

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Ochrana obyvatelstva před teroristickým útokem

Civil Protection from Terror Attack

Diplomová práce

Studijní program: N2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: 3908T011 Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: PhDr. Václav Adámek

Jan Sahula

Kladno, květen 2018

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jan Sahula**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Ochrana obyvatelstva před teroristickým útokem**
Téma anglicky: Civil Protection from Terror Attack

Zásady pro vypracování:

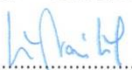
Předmětem diplomové práce bude zpracování problematiky spjaté s ochranou obyvatelstva a teroristickým útokem. Teoretická část bude obsahově zaměřena na dostupné informace dané problematiky včetně legislativních základů, lidských zdrojů a technických prostředků k předmětné ochraně. Praktická část bude zaměřena na definování a analýzu vybraných měkkých cílů ve Středočeském kraji, konkrétně ve městě Beroun. Obsahem praktické části bude provedení modelové situace teroristického útoku na konkrétní cíl pomocí softwarového nástroje. V závěru práce budou navrženy opatření, které by v případě skutečného teroristického útoku, mohly vést ke snížení ohrožení života a zdraví obyvatel jako potencionálních obětí teroristického útoku.

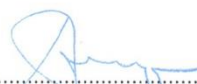
Seznam odborné literatury:

- [1] EICHLER, Jan, Terorismus a války v době globalizace, ed. 1., Praha: Karolinum, 2010, ISBN 978-80-246-1790-9
- [2] FILIPEC, Ondřej, Fenomén terorismus: česká perspektiva, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, ISBN 978-80-244-5040-7
- [3] BÍLKOVÁ, Veronika, Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, ISBN 978-80-7380-513-5

Vedoucí: PhDr. Václav Adámek

Zadání platné do: 20.08.2019

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 02.10.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Ochrana obyvatelstva před teroristickým útokem** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 22.04.2018

Bc. Jan Sahula
podpis

Poděkování

Děkuji mé rodině za její podporu a toleranci. Poděkování patří také služebním funkcionářům Policie České republiky, kteří mi svým přístupem umožnili studium při zaměstnání. Jmenovitě však cítím potřebu poděkovat člověku, který dal příležitost ke vzniku diplomové práce a při jejím zpracování poskytoval cenné a konstruktivní informace, na základě kterých bylo možné zpracovat diplomovou práci a dokončit ji v požadovaném termínu, děkuji panu PhDr. Václavu Adámkovi.

Abstrakt

Diplomová práce se jak ve své teoretické, tak i praktické části zabývá problematikou spjatou s terorismem, konkrétně problematikou teroristických útoků zaměřených na měkké cíle. Teoretická část práce definuje pojem terorismus, jeho vývoj a rozdělení. Dále se zabývá teroristickým útokem, a to konkrétně popisováním způsobů provedení teroristického útoku. Dále poukazuje na cíle, příčiny a dopady, které přináší spáchání teroristického útoku. Závěr teoretické části práce patří boji proti terorismu a způsobům, které se využívají. Obecně jsou tak popsány cíle, legislativa a instituce spjaté s bojem proti terorismu. Praktická část práce navazuje na teoretickou část, kdy se zabývá problematikou měkkých cílů a jejich ochranou před teroristickým útokem ve středočeském kraji, konkrétně ve městě Beroun. Vyhodnocením souhrnu vybraných měkkých cílů, které se nacházejí ve městě Beroun podle vybraných kritérií, dochází ke stanovení nejpravděpodobnějšího měkkého cíle, a to Husova náměstí v Berouně. Takový měkký cíl by mohl být potencionálními teristy zvolen ke spáchání teroristického útoku, a proto je tento měkký cíl analyzován a podroben rozboru jeho slabých a silných stránek se zaměřením na zabezpečení před teroristickým útokem. Praktická část práce směřuje zejména k analyzování možností sil a prostředků Integrovanému záchrannému systému v případě spáchání teroristického útoku a jejich možné dostupnosti a dále k technickému zajištění měkkého cíle v době pořádání rizikových akcí. Praktickou část práce završuje vyhodnocení simulovaného teroristického útoku aplikací TerEx. Simulovaný teroristický útok byl veden na Husovo náměstí v Berouně v době pořádání vánočních trhů a jeho způsob provedení spočíval v odpálení nálože s výbušninou semtex v místě zmiňovaného náměstí za přítomnosti vysokého počtu osob. Hlavním cílem diplomové práce je poukázat na skutečnost, že teroristický čin může být spáchán jednotlivcem, skupinou nebo organizací, ale zejména, že teroristický čin může být spáchán téměř kdekoliv. Důležité je tedy předvídat a být alespoň v rámci možností připraven.

Klíčová slova

Terorismus; měkké cíle; teroristický útok; boj proti terorismu; Integrovaný záchranný systém

Abstract

The diploma thesis deals with the issue of terrorism both in its theoretical and practical part. Specifically, it addresses the problem of terrorist attacks against soft targets. The theoretical part of the work defines the concept of terrorism, its development and structure. Besides, it follows up the terrorist attack and it describes ways of execution of terrorist attack. Next, it points out goals, causes, and impacts brought by committing a terrorist attack. The conclusion of the part is dedicated to the fight against terrorism and its ways usually used. Generally, goals, legislation, and institutions linked with the fight against terrorism are described here. The practical part follows up on the theoretical part taking into account the issue of soft targets and their protection against a terrorist attack in the Central Bohemian Region, specifically in the city of Beroun. The evaluation of the summation of selected soft targets in the city of Beroun according to selected criteria leads to the identification of the most probable soft target which is the Husovo Square in Beroun. Such soft target could be selected by potential terrorists for committing a terrorist attack. Therefore, this soft target is analyzed and it is submitted an analysis of its weak and strong spots focusing on the security before a terrorist attack. The practical part of the work points mainly to the analysis of possibilities of capacities and means of the Integrated Rescue System in the case of committing a terrorist attack and also to their possible availability and to technical security of a soft target during the organization of hazardous events. The practical part finishes by the evaluation of a simulated terrorist attack by the application of TerEx. The simulated terrorist attack aims against the Husovo Square in Beroun during the organization of a Christmas market. The modus operandi was based in launching the charge with the explosive of semtex at the above mentioned place in the presence of a high number of persons. The main goal of the diploma thesis is to point out to the fact that a terrorist act can be committed by an individual, by a group of individuals, or by an organization almost anywhere. Therefore, it is important to anticipate and to be ready to the extent possible.

Key words

Terrorism; soft targets; terrorist attack; fight against terrorism; Integrated Rescue System

**POTVRZENÍ O PŘEKLADU ABSTRAKTU
DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Jméno a příjmení: Jan Sahula

Forma studia: Kombinovaná

Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Ročník: II.

Akademický rok: 2017/2018

Název diplomové práce: Ochrana obyvatelstva před teroristickým útokem

Jméno a příjmení překladatele: JUDr. Aleš Borovička

9. dubna 2018

JUDr. Aleš Borovička

Obsah

1	Úvod.....	14
2	Terorismus	15
2.1	Terorismus jako pojem	15
2.1.1	Pozitivní a negativní vymezení terorismu	17
2.1.2	Teroristický skutek a teroristická skupina	18
2.1.3	Objektivní a subjektivní stránka terorismu	19
2.1.4	Definice terorismu	19
2.2	Vývoj terorismu	21
2.2.1	Národní terorismus	21
2.2.2	Mezinárodní terorismus.....	21
2.2.3	Globální terorismus.....	21
2.2.4	Další možné rozdělení vývoje terorismu	22
2.2.5	Raný terorismus.....	23
2.2.6	Moderní terorismus.....	23
2.2.7	Terorismus současný	24
2.2.8	Ekoterorismus	24
2.2.9	Ultraterorismus.....	24
2.3	Příčiny terorismu.....	26
2.3.1	Strukturální teorie příčin terorismu	26
2.3.2	Racionální teorie příčin terorismu	26
2.3.3	Individuální teorie příčin terorismu	27
2.3.4	Multikauzální teorie příčin terorismu.....	27
2.4	Důsledek terorismu	28
2.4.1	Vertikální koncepce lidských práv	28
2.4.2	Horizontální koncepce lidských práv.....	28
2.5	Profil teroristy	29

2.6	Teroristická organizace	30
3	Teroristické útoky	31
3.1	Vysvětlení pojmu teroristický útok	31
3.2	Cíle teroristického útoku	32
3.2.1	Přístup k oběti z pohledu evropské normativy	33
3.2.2	Přístup k oběti z pohledu OSN	33
3.3	Formy a metody teroristických útoků	35
3.3.1	Metody teroristických útoků	35
3.3.2	Klasická forma terorismu	35
3.3.3	Specifická forma terorismu	37
3.3.4	Nebezpečné látky a terorismus	38
3.3.5	Výbušniny	40
3.3.6	Radioaktivní látky	41
3.3.7	Biologické látky	41
3.4	Dopady teroristického útoku	42
3.4.1	Náklady na protiteroristická opatření	43
3.4.2	Stockholmský syndrom	43
4	Obrana proti terorismu	44
4.1	Obrana proti terorismu jako boj proti terorismu	44
4.1.1	Vnitřní bezpečnost	44
4.1.2	Formy boje proti terorismu: Anti- Terrorism a Counter- Terrorism	45
4.2	Definování cílů obrany proti teroristickému útoku	46
4.2.1	Měkké cíle a tvrdé cíle	46
4.2.2	Kritická infrastruktura	46
4.2.3	Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám	47
4.3	Legislativa v rámci obrany proti terorismu	48
4.3.1	Směrnice o lidských právech a boji proti terorismu	48
4.3.2	Smlouvy zajišťující bezpečnost civilního letectví a námořní plavby	48

4.3.3 Smlouvy na ochranu specifické kategorie osob.....	49
4.3.4 Smlouvy vztahující se na rukojmí	49
4.3.5 Smlouvy na kontrolu a eliminaci zneužívaných prostředků	49
4.3.6 Obecné smlouvy proti terorismu	50
4.3.7 Regionální právní úmluvy.....	50
4.3.8 Právní úmluvy řešící odškodnění.....	51
4.3.9 Další právní úmluvy v rámci EU	51
4.3.10 Mezinárodní humanitární právo.....	51
4.3.11 Trestní zákoník	52
4.3.12 Bezpečnostní strategie České republiky.....	52
4.3.13 Strategie České republiky pro boj proti terorismu.....	52
4.3.14 Národní akční plán České republiky.....	53
4.4 Protiteroristická opatření.....	53
4.4.1 Fáze boje proti terorismu	54
4.4.2 Ochrana kritické infrastruktury	54
4.4.3 Národní poradní systém pro teroristické nebezpečí.....	55
4.4.4 Dopady protiteroristických opatření	55
4.5 Státní instituce v boji proti terorismu.....	57
4.5.1 Protiteroristická jednotka České republiky	59
4.5.2 Protiteroristická jednotka Německa	59
4.5.3 Protiteroristická jednotka Polska	60
4.5.4 Protiteroristická jednotka Rakouska	60
4.5.5 Protiteroristická jednotka Slovenska.....	60
4.5.6 Evropské sdružení protiteroristických jednotek - ATLAS	60
4.5.7 Bezpečnostní informační služba	61
4.5.8 Národní kontaktní bod pro terorismus	61
4.5.9 Národní jednotka pro zpracování údajů jmenné evidence cestujících	61
4.6 Postupy a chování osob při teroristickém útoku.....	62

4.6.1	Doporučené modely chování	62
4.6.2	Tísňové telefonické linky	63
4.6.3	Obecné postupy bezpečnostních složek	63
5	Cíl práce a hypotézy	65
5.1	Cíle práce.....	65
5.2	Hypotézy	66
6	Metodika.....	67
7	Charakteristika města Beroun.....	68
7.1	Město Beroun	68
7.2	Společenské akce konané v Berouně	69
7.3	Bezpečnostní problematika v Berouně.....	70
8	Měkké cíle na území města Beroun.....	71
8.1	Stanovení měkkých cílů	71
8.1.1	Objekty škol a školská zařízení	71
8.1.2	Objekty a místa náboženského významu	72
8.1.3	Nákupní objekty a prostory určené k obchodu	72
8.1.4	Kulturní objekty	72
8.1.5	Místa pro shromáždění osob.....	72
8.1.6	Restaurační zařízení včetně zábavních míst	73
8.1.7	Turisticky navštěvovaná místa a veřejnosti přístupná místa	73
8.1.8	Objekty a prostory určené pro sportování	73
8.1.9	Objekty a prostory dopravní infrastruktury vč. dopravních komunikací	73
8.1.10	Zdravotnická zařízení.....	74
8.1.11	Komunitní centra	74
8.2	Kritéria pro určení nejvíce pravděpodobného měkkého cíle jako cíle protiteroristického útoku v Berouně	75
8.2.1	Zájmovost měkkého cíle	75
8.2.2	Obnovitelnost měkkého cíle	76

8.2.3	Dostupnost informací o měkkém cíli	76
8.2.4	Kapacita měkkého cíle	76
8.2.5	Vliv teroristického útoku na jiný měkký cíl.....	77
8.2.6	Zabezpečení měkkého cíle.....	77
8.2.7	Přístup k měkkému cíli.....	78
8.2.8	Dojezdová vzdálenost složek IZS.....	78
8.3	Vyhodnocení měkkých cílů.....	79
8.3.1	Kritérium s nejčastější hodnotou nebezpečí 3	81
8.3.2	Kritérium s nejčastější hodnotou nebezpečí 2.....	81
8.3.3	Kritérium s nejčastější hodnotou nebezpečí 1	82
8.3.4	Kritérium vzdálenosti složek IZS	84
8.3.5	Vyhodnocení měkkých cílů podle kritérií č. 1 až č. 8.....	86
8.3.6	Vyhodnocení měkkých cílů podle kritérií č. 9 až č. 11	86
8.3.7	Stanovení měkkého cíle pro další výzkum	87
9	Teroristický útok v Berouně.....	88
9.1	Popis cíle teroristického útoku	88
9.2	Analýza cíle teroristického útoku	88
9.3	Protiteroristická opatření.....	92
9.3.1	Stupně ohrožení terorismem v České republice	93
9.3.2	Infrastruktura (pěší a dopravní komunikace).....	93
9.3.3	Městský kamerový systém	98
9.3.4	Integrovaný záchranný systém.....	100
9.3.5	Zdravotnická záchranná služba	101
9.3.6	Hasičský záchranný sbor České republiky	102
9.3.7	Policie České republiky	103
9.3.8	Metodický postup k ochraně měkkého cíle	104
9.4	Simulace teroristického útoku	105
9.4.1	Scénář teroristického útoku	105

9.4.2 Simulace výbuchu nálože s výbušninou SEMTEX.....	106
10 Diskuze	110
11 Závěr	112
12 Seznam použitých symbolů a zkratek.....	113
13 Seznam použité literatury	115
14 Seznam použitých obrázků	120
15 Seznam použitých tabulek	122
16 Seznam příloh	124

1 Úvod

Terorismus a jeho propagace v médiích pohlcuje pozitivní myšlení veřejnosti západní společnosti. Způsob života západní společnosti a kapitalistický přístup světových mocností je přenášen i do míst s odlišným způsobem života, kulturou, náboženstvím nebo režimem. Domnívám se však, že světové mocnosti svým přístupem patrně nemohou těchto změn docílit, neboť používají postupy a prostředky, které přispívají k vyvolání konfliktu a následně provádějí demonstraci své síly a moci. Reakce světových mocností tak vyvolala protireakci, která eskaluje ve spáchání teroristických útoků na území západní společnosti. Teroristické útoky ve všech možných podobách jsou patrně mocným nástrojem, jak působit na veřejnost novodobých dobyvatelů. Světové mocnosti však díky tomu naopak mohou svou moc účelněji prosazovat, neboť teroristické útoky nelze jako opačný postoj akceptovat. Politický přístup světových mocností k uplatnění moci ve světě se tak patrně v dohledné době razantně nezmění, a proto se domnívám, že teroristické útoky v Evropě, která tvoří nespočetně mnoho možných cílů, se budou bohužel stupňovat, a to jak do počtu spáchání, tak zejména přesouváním do míst, kde by nebyly očekávány a kde by pro spáchání mohly být vhodnější podmínky.

Cílem diplomové práce bylo pokusit se veřejnosti podat relevantní informace k problematice terorismu a prakticky poukázat na nedostatky v bezpečnosti a na skutečnosti, které v případě spáchání teroristického útoku mohou ovlivnit doposud bezpečný život lidí v České republice.

Diplomová práce byla zpracována do šesti kapitol, kdy teoretickou část tvoří první až třetí kapitola. První kapitola spočívá zejména v definování a vymezení pojmu terorismus. Druhá kapitola se zabývá teroristickým útokem a všemi jeho aspekty od stanovení cílů, přes formy a metody teroristického útoku, až po jeho dopady. Třetí část popisuje obranu proti terorismu jako boj proti terorismu. Další tři kapitoly diplomové práce představují praktickou část. Cílem praktické části bylo blíže definovat vybrané město Beroun z pohledu jeho měkkých cílů. Stanovení nejpravděpodobnějšího měkkého cíle, který by mohl být v Berouně cílem ke spáchání teroristického útoku. Závěrečná šestá kapitola diplomové práce konkretizuje bezpečnost konkrétního měkkého cíle a obsahuje navržení bezpečnostních opatření a simulaci teroristického útoku v Berouně.

2 Terorismus

2.1 Terorismus jako pojem

Charakterizovat samotný pojem terorismus je složité, a proto je důležité pochopit hlavně rozdíl mezi ním a válkou. V klasické válce jsou hlavními aktéry armády států a jejich koalice, a to včetně obyvatelstva. Terorismus v 70. letech 20. století byl vymezen jako nová forma války. Terorismus se od klasické války liší zejména postavením aktérů. Stát jako takový je napadán, s obyvatelstvem je zacházeno jako s rukojmím, u kterého je podněcováno zejména veřejné mínění, a to směrem k zájmům a cílům samotných teroristů. Aktivní role převládá zejména na straně teroristů, kdy jejich útoky mají za cíl přilákat pozornost a zajistit atmosféru strachu, destabilizovat stát jako autoritu a změnit tak politiku státu. Teroristé oproti klasické válce útočí skrytě a bez vyhlášení, volí tak nepřímou strategii. Nepřímou strategií lze chápat obcházení obrany svého protivníka za účelem napadnout jej zákeřně a hlavně nečekaně, bez aktivního napadání ozbrojených složek takového protivníka. Nástrojem nepřímé strategie je násilí páchané na obyvatelstvu a vyvolání v něm pocitu nejistoty a strachu. Právě násilí je společným rysem, a to jak provedení klasické války, tak i působení terorismu. V případě terorismu je však jeho záměr působit násilím zejména na civilní cíle. Terorismus je dále zaměřen na komunikaci s veřejností. Terorista nebo teroristická organizace působí k veřejnosti jako odesílatel poselství, jehož cílem je úder proti obyvatelstvu. Konkrétním cílem jsou mrtví a zranění lidé v místě incidentu. Poselství teroristů nebo teroristických organizací je směřováno k určité vládnoucí garnituře daného státu. Očekávanou protireakcí na teroristický útok je reakce zstrašovaného, která spočívá ve vyhodnocování situace především nejvyššími politickými činiteli a učinění opatření v rámci boje proti terorismu. Rozlišit klasickou válku od terorismu můžeme také z pohledu jejich společných cílů, kterými jsou působení na nejvyšší politické činitele, průmyslové podniky, infrastrukturu, ozbrojené síly a obyvatelstvo. Tyto cíle a konkrétní situace vytvářejí pomyslnou hranici mezi terorismem a klasickou válkou. [8, str. 142 - 150]

Mezinárodní terorismus na konci 20. století představoval vážné nebezpečí, které povýšilo na aktuální hrozbu v celosvětovém měřítku. Přístup společnosti byl tak triviálně zaměřen na tzv. nálepkování slova „terorista“ každému, kdo spáchal akt proti takové společnosti nebo byl takovou společností označen jako nepřítel. Proto vyvstala potřeba vytvoření definice a řádné ukotvení rysů terorismu. Definice terorismu nebyla vytvořena jednotně pro celou

společnost, ale doposud se dělí na „Americkou“ a na „Evropskou“. Americká definice pojmu terorismus je koncipována dle státních orgánů, a to dle ministerstva obrany, FBI a ministerstva zahraničí. Dle ministerstva obrany je terorismus chápán jako: *„Záměrné používání násilí s cílem vyvolávat strach a jeho prostřednictvím nutit veřejnou správu nebo společnost, aby udělala nebo naopak neudělala. Cíle terorismu mají ideologickou, náboženskou nebo politickou povahu.“* [8, str. 165]

Ze strany FBI je pojem terorismus definován jako: *„Politicky nebo sociálně motivované, nepovolené a neoprávněné použití síly a násilí proti osobám nebo proti hmotným statkům, jehož cílem je zastrašovat veřejnou správu nebo populaci, nebo ji nutit k tomu, aby něco učinila.“* [8, str. 165]

Ministerstvo zahraničí se zaměřuje na pojem terorista, kdy teroristou je: *„Každý, kdo se po předchozí tajné a pokoutné přípravě, veden politickou pohnutkou, záměrně dopustí násilí na takových cílech, které nejsou ozbrojeny. Jeho hlavním cílem je ovlivnit veřejné mínění.“* [8, str. 165]

Terorismus je dále v rámci „amerického přístupu“ charakterizován hlavními rysy, kterými jsou záměrnost a cílevědomá příprava, kdy se nejedná o impulzivní jednání. Dalším rysem terorismu je politický cíl, kdy motivem není zločinecká povaha. Teroristický útok je zaměřen na civilní cíle, nikoliv na ozbrojené složky a takových činů se nedopouštějí pravidelné armády, ale organizace či skupiny. Evropská definice pojmu terorismus byla budována již od konce 2. světové války a svou oficiálnější podobu získala až v 80. letech 20. století, kdy byla definována britským expertem Paulem Wilkinsonem, a to jako: *„Systematické používání zabíjení, mrzačení a ničení či vyhrožování takovými činy k vytváření atmosféry strachu, k přivolávání pozornosti k určité věci a k zastrašování širšího okruhu lidí s cílem vynutit si jejich ústupky požadované teroristy.“* [8, str. 166]

Institucionální podoby se pojem terorismus dočkal až v roce 2001, a to ze strany Evropského parlamentu, který svou definici zaměřil na posuzování a trestání aktů jako teroristických v případě, že se bude jednat o: *„Záměrně páchané činy jednotlivců nebo skupin proti jedné nebo několika zemím, jejich institucím či státním příslušníkům s cílem zastrašovat je a ohrožovat jejich základní lidské svobody, demokracii, úctu k lidským právům a vládě práva.“* [8, str. 167]

V tomtéž roce tj. 2001 se terorismem zabývala i Organizace spojených národů, a to zjevně kvůli teroristickým útokům z 11. září 2001. OSN tak mimo odsouzení zmiňovaných teroristických útoků, které označila jako hrozbu pro mezinárodní mír a bezpečnost, definovala terorismus jako: „*Každý kriminální akt spáchaný se záměrem způsobit smrt nebo vážná zranění s cílem vyvolat v zasažené společnosti pocit strachu, zastrašovat obyvatelstvo ... a nutit vlády nebo mezinárodní organizace k nějakým opatřením, nebo je naopak od některých opatření či činů odrazovat.*“ [8, str. 167]

Z výše uvedených citovaných definicí terorismu lze odvodit obecnou formulaci tohoto pojmu: „*Terorismus znamená politicky motivované, slepé, nerozlišené a bezohledné zabíjení bezbranného a nevinného civilního obyvatelstva.*“ [8, str. 168]

Pro bližší vysvětlení lze učinit rozbor jednotlivých slov užitých v dané definici. Politicky motivované násilí představuje vynucení změny nebo změn v politice, a to na úrovni vnitřní, zahraniční nebo globální. Slepé zabíjení znamená, že teroristický útok se nezaměřuje na totožnost svých obětí. Bezohlednost je v podstatě přiřazovaný pojem ke slepému zabíjení, definovaný bezbranností obětí a jejich přímé odpovědnosti za rozhodnutí politické moci. Dále pojem zabíjení představuje cíl teroristů zabezpečit si pozornost společnosti, vyvolat v ní strach a tím si vynucovat splnění svých požadavků, které jsou považovány teroristy za jimi spravedlivé řešení věci. [8, str. 168 - 169]

2.1.1 Pozitivní a negativní vymezení terorismu

Definici pojmu terorismus lze dále odborně vymežit pozitivně nebo negativně. Pro takové vymezení lze konstatovat, že slovo terorismus bylo poprvé použito ve Francii (údajně v 18. století), a to jako slovo *terrorisme*, které vycházelo z latinského slova *terrere*. Významově se slovo *terrorisme* spojovalo se zastrašením a slovo *terrere* pak hlouběji vyjadřovalo stav paniky a chaosu. Analýzou definic pojmu terorismu ze strany jejich autorů Schmidta a Jongmana se dospělo ke stanovení elementárně dílčích slov obsahující jednotlivé zkoumané pojmy terorismu. Těmito důležitými slovy představující vyjádření pojmu terorismus jsou: násilí a síla, politika, strach, důraz na teror, hrozba, psychologické efekty, očekávané reakce, rozlišení mezi obětí a cílem, účelná, plánovaná, systematická, organizovaná akce, metoda boje, strategie, taktika, nenormálnost, porušení pravidel, absence humanitárních příčin, vydírání, donucení, předpoklad dodržení, aspekt veřejnosti,

zaujatost, neosobnost, náhodnost a nediskriminace. Z pohledu univerzálnosti lze pojem terorismus popsat jako: „*Trestné činy zaměřené nebo určené k vyvolání stavu teroru mezi veřejností, skupinou osob nebo jednotlivými osobami z politických důvodů nejsou za žádných okolností ospravedlnitelné, bez závislosti na svou politickou, filozofickou, ideologickou, rasovou, etnickou, náboženskou nebo jakoukoliv jinou povahu, která může být vyvolána k jejich ospravedlnění.*“ [11, str. 13 - 15]

Výše uvedená pozitivní definice vychází z Rezoluce Valného shromáždění OSN 49/60 z roku 1994. Negativní vymezení definice pojmu terorismus představuje pochopení rozdílů mezi výše uvedenou konvenční válkou, tzv. guerillemi a právě terorismem, neboť se jedná o hraniční pojmy, které se mohou překrývat. Podstatou negativního vymezení terorismu je určení, co se za terorismus nepovažuje viz. Příloha 1 této práce. [11, str. 15 - 21]

Když se v souvislosti s definováním terorismu vrátíme ke slovu teror, tedy k významovému pojetí extrémního strachu, které pochází z těžko předvídatelného nebezpečí, bude zapotřebí si ustanovit prvky, které musí být naplněny, abychom mohli konstatovat, kdy se jedná o teroristický čin. Opětovně se musí jednat o násilnou trestnou činnost, která má povahu způsobit smrt nebo těžkou tělesnou újmu. V činu musí být dále spatřována plánovanost takového činu s působením obecně na veřejnost. Protiprávní jednání musí být vždy úmyslné s cílem působení na kteroukoli osobu nebo majetek, a to buď veřejný, nebo soukromý. Nevyjímaje působení na životní prostředí. Výsledkem činu je donucení státních činitelů, organizací včetně i těch soukromých, konat či se zdržet určitého chování.

[32, str. 8 - 13]

2.1.2 Teroristický skutek a teroristická skupina

Důležitými pojmy pro oblast terorismu jsou teroristický skutek a teroristická skupina. Teroristický skutek je mnohdy definován v rámci své jednoduchosti a cílevědomosti jako teroristický útok. V širším slova smyslu má jeho pojetí daleko širší význam, kdy jím definujeme taxativně vyjmenované činy, které ohrožují chod státu nebo organizace. Pro některé činy je nutno znát dále pojem teroristická skupina. Teroristická skupina je skupina, která je tvořena strukturou. Struktura se skládá z více než dvou osob, v delším období, kdy osoby mají rozdělenou dělbu práce, která je nutná pro spáchání teroristických činů. [7]

Za standardní prvky definování terorismu lze také považovat mimo specifického a širokého okruhu potencionálních pachatelů terorismu, také objektivní a subjektivní stránku terorismu, a to včetně okruhu pachatelů.

2.1.3 Objektivní a subjektivní stránka terorismu

Objektivní stránka terorismu je tvořena násilným jednáním proti určitým osobám a majetku, kdy použití násilí je nepřímo obsaženo v definicích terorismu, příkladem je útok proti životu a zdraví. Dále je objektivní stránka terorismu spojována s působením na přímé cíle, kterými jsou útoky proti osobám a útoky proti objektům. Legislativně však nepanuje jednota v jejich definování. Prvkem terorismu je jeho subjektivní stránka, kdy jednotlivé definice terorismu se shodují v tom, že teroristický akt je činem úmyslným a nelze jej tedy spáchat z nedbalosti. Dalším prvkem subjektivní stránky terorismu je specifický záměr, který není jednotně definován, a proto jej lze vyjádřit například jako zastrašení obyvatelstva, přinucení k uskutečnění nebo zdržení se určitého činu, dále například jako vážné destabilizování nebo rozvrácení různých struktur země či organizace. Prvek, který se nejméně objevuje v definicích terorismu je politická či ideologická motivace, která spadá do subjektivní stránky terorismu. [3, str. 33 - 36]

2.1.4 Definice terorismu

Jak bylo uvedeno výše, existuje mnoho možných definic terorismu, ale jednoduchost lze hledat jen v některých. Kupříkladu čínský filozof a vojevůdce Sun Tsu položil odpověď na teroristický přístup v podobě, kdy, zabijeme-li jednoho, vystrašíme deset tisíc ostatních. [24, str. 20]

Pokud se zaměříme na literaturu 20. a 21. Století, lze několika způsoby nalézt podobné, ale zjevně širší chápání pojmu terorismus.

V Encyklopedii politiky z roku 1999 je terorismus definován jako: „*V politice používání teroristických prostředků k zastrašování politických odpůrců a ovlivňování veřejného mínění. Cílem terorismu je obvykle vyvíjení extrémního psychického nátlaku na jednotlivce nebo častěji na celé skupiny obyvatelstva...*“ [24, str. 21]

V Encyklopedii politického myšlení je za terorismus považováno: „*Politické myšlení ohrožující násilí zaměřené na vládu, ale často ohrožující i řadové občany. Jeho cílem je vytvořit atmosféru strachu, v níž by vláda splnila požadavky teroristů ...*“

[24, str. 21]

V Politickém slovníku z roku 2001 je termín terorismus považován za trestnou činnost, která spočívá v tom, že: „*Pachatel nebo pachatelé někoho úmyslně usmrtí nebo se o to pokusí nebo se zmocní rukojmí a hrozí, že ho usmrtí, nebo že mu způsobí újmu na zdraví či jinou újmu, s cílem vynutit si splnění podmínek poškozujících ústavní zřízení republiky. Teroristické prostředky jsou nejčastěji používány k zastrašování politických odpůrců a k ovlivnění veřejného mínění. Cílem terorismu je obvykle vyvíjet extrémní psychická nátlak na jednotlivce nebo častěji na celé skupiny obyvatelstva...*“

[24, str. 21 - 22]

Nejsou však jen širší podoby vysvětlení pojmu terorismus, kdy mezi ty stručně pojaté patří kupříkladu definice z Encyklopedie světového terorismu z roku 2001, ve které je terorismus popsán jako ekvivalent válečného zločinu v době míru. Stručně potom navazuje i pojetí legislativního záměru spjatého s terorismem: „*Čím jednodušší je definice terorismu, tím účinnější lze přijmout legislativu na jeho potírání.*“ [24, str. 22]

V rámci ryze české literatury, konkrétně v Encyklopedickém slovníku z roku 1993, se termínem terorismus chápe: „*Souhrn antihumánních metod hrubého zastrašování politických odpůrců hrozbou síly a užití různých forem násilí. Vedle individuálního terorismu existuje terorismus skupin, kde některé koordinují činnost na mezinárodní úrovni.*“ [24, str. 23]

Terorismus zjevně je a bude stinnou stránkou celé společnosti a jedná se o zločin spáchaný proti státu, s cílem vyvolat ve veřejnosti pocit strachu. Zakončení této části věnované pojmu terorismu patří osobě Raymond Aron. Filozof, který pojal terorismus tímto způsobem: „*Násilná akce se nazývá teroristickou, když její psychologické účinky jsou v nerovnováze s jejími čistě fyzikálními výsledky.*“ [4, str. 52 a 175]

2.2 Vývoj terorismu

2.2.1 Národní terorismus

Národní terorismus je podobou první. Takto vymezený terorismus vykazuje skutečnost, že ten, kdo by mohl být označován jako terorista by mohl být následně vládnoucím činitelem. Jedná se o přístup ilegality k legalitě, kdy jeho nejčastější podobou bylo odtržení určitého území a vytvoření nového svrchovaného státu. Jeho další podoba spočívá ve změnách politického uspořádání, a takto lze dále definovat terorismus jako pravicový nebo levicový. Levicovní teroristé své útoky ospravedlňují za účelem zpochybnění legitimity státu, kdy jejich útoky jsou vedeny na státní činitele a instituce. Pravicovní teroristé jsou jejich opakem, kdy naopak zpochybňují legitimitu opozice, kdy svým přístupem chrání stabilitu státu. Ve skutečnosti jak levicovní, tak pravicovní teroristé, ke splnění své vize užívají násilí, kdy šíří strach ze své politické angažovanosti.

[8, str. 152 - 153]

2.2.2 Mezinárodní terorismus

Další vývojovou etapou je mezinárodní terorismus. Útoky mezinárodního terorismu jsou zaměřeny na cíle v jiných státech a donucení konkrétního státu, aby přestal prosazovat své zájmy. Ve své podstatě mezinárodní terorismus nutí změnit politiku napadeného státu. Rozmach charakterizovaného mezinárodního terorismu spadá do období 60. a 70. let 20. století. Vývoj mezinárodního terorismu se dále vyvíjí a mění zejména po 70. letech 20. století, kdy nastupuje na scénu nábožensky orientovaný mezinárodní terorismus, který je veden odporem proti politickému a vojenskému vměšování jiných civilizací do islámského světa. Taktikou boje nábožensky orientovaného mezinárodního terorismu jsou nejčastěji sebevražedné útoky. Největší rozmach nábožensky orientovaného mezinárodního terorismu je spatřován na území Francie. [8, str. 153 - 154]

2.2.3 Globální terorismus

Třetí vývojovou etapou terorismu je globální terorismus, který nastupuje po 11. září 2001, kdy je zcela definováno, že teroristé se nacházejí po celém světě a jejich cíle jsou směřovány proti těm, kteří řídí proces globalizace. V rámci globálního terorismu tak dochází ke vzájemné podpoře aktivit jak národního, tak mezinárodního terorismu.

[8, str. 155]

Výše uvedené dělení vývojových etap terorismu má svůj základ v daleké minulosti, a to především v 18. a 19. století, kdy ovlivňoval průběh dějin Francouzské revoluce a na carský, neboli anarchistický terorismus v Rusku, a to až do první světové války, po níž nastupuje terorismus fašistický a následně komunistický. Na scénu přichází i terorismus post-koloniální, který je zaměřen na boj o nezávislost. V rámci práce bylo již zmíněno i rozdělení terorismu na terorismus pravicový a levicový.

2.2.4 Další možné rozdělení vývoje terorismu

Vývoj terorismu lze dále rozdělit do čtyř částí, kdy docházelo ke změnám teroristických metod a využívání prostředků k takovým činům. Éra primitivního terorismu, která je doložena nejstaršími teroristickými vraždami 1. století našeho letopočtu, kdy docházelo k páchání vražd ze strany židovské skupiny zélótů, která usilovala o osvobození od Římanů. Dále éra pokročilého terorismu, která je datována vynálezem střelného prachu v Číně v 9. století, potažmo až od 13. století, kdy se střelný prach dostal do Evropy, a to následně pokusem o atentát na krále Jakuba I. roku 1605, který je znám jako „Spiknutí střelného prachu“. Následujícím vývojovým stádiem je éra moderního terorismu, která spadá do období druhé poloviny 20. Století. Na scénu nastupuje fenomén sebevražedného terorismu, který se prolíná se ženským terorismem. Poslední zatím definovanou érou je éra post-moderního terorismu. Ta má své počátky v roce 1995. Při teroristickém útoku na tokijské metro bylo použito nervově paralytické látky jako prostředku k provedení teroristického aktu. Zcela jistě pak významným mezníkem jsou koordinované teroristické útoky z 11. září 2001. Pokud ohodnotíme vývoj terorismu na našem území, tedy na území České republiky, lze konstatovat, že Česká republika, tedy spíše v první fázi Československo před rokem 1989 podporovalo levicový terorismus, a to zejména logistickým zázemím. Následně po roce 1989 se Česká republika potýkala s terorismem označovaným jako kriminální, šlo hlavně o vyřizování účtů mezi podnikateli a podsvětím. Ve skrze vývoje terorismu v Evropě lze Českou republiku považovat však za bezpečné území. [11, str. 48 – 64 a str. 73 - 80]

Vývoj terorismu lze chápat obecně, nikoli právně, proto většinou byl vývoj terorismu rozdělován také do tří fází, které popisují terorismus jako raný terorismus, moderní terorismus a současný terorismus.

2.2.5 Raný terorismus

Raný terorismus je popisován od starověku po 19. Století. Za pozornost stojí již uvedení zélóti. Jejich útoky představovaly páchání násilí na představitele Říma a na osoby židů, sympatizujících s Římem. Významnými teroristy byli také asasíni (v předkladu označováni jako uživatelé hašiše). Asasíni byli částí ismailské sekty šíitského islámu, kteří šířili svou víru i za cenu násilí proti přesile a prováděli zákeřné útoky. Vývoj terorismu se radikálně mění až v 19. století na skupinu anarchistů (v překladu – bez vládců), jejichž cílem bylo svržení vlád, ukončení hierarchie společnosti a stavu nepodřízenosti jakékoliv moci. [3, str. 39 - 41]

2.2.6 Moderní terorismus

Další část historického popisu terorismu představuje moderní terorismus jako terorismus 20. století, který končí obdobím konce studené války. Moderní terorismus je rozdělován na čtyři části - terorismus národněosvobozenecský, levicový, státní a válečný. Národněosvobozenecský terorismus je terorismem nacionalistickým, který se objevil převážně v Evropě a terorismus antikoloniální, který se objevil v zemích Třetího světa. Cílem terorismu měla být snaha o získání samostatnosti. Levicový terorismus byl již pojmenován a lze k němu navíc dodat, že byl orientován i politicky, ale z větší míry spíše sociálně a jeho výskyt byl zejména v zemích Třetího světa a v Latinské Americe. Státní terorismus představuje vládní teror, kdy vládnoucí činitelé ovládají obyvatelstvo za pomoci násilí a vyvolání strachu. Státní terorismus představuje terorismus sponzorovaný, kterým se rozumí: „*Jakákoli forma otevřené či skryté podpory či pomoci poskytovaná státem teroristickým aktérům za účelem rozvrácení, nebo destabilizace jiného státu.*“

[3, str. 41 - 43]

Státní terorismus je definován také jako mezinárodní státní terorismus, který představuje jeho agresivní zahraniční politika, na kterou navazuje samostatná část terorismu, a to válečný terorismus. Válečný terorismus nerozlišuje způsob vedení války, kdy ozbrojené konflikty 20. století směřovaly nejčastěji na obyvatelstvo. U moderního terorismu se nejvíce projevují shodné rysy terorismu, a to provádění útoků na širší veřejnost, primárně působení na politický systém a užití shodných prostředků k dosažení cíle. [3, str. 43 - 44]

2.2.7 Terorismus současný

Terorismus 21. století je označován jako terorismus současný, vycházející z předchozích vývojových částí. Je však doplňován zejména zmíněným náboženským terorismem a pravicovým terorismem. Na řadu přichází také tzv. „Single – issue“ terorismus a tzv. „ultraterorismus“. Vrátime-li se k náboženskému a k pravicovému terorismu, můžeme k nim dodat, že náboženský terorismus je považován za jeden z nejradiálnějších, a to v čele s organizací Al-Qáida (v předkladu – základna) a tzv. „Islámským státem“. Nelze jej však jednotně definovat pouze jako islámský, protože historicky známý je také i židovský terorismus, který má kořeny právě v době zmíněných zélótů. Je možné do této části zahrnout i terorismus páchaný sektami, kdy nejznámější je sekta Óm Šinrikjó. Za teroristické akty pravicově orientovaného terorismu lze považovat útok na budovu v Oklahoma City v USA v roce 1995 nebo v Evropě útok Andrease Behringa Breivika z roku 2011. Motivem konkrétního činu Andrease Behringa Breivika bylo etnické vyčištění Norska. Specifickou částí moderního terorismu je tzv. „Single-issue“ terorismus, který je popsán jako: „*Extremistické projevy násilí ze strany skupin nebo jednotlivců bojujících proti pocíťované křivdě či zlu obvykle přičítané vládní akci nebo reakci.*“ [3, str. 34 - 46]

2.2.8 Ekoterorismus

Formou terorismu je ekoterorismus, neboli radikální směr ochrany přírody, a to včetně zvířat. Další formou terorismu je terorismus protipotratový. Klade si za cíl zastavit potraty a působení násilí na instituce provádějící potraty a na lékaře nebo ženy, které takový zárok podstoupily. [3, str. 46]

2.2.9 Ultraterorismus

Samostatnou část terorismu v současném pojetí tvoří tzv. „Ultraterorismus“, který může být označován mimo jiné jako nekonvenční terorismus. Ultraterorismus je zaměřen na prostředky použití ke spáchání teroristického aktu, nikoli primárně na své cíle. Prostředky v takovém případě mohou být zbraně hromadného ničení a jejich materiální zajištění. Podle prostředku se takový terorismus rozlišuje na jaderný, radiologický, chemický a biologický terorismus. [3, str. 46 - 47]

Shrneme-li vývoj terorismu, patrně tak převládá terorismus anarchistický, a to i v dnešní nastolené době kapitalismu. V aktuální době se nejvíce projevují rozdíly mezi chudou vrstvou a bohatou vrstvou obyvatelstva, kdy anarchismus poukazuje na boj se státním a kapitalistickým systémem. Bohužel tak nejsme daleko od násilných činů, které jsou označovány jako teroristické, a to například spáchané násilí na náměstí Haymarket v Chicagu v roce 1886, což představovalo protiakci na příslušníky policie odpovědné za zabití dvou stávkujících po protestech. Dále to byl čin postřelení Henryho Fricka z roku 1892 jako reakce na řešení srážky mzdy dělníků v ocelárnách. Činy anarchistů stoupaly na intenzitě, v roce 1893 došlo k masakru v opeře v Barceloně v roce 1893, kde došlo k výbuchu dvou bomb s následkem 72 mrtvých. Ve stejném roce proběhl útok na francouzský parlament, kde byla rovněž použita bomba, ale jedinou obětí tohoto činu byl nakonec sám atentátník, který byl za čin popraven. O rok později v roce 1894 byly provedeny bombové útoky na pařížskou kavárnu, což představovalo pomstu za popravení strůjce atentátu na francouzský parlament. Francie v rámci anarchistických teroristických útoků hrála svůj prim, kdy rovněž v roce 1894 došlo k úspěšnému atentátu na prezidenta Sadi Carnota. Atentátem byl nastolen boj proti anarchismu. V roce 1896 došlo k Bombovým útokům v Barceloně a k vraždě premiéra Antonia Canovase del Castillu. V roce 1901 byl proveden další úspěšný atentát, tentokrát na amerického prezidenta Williama McKinleyho. V roce 1906 došlo ve Španělsku k atentátu na královskou monarchii v době svatby krále Alfonse XIII., ten byl zraněn po výbuchu bomby před královským palácem. Nejznámějším anarchistickým teroristickým útokem byla série bombových útoků v Americe v roce 1919, konkrétně v New Yorku, Bostonu, Pittsburghu, Clevelandu, New Jersey, Washingtonu a Philadelphii. Cílem byli starostové, státní prokuratura včetně soudců, bohatých podnikatelů, policista a katolický kněz. Stručný výčet teroristických činů je jen malým poohlédnutím do historie teroristických činů konkrétní škály terorismu. [19]

Závěr této části pojednávající o vývoji terorismu, je věnován vyjádření osoby George Woodcock, který byl kanadským spisovatelem a anarchistou. George Woodcock popsal teroristy jako: „*Teroristé byli ponejvíce osamělí lidé, hnaní zvláštní směsicí idealismu a apokalyptické vášně.*“ [4, str. 30]

2.3 Příčiny terorismu

Proč se lidé jako teroristé uchylují k teroristickým činům? Přesvědčení u veřejnosti bylo až do druhé poloviny 20. století takové, že teroristé jsou fanatici, kdy jejich jednání není racionální. Mylné přesvědčení se změnilo s vývojem terorismu v 60. letech 20. století a přístupem humanitních a sociálních věd. Cílem zjištění příčin terorismu byla identifikace potencionálního teroristy a určení účinného nástroje boje proti terorismu. Pochopení, proč dochází k teroristickým činům, mělo dva základní důvody. Získání poznatků mělo napomoci porozumět individuálním činům a zjistit motivaci pachatelů a určit, zdali se skutečně jednalo o čin teroristický. Druhým důvodem bylo zjištění, proč se lidé uchylují k terorismu a určit tak nástroje v boji proti němu. Mezi hlavní teoretické přístupy ke zkoumání příčin terorismu patří strukturální teorie, racionální teorie, individuální teorie a multikauzální teorie. [3, str. 113 - 118]

2.3.1 Strukturální teorie příčin terorismu

Strukturální teorie příčin terorismu se zaměřuje na sociologickou a politickou podstatu roviny mezinárodního systému. Za hlubší příčiny terorismu tak mohou být řazeny rysy globalizace, propojení světa ve formách komunikace (internetová komunikace), dopravy, urbanizace a neschopnost zajistit bezpečnost území a dostupnost zbraní. Hlubší příčiny, které jsou motivací terorismu, v sobě zahrnují pocit nespravedlnosti páchaného na skupinách obyvatelstva. Příčinou jsou různé formy diskriminace (rasová, náboženská, politická). Motivem k terorismu může být i kolonizace, jakožto cizí okupace či ozbrojený konflikt. Bezprostřední příčinou terorismu je násilná reakce jako projev nesouhlasu. [3, str. 118 - 120]

2.3.2 Racionální teorie příčin terorismu

Racionální teorie příčin terorismu se zaměřuje na vnější a vnitřní příčiny. Do vnějších příčin terorismu patří přesvědčení, že násilí je neúčinnější prostředek k dosažení změny se vztahem k organizaci státu nebo společnosti. Vnitřní příčiny se vztahují k samotné teroristické organizaci k jejím členům, kdy tvoří eliminaci vnitřních odpůrců a snaha udržet vlastní hierarchii. [3, str. 120]

2.3.3 Individuální teorie příčin terorismu

Individuální teorie příčin terorismu se zaměřuje na psychologickou a fyziologickou stránku pachatele – teroristy. Profilaci teroristy bude věnována samostatná podkapitola této práce. Za zmínění však stojí, že největší pravděpodobnost stát se teroristou má mladý člověk, který nerozlišuje realitu od svých představ. Člověk, který je schopen podřítit svůj život ideálům určité ideologii, má zájem o politiku a má sklony k sebeustrukci.

[3, str. 120 - 122]

2.3.4 Multikauzální teorie příčin terorismu

Multikauzální teorie příčin terorismu rozděluje příčiny terorismu do různých rovin, což je vysvětleno způsobem, že: *„Stejný člověk se může, ale nemusí stát teroristou v závislosti na tom, v jakém státě žije, jak na něj dopadají procesy globalizace, v jaké skupině se pohybuje aj.“* [3, str. 122 - 123]

Hlavní příčinou terorismu bývá porušování lidských práv. Teroristické organizace se tak odkazují na potřebu ochrany lidských práv svých příznivců a členů. Zásahy do práv mají za následek, že lidé berou „právo“ do svých rukou. Výsledkem však musí být určité jednání, které naplňuje znaky terorismu a nemělo by být důležité, zda jej osoba spáchá z nenávisti k lidem, z náboženského přesvědčení nebo ve snaze ukončit porušování lidských práv v masivním měřítku. [3, str. 123 - 127]

Podle předsedy vojenského výboru NATO a generála Petra Pavla je uskupení NATO zejména obranné a je-li teroristický útok jakkoli děsivý, nepředstavuje ohrožení státu. Evropa se nevěnuje migrační krizi nebo terorismu samotnému. NATO a EU musí více spolupracovat a není v silách hlídat všechny měkké cíle, ale musí být nalezeno řešení tam, kde problémy vznikají. [9]

Zakončení části práce, která se stručně zabývala příčinami terorismu, je věnováno absolutní myšlence pochopení příčin terorismu. Pochopení vyplývá z vyřčení Karla Heinzena: *„Musíte-li vyhodit do povětří polovinu kontinentu a způsobit krvavou lázeň, abyste zničili barbarství, nemějte proto žádné výčitky svědomí.“* [4, str. 135]

2.4 Důsledek terorismu

Důsledkem terorismu je, stejně jako jeho příčinou, porušování lidských práv. Na porušování lidských práv se však z pohledu důsledku díváme jiným úhlem pohledu, kdy nás zajímá, do jaké míry vedou teroristické činy k jejich porušování. K nejvíce aktivním organizacím patří OSN, její rezoluce odsuzují teroristické činy a považují je za hrubé porušení lidských práv, konkrétně porušení práva na život. Organizace také vyzývá státy k činnosti, která předchází a potlačuje terorismus. Vystává otázka, zdali terorismus lidská práva ovlivňuje a tím i práva porušuje. V takovém případě společnost nevystupuje jednotně a existují tři pohledy na věc. První pohled na věc je, že terorismus lidská práva porušuje vždy. Toto stanovisko vyplývá z rezoluce Evropského parlamentu o dodržování lidských práv v EU z roku 2000. Dalším pohledem je, že lidská práva jsou ovlivňována terorismem a za určitých okolností mohou být porušena, což vyplynulo z Globální protiteroristické strategie OSN z roku 2006. Třetí pohled popírá, že terorismus porušuje lidská práva, a to z prohlášení Evropské unie u komise OSN pro lidská práva z roku 2002. V případě porušování lidských práv ze strany terorismu existují dva přístupy - vertikální koncepce lidských práv a horizontální koncepce lidských práv. [3, str. 128 - 131]

2.4.1 Vertikální koncepce lidských práv

Vertikální koncepce lidských práv se vztahuje na jejich porušení mezi osobou jednotlivce a státem. *„Představuje-li teroristický čin protiprávní jednání přičitatelné některému státu, pak k porušování lidských práv dochází. V opačném případě nikoli.“*

[3, str. 131]

2.4.2 Horizontální koncepce lidských práv

Horizontální koncepce lidských práv poukazuje, že lidskoprávní vztahy jsou nejen mezi státem a jednotlivcem, ale také vzájemně mezi jednotlivci. Dojde-li tak k obětem na životě a majetku teroristickým útokem, jedná se vždy o zásah do lidských práv. [3, str. 131]

Terorismus je skutečná hrozba, jeho důsledky jsou pro západní společnost ohrožující a je potřeba dívat se skutečností o terorismu do očí a nepanikařit, ale snažit se přístup k terorismu změnit. Před takovou změnou je však potřeba poznat některé jeho důsledky plynoucí pro západní společnost. Příchodu teroristů nelze zabránit, teroristé se již nacházejí

jak v Evropě, tak i v USA. Kamerové systémy před terorismem přímo nepomohou. V současné době vrcholí válka proti Islámskému státu, avšak jeho porážka neznamená, že terorismus skončí. Terorismus představuje hrozbu, ale z globálního hlediska pouze minimální. Životní styl západu je luxusní oproti východu, a proto jakékoliv reakce západu proti východu mohou vyvolávat protireakce extrémismu. V konečné fázi lze terorismus jako problém řešit a zvládat, ale je zapotřebí dělat víc než gesta, zejména působit tak, aby terorismus nebyl výhodný. [34]

2.5 Profil teroristy

Jednotně definovat osobu teroristy z pochopitelných důvodů nelze. Každá teroristická organizace a každý terorista má odlišnou charakteristiku, těžké je tak jednotně hledat spojitosti. Teroristy mohou být muži i ženy, které se liší svým vzděláním, ekonomickými možnostmi, kulturními a náboženskými tradicemi a politickým postojem. Z analýzy různých teroristických organizací v období 1966 až 1976 se dospělo k závěru, že z 80% jsou to muži, a to ve věku mezi 22 a 25 lety, kteří mají univerzální vzdělání, pocházejí ze střední nebo vyšší třídy. [11, str. 109]

Současný terorista je popisován jako osoba mladší 30 let, aktivně zaměřený a mající vysokoškolské vzdělání, většinou pocházející z bohaté nebo střední třídy. Jedná se zpravidla o samotáře. V případě osoby sebevražedného atentátníka se projevují opačné stavy než u osoby – sebevraha. Jedná se o stav vyznačující se nadějí, kdy smrt je chápána jako naplnění vyššího zájmu a rájovým opojením v případě posmrtného života. Analýzou sebevražedných atentátníků z roku 2003 se dospělo k závěru, že 56% takových atentátníků patřilo do kategorie frustrovaných nacionalistů v souvislosti s osobní motivací. Dále kategorie 12% afgánských Arabů a 11% šíitů v souvislosti s idealistickou motivací. Do osobně motivované kategorie patřili také s 11% internacionalisté a s 10% mstitelé. Příkladem profilu mladých, talentovaných a jazykově vybavených, vážených a finančně zabezpečených osob byli teroristé, kteří provedli útoky 11. září 2001, v Paříži 2015 nebo v Bruselu 2016. [11, str. 110 - 112]

Jednotný, zřetelný a zejména přesný profil teroristy není znám dodnes. Teroristy skutečně nejsou náboženští fanatici ani vybočující jedinci. Jejich jediným společným pojátkem může být nízké společenské uznání, zaměstnání či zařazení. Teroristou se může kupříkladu stát

osoba, která je ze společnosti vyloučena. Nelze se však mylně domnívat, že nárůst terorismu je spojen pouze s nelegální migrací lidí. [2]

2.6 Teroristická organizace

Cílem části je stručné definování pojmu teroristická organizace. Nejčastěji medializovaná organizace na mezinárodní úrovni, která je považovaná za teroristickou, je patrně teroristická organizace Islámský stát.

Za teroristickou organizaci se považuje organizace, která ve snaze dosáhnout svých cílů (politicky a společensky orientované cíle), používá nezákonné násilí proti obyvatelům a mocenské sféře. Cílem teroristických útoků jsou především evropští spojenci, konkrétně nepřímo politicky zúčastněné osoby. Zmíněná teroristická organizace Islámský stát představuje fakt, že globální terorismus skutečně existuje. [33]

3 Teroristické útoky

3.1 Vysvětlení pojmu teroristický útok

Teroristický útok tak jako terorismus není jednotně definován, přesto však lze učinit obecný závěr, že se jedná o mimořádnou událost, kdy dochází k porušování zejména práva na život a práva na ochranu majetku.

Mimořádnou událostí se rozumí: „*Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, ale také haváriemi, které ohrožují zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“ [16, str. 102]

V důsledku mimořádné události jako krizové situace může být vyhlášen krizový stav. V České republice jsou kodifikovány celkem čtyři krizové stavy - stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. V rámci rozdělení mimořádných událostí se terorismus (teroristické útoky) definují jako mimořádné události antropogenní, tedy mimořádné události spojované s činností člověka, které spadají do části sociogenní interní. Do části mimo zmiňovaný terorismus také patří migrační vlny, použití zbraní hromadného ničení, organizovaný zločin a i ty mohou být spojovány s terorismem. [16, str. 102 - 105]

Smyslem teroristických útoků je přilákání pozornosti široké veřejnosti a navození atmosféry strachu obyvatelstva nebo celé společnosti. V rámci státního uspořádání je smyslem takového útoku destabilizace státu, případně jeho provokace, tak aby činil odvetu vůči teroristům. Teroristické útoky zejména působí na vnitřní a zahraniční politiku státu. [8, str. 146]

Demokratické společnosti se vyznačují složitou infrastrukturou a informačními sítěmi, přičemž však nabízejí teroristům řadu citlivých míst k provedení teroristických útoků, a to i za minimálního použití prostředků k provedení takového útoku. Současná zranitelnost společnosti je vysoká a její ochrana v celém svém měřítku je prakticky nemožná. Výhledem do budoucnosti lze tedy předpokládat nárůst teroristických útoků a rozšíření těchto útoků i na území států doposud nedotčených. Lze předpokládat, že díky nárůstu teroristických útoků se bude zvyšovat i počet jejich obětí. Může tak docházet způsobem zneužívání nových technologií a využívání netradičních způsobů k provedení teroristických útoků. [24, str. 67]

Například teroristické útoky tzv. osamělých vlků jsou zveličovány a dávají atentátníkům návod, jak zejména posílit konkrétní teroristickou organizaci a svůj útok udělat silnějším než ve skutečnosti je. Veřejný prostor tyto osamělé vlky a jejich útoky opačně prezentuje a rozděluje tak společnost. [25]

3.2 Cíle teroristického útoku

V předchozí části práce byl zmíněn smysl teroristických útoků. Smysl teroristických útoků lze považovat za obecný popis cílů teroristických útoků. Nyní se tato kapitola zaměřuje na cíle teroristických útoků podrobněji. V každé společnosti se nacházejí místa, kde se v určitou dobu nachází vysoká koncentrace osob. Taková místa jsou z hlediska provedení teroristického útoku značně zranitelná. Z pohledu koncentrace osob se jedná o veřejná místa, jako například stanice metra, metro samotné, autobusová nádraží, vlaková nádraží, letiště z pohledu dopravy.

Mezi cíle teroristických útoků dále patří místa denní potřeby, jejich výstavba je v současné společnosti stále aktuální. Patří mezi ně nespočet supermarketů, hypermarketů, obchodních domů. Mohou to být i místa, kde se pořádají kulturní a sportovní akce: sportovní stadiony, koncertní sály, kina a divadla. Stručný výčet se zaměřuje pouze na místa s předpokladem vysoké koncentrace osob, nelze však opomenout, že teroristické útoky mohou hrozit i místům jako jsou státní úřady, banky aj. Teroristé nejsou vázáni pravidly, natož etickými a právními normami, proto nelze vyloučit žádné místo ke spáchání teroristického útoku. [24, str. 18 - 19]

Cíle teroristických útoků jsou vybírány zjevně tak, aby co nejvíce působily na psychiku lidí, a to jak na osoby přeživších teroristický útok, tak i na osoby, které nebyly přímými svědky takového aktu násilí. Následkem u lidí jsou stavy úzkosti, deprese nebo lidé takto postižení trpí tzv. posttraumatickou stresovou poruchou. Velikou roli zprostředkovatele takové události jsou média. Příkladem projevu posttraumatické stresové poruchy byly teroristické útoky 11. září 2001, kdy příznaky na posttraumatickou stresovou poruchu stouply z 8% na 18%. Výsledkem poruchy jsou psychické následky, které nemusí být dlouhodobé, ale mohou být z pohledu teroristů využívány k manipulaci společností.

[11, str. 111]

Spojení výběru cíle teroristů a provedení teroristického útoku přináší výsledek, kterým jsou oběti terorismu. Na pojem oběti se zaměřují dva typy přístupů. První z přístupů má závazný právní charakter, nevztahuje se však přímo ke specifikacím terorismu.

3.2.1 Přístup k oběti z pohledu evropské normativy

Tato mluva z roku 1983 definuje oběti násilných trestných činů takto: *„Ty, kteří utrpěli těžké ublížení na těle a na zdraví následkem úmyslného trestného činu nebo byli v péči osoby zemřelé následkem tohoto trestného činu.“* [3, str. 219]

Toto úzké definování oběti bylo rozšířeno ve Směrnici 2012/29/EU, kdy oběti trestného činu se rozumí: *„Fyzická osoba, která utrpěla újmu včetně fyzické, duševní či citové újmy či hmotnou ztrátu, které byly přímo způsobeny trestným činem a rodinný příslušník osoby, jejíž smrt byla přímo způsobena trestným činem, a který v důsledku smrti této osoby utrpěl újmu.“* [3, str. 219]

Druhý přístup k obětem terorismu poukazuje pouze na názor expertů vymezený principiálně. Primárně se jedná o Směrnici Výboru ministrů Rady Evropy o ochraně obětí teroristických činů (z roku 2005), dále Rámcové principy pro zabezpečení lidských práv obětí terorismu (z roku 2012), Návrh Doporučení EU o pomoci obětem teroristických činů (z roku 2008). Směrnicemi jsou oběti teroristických činů definovány jako: *„Osoby, které utrpěly přímou fyzickou nebo psychologickou újmu coby důsledek teroristického činu, stejně jako, za vhodných okolností, jejich nejbližší rodina.“* [3, str. 220]

Šířeji je pojem oběti terorismu definován ve zmíněném expertním Návrhu Doporučení EU, kdy oběti se rozumí: *„Fyzická osoba, která utrpěla škodu, včetně fyzické či mentální újmy, emocionálního utrpení nebo ekonomické ztráty přímo způsobených teroristickým činem.“* [3, str. 220]

3.2.2 Přístup k oběti z pohledu OSN

Další možné citace pojmů oběti se nacházejí v deklaraci Valného shromáždění OSN. Jedná se o Deklaraci základních principů spravedlnosti z roku 1985 a o Základní principy a směrnice z roku 2005. V dokumentech jsou osoby považovány za oběti, když se jedná o: *„Osoby, které individuálně či kolektivně, utrpěly škodu, včetně fyzické či mentální újmy,*

emocionálního utrpení, ekonomické ztráty, nebo podstatného zásahu do svých základních práv, v důsledku (protiprávního) jednání či nekonání.“ [3, str. 219]

OSN tak bere v úvahu i jako možné potencionální oběti osoby zasahující na pomoc oběti, kupříkladu pomoc policistů a veřejnosti. Procesní postavení oběti nemají pouze fyzické osoby, ale i organizace či instituce. [3, str. 219]

V souvislosti s výše uvedeným Návrhem Doporučení EU, které kategorizovalo oběti na primární (přímé) a na sekundární (nepřímé). Mezi primární neboli přímé oběti terorismu byly zařazeny: osoby zabitě teroristy, osoby zraněné, zmrzačené nebo mentálně mučené teroristy, osoby zraněné, které zemřely během protiteroristické operace, a v poslední řadě osoby mentálně nebo fyzicky poznamenané, které v souvislosti s teroristickým útokem spáchají sebevraždu. Do kategorie sekundární patří: osoby blízké přímým obětem (rodina), osoby na seznamech smrti, osoby, které se oprávněně bojí, že by mohly být terčem teroristického útoku, první zasahující, kteří v tomto důsledku utrpí trauma nebo příznaky vyhoření, dále osoby, které utrpí v důsledku teroristického útoku škodu na majetku nebo příjmu a osoby, které mají ovlivněn životní styl hrozbou terorismu, v důsledku protiteroristických opatření. [3, str. 220 - 221]

Obecné cíle útoků jsou shodné jak u teroristických aktů, tak u asymetrických válek. Však podle toho, kdy udeří a s jakým záměrem, lze rozlišit, zda jde o akt války nebo terorismu. Za cíle lze považovat nejvyšší politické činitele, průmyslové podniky, infrastrukturu, ozbrojené síly a obyvatelstvo. V případě spáchání atentátu na nejvyšší politické činitele v době míru, je takový akt považován za teroristický útok. Opakem je kupříkladu atentát na Heydricha, který byl sice nejvyšším politickým představitelem okupační moci, ale takový atentát byl spáchán v době války, šlo o odboj vedený v rámci asymetrické války. Za teroristický útok proti průmyslovému podniku je považován takový útok spáchaný v době míru, neboť jeho konkrétní cíl směřuje k šíření strachu a hlavně k oslabení hospodářské síly státu. Vyvolání pocitu strachu v době míru představuje i útok na infrastrukturu, a tak je označován jako za teroristický. Dále jako teroristický útok lze označovat každý útok na vojáky, kteří mají statut nebojových jednotek. V případě útoků na obyvatelstvo jde vždy o akt terorismu, neboť útok nelze nikdy a za žádných okolností ospravedlnit. [8, str. 147 - 150]

Smyslem teroristických útoků je patrně rozložení Evropy. Působení terorismu však samo o sobě patrně nestačí, a to vzhledem k tomu, že teroristické útoky spíše napadenou společnost stmelují a vytvářejí tak strategii přežití, a proto odepřít teroristům jejich cíle je základem pro vítězství. Cílem teroristických útoků mohou být dále zdroje západní společnosti tak, aby docházelo k postupnému odčerpávání těchto zdrojů, ale pokud tomu skutečně tak je, jedná se patrně o dlouhodobý cíl teroristů. [23]

3.3 Formy a metody teroristických útoků

Teroristické útoky představují výsledek určitého konání teroristického subjektu či organizace, kdy následky takového teroristického útoku směřují proti obyčejným a nic netušícím lidem. Tito lidé představují nezúčastněné osoby k účelu dosažení zejména politického nebo i kriminálního cíle.

3.3.1 Metody teroristických útoků

Metody teroristických útoků tak představují směrem ke svým potencionálním obětem vysokou nebezpečnost, bezohlednost a brutalitu provedení. Jedná se o maximální snahu vyvolat psychologický efekt, kdy násilí ze strany teroristů je vyvoláno za účelem vytvoření pocitu strachu a ohrožení u co největšího okruhu společnosti. Teroristické metody a formy vyjadřují způsoby provedení za účelem dosažení cíle. Parametry jsou vyjádřeny postupem a technikou provedení konkrétního teroristického útoku. Metody a formy teroristických útoků lze rozdělovat z více úhlů pohledu. Teroristické útoky lze charakterizovat kupříkladu na klasickou formu terorismu a nové hrozby terorismu, dále na kybernetickou formu terorismu, sebevražedný terorismus a brutalitu teroristických útoků. Klasická forma teroristických útoků v podobě střelby, použití sečných a bodných zbraní, či ubití, dále výbuchy bomb včetně únosů a braní rukojmí nebo páchání násilí na turistech, bude zřejmě převládat ještě mnoho let, než se teroristé uchýlí k razantním změnám, a proto je důležité se klasické formě shodně věnovat, tak jako novodobým formám teroristických útoků. [37]

3.3.2 Klasická forma terorismu

Klasická forma terorismu představuje ohrožení výbušnými látkami, kdy způsob provedení je nejčastěji vyjadřován hrozbou použití výbušných látek, nález podezřelého

předmětu, nález nástražného systému, výbuch v objektu nebo v okolí. Každé ohrožení výbušnými látkami je potřeba náležitě prověřit. Ve většině případů se může jednat pouze o planý poplach, který vykazuje snahu vyhnout se určitým povinnostem nebo se může jednat o konkurenční boj. U pozitivních prověření následuje odborné řešení. Nálezem podezřelého předmětu se rozumí: „*Každý předmět, u něhož umístění, účel, původ, vnější forma, majitel nebo jiné okolnosti jeho výskytu nejsou známy nebo jsou podezřelé, a který by mohl být nástražným systémem nebo nástražným výbušným systémem.*“ [24, str. 34 - 35]

V případě nálezu jsou povoláni pyrotechnici k provedení opatření na místě, a to ve spolupráci s dalšími složkami Integrovaného záchranného systému ve zkratce IZS. Do kategorie podezřelých předmětů spadají i podezřelé poštovní zásilky, ve kterých může být umístěna kontaktní nebo časovaná výbušnina nebo jiné nebezpečné látky. Příkladem mohou být dopisy s antraxem, které se nejvíce projevíly po 11. září 2001 ve Spojených státech amerických. Může se jednat o nástražné výbušné systémy, které představují soustavu výbušného předmětu, výbušniny, zápalné látky nebo pyrotechnickými prostředky a iniciátory. Nástražný výbušný systém (známé též jako NVS) má vnější obal, skrývající pravý účel. Skryté NVS může být instalováno jako součást běžného vybavení, může být volně uložen v přístupném prostoru. V případě jakéhokoliv nálezu předmětu, který by mohl připomínat NVS, jsou potřeba přijmout opatření ve spolupráci všech hlavních složek IZS. Poslední kategorii klasického terorismu představuje výbuch v objektu nebo v okolí, kdy v důsledku takového výbuchu mohou následovat další dominové výbuchy nebo další cílená reakce teroristického útoku. Tímto může dojít také k poškození inženýrských sítí. Řešení formy teroristického útoku spadá opětovně do kompetencí složek IZS, kdy řídicím na místě výbuchu je velitel zasahujícího Hasičského záchranného sboru. [24, str. 35 - 37]

Fenoménem k likvidaci konkrétních osob teroristicky motivovaným činem jsou dopisové nebo balíčkové bomby, které vykazují svá specifika. Znaky dopisové nebo balíčkové bomby mohou být následující: plocha dopisu může být nejméně dva centimetry tlustá, zásilka je na své rozměry těžší, povrch může obsahovat mastné skvrny od výbušného zařízení, zásilka může být nepravidelných tvarů či vyztužená, odesílatel není uveden, zásilka může být zaslána ze zahraničí, v obálce se může nacházet trhlina či díra, což může představovat, že po zalepení byla vyjmuta pojistka, zásilka může páchnout, zásilka na ohmat může obsahovat baterie, dráty, na obalu zásilky mohou být uvedeny instrukce pro doručení. Toto je pouze vybraný výčet specifických znaků. Jak bylo uvedeno výše, k

nejznámější likvidaci osob formou dopisů bylo využíváno bakterie antrax. Jeho nejčastější formou bylo vdechnutí, které je známo pod pojmem plicní antrax. [35, str. 280 - 281]

3.3.3 Specifická forma terorismu

Specifickou formou teroristických útoků je kybernetický útok na počítače a počítačové sítě, zejména nelegální obchod se získanými relevantními informacemi, které mohou mít charakter utajovaných vojenských a bezpečnostních písemností. Dále se může jednat o kybernetický útok směřující na ochromení infrastruktury státu. Vedlejší produkt potenciálního nebezpečí mohou představovat i veřejně dostupné informace, které poskytuje veřejná síť internet, neboť na základě internetu lze získat například informace o výrobě a konstrukci nebezpečných zbraní jako jsou například výbušné systémy nebo příprava otravných látek. Novou hrozbou terorismu je snaha teroristů či teroristických organizací o získání zbraní hromadného ničení, a to formou vlastní výroby. Získání spočívá v zajištění součástí ZHN, příkladem může být získání chemických, biologických a toxinových zbraní. Zneužití takových součástí je relativně snadné a v některých případech existuje možnost jejich využití jako sekundárního efektu, kupříkladu hořlavost, výbušnost či toxicita chemických látek. Specifikum teroristických útoků představují sebevražedné teroristické útoky, které mají pro teroristické organizace výhodu, že teroristé nebo terorista nemusí provádět únik z místa útoku a dále se znemožňuje získání potřebné informace k odhalení teroristické organizace a jejich dalších plánů. Sebevražední teroristé fungují na principech své víry v náboženství, kdy jsou absolutně oddáni své věci vykonat takový teroristický útok. Teroristé sebevrazi jsou nejčastěji představováni jako mladý svobodný člověk, který je nábožensky založený, stejně tak jako vzdělaný a integrovaný ve své komunitě. Teroristické útoky se vyznačují svou brutalitou, přičemž tradiční teroristické útoky směřovaly více k politickému cíli tak, aby co nejvíce lidí přihlíželo a naopak co nejméně umíralo. Současné teroristické útoky však představují diametrální rozdíl od tradičního pojetí terorismu. Cílem současných teroristických útoků je zabíjení co nejvíce lidí, způsobení co nejvíce materiálních škod a způsobení co největší hospodářské ztráty. Důležitým faktorem novodobých teroristických útoků je celospolečenský strach, hrůza a panika tak, aby společnost přestala věřit ve schopnosti státu chránit své občany.

[24, str. 37 - 42]

3.3.4 Nebezpečné látky a terorismus

Teroristické útoky mohou být spáchány širokým spektrem devastujících prostředků. Pokud se vrátíme zpět k novodobým hrozbám teroristických útoků z obecného hlediska lze považovat jakoukoli látku spadající do kategorie chemických či biologických prostředků za extra nebezpečnou. Specifikum je špinavá bomba. Špinavou bombou se rozumí puma, která díky svému konvenčnímu účelu pomůže rozptýlit radioaktivní materiál, který by dosáhl v konečném výsledku postihnutí organismu shodně jako ionizující záření jiného zdroje. Botulotoxin jsou mikroorganismy vyvolávající nemoc toxickými látkami, neboli jedy – toxiny, které poškozují zdraví nebo způsobují smrt. V případě botulotoxinu se jedná o těžkou nebo smrtelnou otravu jedem z potravy, která se projevuje svalovou slabostí, špatným viděním, konkrétně dochází k postižení dýchání a u takto otrávené osoby následuje smrt udušením. [6, str. 32 - 42]

Mezi další prostředky využitelné k novodobým teroristickým útokům patří zneužití nebezpečných látek. Za nebezpečné látky se považují: „*Látky nebo směsi, které mají jednu nebo více nebezpečných vlastností, pro které jsou za podmínek stanovených zákonem č. 350/2011 Sb. (tzv. chemický zákon) zařazeny do jedné nebo více skupin nebezpečnosti.*“ [16, str. 157]

Existuje široký výčet látek nebo směsí, ale pro účely této práce jsou dále popsány výhradně ty látky nebo směsi, které mohou být pravděpodobně zneužity k teroristickým útokům. Teroristé mohou nelegálně získat a k teroristickým útokům zneužít tzv. bojové chemické látky, které jsou charakterizovány jako: „*Toxická chemická látka v Úmluvě o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení.*“ [16, str. 160]

Tato úmluva se ve zkratce nazývá CWC. Bojová chemická látka svým působením může způsobit zranění s dočasnými nebo trvalými následky nebo dokonce smrt. Zneužití teroristy je označováno jako chemický terorismus a jedná se o zneužití látek označovaných jako: nervově paralytické, látky zpuchýřující, dusivé a všeobecně jedovaté.

Tab. 1 Příklady bojových chemických látek [16, str. 183]

Základní skupiny toxických chemických látek	Příklady toxických chemických látek
Nervově paralytické	sarin, cyklosarin, soman, VX látky, tabun...
Dusivé	fosgen a difosgen...
Všeobecně jedovaté	kyanovodík, chlorkyan...
Zpuchýřující	sulfidický yperit, lewisit, dusíkaté yperity...
Dráždivé	chloracetofenon, brombenzylkyanid, chlorpikrin, látka CS, látka CR.
Psychostimulanty	látka LSD-25, BZ látka.

Zvýšení nebezpečí použití chemických zbraní je možné v případech, kdy by teroristé užíli tzv. binární zbraně. Za binární zbraň se považuje chemická zbraň, která obsahuje dvě chemické látky, které při svém sloučení reagují a vzniká tak bojová chemická látka, příkladem je sarin, látka VX. Bojové chemické látky se vyznačují jednoduchou výrobou a nízkými vstupními náklady na zařízení. Snadno zneužitelné jsou civilní průmyslové chemické látky a chemické přípravky. Průmyslové chemické látky dále vykazují nebezpečné vlastnosti, kterými jsou hořlavost, výbušnost a toxicita.

[16, str. 160 - 161]

Pro účely teroristický útoků mohou být zneužity také hořlavé a výbušné chemické látky, výbušniny, radioaktivní látky, bakteriologické neboli biologické látky. Bojové chemické látky byly již definovány a lze doplnit, že mohou existovat jako chemické substance ve skupenství plynném, kapalném nebo pevném a mohou být obsahem laborované munice. Nervově paralytické látky představují bezbarvé nebo nahnědlé, různě těkavé kapaliny. Toxicita látek představuje schopnost paralyzovat dýchací svaly, srdeční sval a tím způsobit smrt osoby. Do organismu taková látka proniká všemi možnými vstupy (vdechnutí, požití, očními spojivkami, neporušenou kůží). Dusivé látky představují intoxikaci dýchacího ústrojí, kdy dochází k edému plic neboli toxickému otoku plic. V konečné fázi dochází k úmrtí na nedostatek kyslíku. Látky všeobecně jedovaté jsou velmi těkavé toxické látky, které do organismu pronikají převážně dýchacími orgány a narušují základní životní funkce. Zpuchýřující látky jsou olejovitě nažloutlé kapaliny, které vstupují do organismu opět všemi branami vstupu. Látky se projevují nekrotickými změnami na kůži a sliznicích (tvorba puchýřů a vředů), které mohou vytvářet infekci nebo na plicích mohou způsobit plicní edém. Dráždivé látky se projevují slzným účinkem nebo účinkem na horní cesty dýchací Jsou charakterizovány jako bílé nebo nažloutlé krystalické látky bez zápachu nebo

s dráždivým zápachem. Psychostimulantní látky jsou charakterizovány jako látky bílé barvy v pevném skupenství a bez zápachu. Psychostimulanty vyřazují osoby jak po stránce fyzické, tak i po stránce psychické. Používají se ve formě aerosolů a ke způsobení otravy. Nejvýznamnějšími psychoaktivními látkami jsou látka BZ a LSD-25. Látky zamezují jakoukoliv schopnost týmové práce. Samostatnou kategorií nebezpečných látek pro zneužití teroristy jsou hořlavé a výbušné chemické látky, kdy se mimo jiné jedná o hořlavé průmyslové látky a výbušné chemické látky. Hořlavé průmyslové látky představují: automobilový benzín, naftu, lehké topné oleje a další ropné produkty, dále to jsou běžně používané látky jako například toluen, fosfor, metylalkohol, etylalkohol, aceton. Teroristické útoky mohou být vykonány za použití výše uvedených látek, kdy způsobené požáry způsobují velké ztráty na životech a způsobují velké materiální škody. Výbušné chemické látky jsou charakterizovány skutečností, že ve směsi se vzduchem v přítomnosti plamene dochází k jejich explozi. K té je zapotřebí určité koncentrace plynů nebo par takové látky ve vzduchu, taková koncentrace se nazývá oblast výbušnosti.

[16, str. 182 - 198]

3.3.5 Výbušniny

Další kategorií tvoří výbušniny. Mezi výbušniny mimo jiné patří průmyslové výbušniny a nástražné výbušné předměty. Průmyslové výbušniny dělíme na trhavinu, které slouží k plnění střel a jedná se konkrétně o trinitrotoluen, hexogen, nitroglycerin aj. Do průmyslových výbušnin patří třaskaviny, kterými je kupříkladu třaskavá rtuť. Dále se jedná o střeliviny, které slouží jako výmetná náplň palných zbraní, kdy nejznámější je patrně černý prach. Řadu průmyslových výbušnin uzavírají pyrotechnické složky, které mohou mít svítící nebo osvětlující účinek. Vzhledem k situaci, že průmyslové výbušniny jsou často využívány k teroristickým útokům, jsou proto evidovány a přísně chráněny proti zneužití. Nástražné výbušné systémy byly již výše blíže charakterizovány, a proto pouze pro představu je níže uvedena tabulka příkladů možných NVS. [16, str. 199 - 201]

Tab. 2 Příklady nástražných výbušných systémů [16, str. 201]

Druh výbušného nástražného systému (možné vzory, příklady nástražného výbušného systému)	Množství (hmotnost) výbušniny	Ohrožení osob mimo budovy závažným poraněním (m)	Ohrožení osob okenním sklem - dosah střepů (m)
Igelitová taška	5 kg	25	51
Nákupní taška	15 kg	36	73
Malý balík	25 kg	43	87
Osobní automobil	100 kg	68	138
Automobil kombi	250 kg	92	107
Malý nákladní automobil	500 kg	115	235
Střední nákladní automobil	1 000 kg	146	296
Velký nákladní automobil	2 500 kg	197	402
Cisternový automobil	10 000 kg	212	637

3.3.6 Radioaktivní látky

Radioaktivní látky, jejich využití bylo výše charakterizováno jako tzv. špinavá bomba. Zbývá pouze doplnit, že vystavení radioaktivním látkám způsobuje zdravotní poškození organismu, kdy mohou vzniknout následky somatické (tělesné) a následky genetické (vývojové). Projev působení radioaktivních látek může být v rozmezí několika dnů nebo měsíců nebo také v období několika let a nejčastějším projevem je rakovina.

[16, str. 202 - 208]

3.3.7 Biologické látky

Další kategorii představují bakteriologické neboli biologické látky, které představují formu biologických a toxinových zbraní a spočívají ve vyvolání infekčního onemocnění, které může způsobit smrt. Biologické zbraně představují živé agens a jedná se o živé mikroorganismy, viry nebo jejich toxické produkty (toxiny). Látky se rozšiřují pomocí kapalinových nebo práškových aerosolů. [16, str. 208 - 210]

Tab. 3 Příklady biologických látek [16, str. 210]

Základní skupiny biologických látek	Příklady konkrétních bojových biologických látek (biologických agens)
Bakterie	antrax (sněť slezinná), tularémie, mor, cholera, vozňivka
Rickettsie	Q-horečka, horečka Skalistých hor, skvrnitý tyf
Viry	pravé neštovice, Ebola, Lassa, žlutá zimnice, Dandyho horečka
Plísně	plísňová onemocnění (mykózy) jako sněť bramborová nebo rez obilná
Toxiny	botulotoxin, saxitoxin, ricin
Geneticky modifikované organizmy	úprava buněk nebo buněčných komponent

Metody a formy teroristických útoků lze také definovat podle historického vývoje terorismu. V souvislosti s érou primitivního terorismu byly využívány jednoduché metody, kupříkladu byly prováděny únosy, vraždy, žhářské útoky, při nichž byly využívány jednoduché zbraně - dýky, bodce, jedy a oheň. V éře pokročilého terorismu se kromě využití jednoduchých metod a zbraní objevily palné zbraně. V éře moderního terorismu docházelo k využívání bomb a střelných zbraní, kdy se objevily metody teroristických útoků, spočívající v únosech letadel a politicky motivované teroristické útoky. Poslední érou je post moderní terorismus, který je definován kybernetickými útoky, sebevraždnými útoky a nelze neuvést, že by mohlo dojít ke zneužití zbraní hromadného ničení k teroristickým útokům. [11, str. 50]

Současné teroristické útoky představují kombinované formy a prostředky, kdy dochází k výbuchům sebevraždných útočníků v kombinaci s použitím střelných, bodných nebo sečných zbraní. Současným úkazem teroristických útoků je krádež nebo použití nákladních dopravních prostředků jako prostředku k likvidaci osob v místě teroristického útoku. Výčet možných forem a metod teroristických útoků je skutečně rozsáhlý, ale patrně vždy se stejným cílem, který představuje negativní působení na společnost.

3.4 Dopady teroristického útoku

Teroristické útoky představují zásah do integrity státu, aliance a samotného obyvatelstva. Dopady teroristických útoků lze v obecném měřítku rozdělit na hmotné představující materiální škody a vedlejší náklady spojené s uvedením v předchozí stav. Nehmotné dopady teroristických útoků představují zásah do práva na život. V daném případě se jedná o oběti teroristických útoků, o zraněné a psychicky poznamenané osoby.

Dopady teroristických útoků představují zejména náklady na protiopatření ze strany státu vedoucí ke zvýšení bezpečnosti a předcházení případným dalším teroristickým činům.

3.4.1 Náklady na protiteroristická opatření

Náklady na protiteroristická opatření stále rostou, což dokazuje skutečnost, že takové náklady již od roku 2015 přesáhly v České republice 120 milionů korun, kdy další náklady poskytují jednotlivá města a obce z vlastního rozpočtu. Náklady se projevují ve zvýšeném počtu hlídkujících policistů, doplněných vojáky. Náklady spočívají v osazování problematických míst betonovými zátarasy, které hradí města. [26]

Nelze vyloučit, že se díky teroristickým útokům mění i politický přístup států k teroristům, kdy se ve zvýšené míře vynakládají finanční prostředky na boj proti teroristům, a to i na jejich území nebo dále dochází ze stran zasažených států k podpoře boje proti teroristům například hmotnou pomocí bojujícím protistranám. Dopady teroristických útoků představují ohrožení ekonomiky jednotlivých napadených států, v zahraničí se s tímto potýkají zejména turisticky atraktivní země, kupříkladu Egypt nebo Tunis. V rámci ekonomiky evropských zemí se jedná o časté obavy z pohledu jednotlivých firem investovat tam, kde není zajištěna bezpečnost nebo tam, kde je taková bezpečnost ohrožena teroristickými útoky.

3.4.2 Stockholmský syndrom

Specifickým dopadem teroristického útoku může být tzv. Stockholmský syndrom, který působí zejména na jednotlivce. Jedná se o psychický jev, kdy se rukojmí ztotožňuje s agresorem. Jev byl analyzován a popsán a vychází z případu přepadené banky ve švédském Stockholmu. Přepadení dané banky vyvrcholilo až po čtyřech dnech, kdy došlo k útoku ze strany policejních složek, s tím, že rukojmí bránili samotného lupiče před možným zabitím. Přístup rukojmích exceloval i na svobodě, kdy úřednice odmítly vypovídat v neprospěch lupiče a dokonce jedna z nich si následně lupiče vzala za manžela. Ve své podstatě se takový terorista stal pánem nad životem svých rukojmích a umožnil jim přežít a za to si zasloužil jejich vděčnost a oni se s ním identifikovali. [21, str. 132 a 136]

4 Obrana proti terorismu

4.1 Obrana proti terorismu jako boj proti terorismu

Obrana proti terorismu je nejčastěji definována jako boj proti terorismu. V rámci boje proti terorismu je vhodné předem si definovat pojem bezpečnost. V souvislosti s vnitřním uspořádáním státu, které nejčastěji teroristické útoky postihují, se taková bezpečnost nazývá vnitřní.

4.1.1 Vnitřní bezpečnost

Vnitřní bezpečnost lze vysvětlit jako souhrn opatření, která směřují k zajištění takové bezpečnosti, a to včetně pořádku ve státě. Bezpečností se tak zajišťují konkrétně lidská práva a svobody občanů a lidé se ochraňují mimo jiné i právě před terorismem, a to jak v době mimo vyhlášené krizové stavy, tak i v době takových stavů vyhlášených. V současné době v rámci bezpečnostního prostředí je minimalizováno vypuknutí celosvětové války, avšak riziko, a to daleko vyšší, je, že vznikají hrozby nižší intenzity, které mohou představovat teroristické útoky. Dochází k analyzování a vyhodnocování bezpečnostních rizik a hrozeb, kdy mimo jiné je aktuálnost hrozby teroristických útoků reálná s velmi obtížně předvídatelným závěrem, k takovému teroristickému útoku může dojít i v České republice. Jsou tak potřeba specifické požadavky k odhalování a vytváření prevence v daném směru, což představuje vyšší počet sil a prostředků k ochraně před teroristickým útokem, například před takovým útokem na prvky kritické infrastruktury.

[16, str. 24 a 26]

Boj proti terorismu má několik možných úrovní. První základní úroveň je boj proti terorismu ze strany státu, kdy jsou vykonávána opatření, která ukládá stát. Výkonné složky tato opatření následně zajišťují. V rámci Evropy je nad touto státní úrovní úroveň evropská, která úzce souvisí a je propojena se státní úrovní boje proti terorismu.

Nejdůležitější úrovní je celosvětový pohled na společný boj proti terorismu, a to tedy úroveň globální neboli mezinárodní, která zahrnuje i země Evropské unie. Takové úrovně na bázi politické představují zejména zpracování zásadních dokumentů v boji proti terorismu. [11, str. 113]

Boj proti terorismu zahrnuje jak okamžitou reakci na plánování či realizaci teroristických útoků, tak i odstraňování jejich příčin. Státem prezentovaná protiteroristická opatření slouží k účelu prevence a represe terorismu. [3, str. 53]

Lze tedy chápat boj proti terorismu jako: „*Celý soubor opatření, která jsou na národní nebo mezinárodní úrovni přijímána ve snaze předcházet teroristickým útokům a řešit jejich následky, popř. která k tomuto cíli mohou napomoci.*“ [3, str. 54]

4.1.2 Formy boje proti terorismu:

Anti- Terrorism a Counter- Terrorism

Boj proti terorismu lze rozdělit na dvě základní formy, na tzv. Counter- Terrorism a na tzv. Anti- Terrorism. Pojmem Anti- Terrorism jsou označována opatření, která směřují na ochranu před budoucími teroristickými útoky a na jejich zmírnění. Anti- Terrorism je oproti Counter- Terrorism zjevně defenzivní. Pojem Counter- Terrorism je proaktivní jednání ofenzivního charakteru, které reaguje na teroristické útoky a pokouší se je zastavit. Do této formy boje proti terorismu spadá odhalování připravovaných teroristických útoků a trestání jejich pachatelů a osob podezřelých z podpory terorismu. V rámci boje proti terorismu na úrovni států to mohou být také vojenské operace proti státům, které terorismus podporují. Účinný boj proti terorismu je tedy tvořen nejen prevencí proti teroristickým útokům a dopadení (potrestání) jejich pachatelů, ale také realizace plánů ke zlepšení dodržování lidských práv, případně provedení vojenských zásahů tam, kde to mezinárodní právo dovoluje. [3, str. 54 a str. 57]

V neisté době se i Evropská unie začíná zabývat budováním společné obrany, bez závislosti na nahrazení Aliancí. Taková obrana bude spočívat v obraně EU bez spolupráce NATO v místech různých krizí. Náklady na takovou obranu jsou předpokládány ve výši přes 148 miliard korun okolo roku 2020. Příkladem relevantních změn je například vojenská technika, která je v Evropské unii nejednotná a představuje 178 zbraňových systémů a 17 typů bitevních tanků, což je oproti USA markantní rozdíl, když Američané mají 30 různých zbraňových systémů a 1 typ bitevního tanku. Účinnost obrany EU je spatřována také v posílení vnitřní bezpečnosti unie při přechodu schengenských hranic. [10]

4.2 Definování cílů obrany proti teroristickému útoku

V rámci definování jednotlivých cílů se v daném případě zaměřujeme na potencionální synonymum cíle, který lze vyjádřit zranitelností samotného cíle.

4.2.1 Měkké cíle a tvrdé cíle

Nejedná se pouze o předpoklad, ale o skutečné vyjádření, které nám cíle rozděluje na tzv. měkké cíle, které představují vysokou míru zranitelnosti a předpoklad uskutečnění teroristického útoku na cíl. Opakem měkkého cíle je tzv. tvrdý cíl, který snižuje předpoklad uskutečnění teroristického útoku, a to díky jeho zajištění fyzickou nebo technickou ochranou, případně jeho umístěním. Vzhledem k tomu je tvrdý cíl daleko méně zranitelný, než cíle označované jako měkké. V případě měkkých cílů jde o skutečnost, že jsou daleko lépe dostupné pro uskutečnění teroristických útoků (postrádají odpovídající zabezpečení) a představují předpoklad vysoké koncentrace osob, a to buď s ohledem na jejich likvidaci, nebo jejich využití jako potencionálních rukojmích k dosažení jiného cíle. Útokům na měkké cíle se těžko předchází, neboť je jich veliké množství a nelze tak konkrétní výběr pro teroristický útok dopředu jednoznačně stanovit. Za měkké cíle lze považovat nádraží, a to vlaková nebo autobusová. Mohou to být také dopravní prostředky pro hromadnou přepravu osob, obchodní domy, turisticky navštěvovaná místa, pořádané kulturní a sportovní akce a také školská nebo lékařská zařízení. Do tvrdých cílů můžeme zařadit jaderné elektrárny a letiště, případně také místa se zahraniční účastí ozbrojených složek. Cílem teroristických útoků tak častěji bývá infrastruktura státu.

4.2.2 Kritická infrastruktura

Objekty, které představují nerušený chod státu, jsou označovány jako prvky kritické infrastruktury. Pojem kritická infrastruktura vznikl nepřímo již v roce 1962 v souvislosti s kubánskou krizí a je vyjadřován několika definicemi. Za příklad stojí definice: „*Kritická infrastruktura jsou fyzické, kybernetické a organizační (obslužné) systémy, které jsou nutné pro zajištění minimálního chodu ekonomiky a správy státu a bezpečnosti občanů.*“

[30, str. 4]

Teroristickými útoky tak mohou být ohroženy systémy, za které lze považovat zejména elektrizační soustavu, rozvodné soustavy vody, plynu, páry, kanalizační soustavy, dopravní

sítě, logistika, komunikační sítě, informační systémy, nouzové služby (policie, hasičský záchranný sbor, zdravotní záchranná služba), finanční sektor, státní správa. Za objekty zásadního významu, které lze definovat také jako objekty zvláštního významu, lze považovat jaderné elektrárny, přehrady, kulturní památky, objekty veřejné správy. Ochrana kritické infrastruktury představuje zásadní úkol státu a politické moci, a to včetně aktivní spolupráce se soukromoprávními subjekty, které se podílejí nejen na provozu těchto prvků kritické infrastruktury, ale také materiálně tyto provozy vlastní. Pojem ochrana kritické infrastruktury lze definovat jako: „*Politická připravenost veřejné správy chránit tyto systémy, či objekty zásadního významu před haváriemi, nehodami a to jak neúmyslnými, tak i úmyslnými a před teroristickými útoky.*“ [30, str. 5]

4.2.3 Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám

V souvislosti s problematikou měkkých cílů vznikla v rámci rezortu Ministerstva vnitra součást zvaná Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám, která mimo jiné disponuje brožurou, která nám stručně v několika bodech stanovuje úkoly a popisuje principy připravení měkkého cíle na případný útok. Prvním úkolem k připravení měkkého cíle je poznání bezpečnosti svého objektu jako měkkého cíle. Druhým úkolem je řešení bezpečnosti pomocí metodiky, tj. vytvářet opatření a jejich funkčnost. Třetím úkolem je prevence a zmírnění dopadu útoku, kdy se zaměřujeme na rozpoznání útoku. Čtvrtým úkolem je zapojení do opatření místní personál objektu. Pátým úkolem je provést standardizovaný postup budování bezpečného objektu včetně evakuace. Šestý úkol se zaměřuje na případ incidentu a jeho koordinovaného řešení dle plánu a rozdělení úkolů osobám. Sedmý úkol vyjadřuje prevenci a má za úkol bezpečnostní školení a nacvičování postupů. Osmým úkolem je spolupráce s IZS na místní úrovni. Devátým úkolem se zaměřujeme na detekování podezřelého chování při vstupu a při kontrole. Posledním úkolem je všimání si okolí objektu měkkého cíle a výměna informací s okolím.

Pokud se budeme zaměřovat na jednotlivce a nikoliv na objekty jako měkké cíle, je měkkým cílem i člověk, a proto v případě teroristického útoku je zapotřebí reagovat striktně a pokud možno v doporučeném pořadí utéct, schovat se, bojovat.

4.3 Legislativa v rámci obrany proti terorismu

4.3.1 Směrnice o lidských právech a boji proti terorismu

Tato pravidla charakterizují Směrnice o lidských právech a boji proti terorismu z roku 2002. Směrnice jsou nezávazné a jsou rozděleny do několika částí. První část se věnuje absolutnímu zákazu a jiného nelidského a ponižujícího zacházení a trestání. Druhá část je zaměřena na pravidla, která se týkají práva na osobní svobodu, kdy určují na základě rozumného podezření, zatčení osoby pro podezření z terorismu. Rozumné podezření nesmí být zneužíváno, aby nebyla ohrožena jeho podstata. Třetí část se zabývá právem na spravedlivý proces. Právo na spravedlivý proces spočívá ve skutečnosti, že osoba, která je obžalována z terorismu, musí být souzena nezávislým, nestranným soudem. Čtvrtá část směrnice je zaměřena na práva azylu a extradice osob. Odmítnutí žadatele o azyl tak směřuje proti každé osobě, která se zapojila do teroristických útoků. Extradici je chápáno, že vydání osoby je efektivní mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu. K extradici však stále nesmí dojít v případech, že by tím mohl být ohrožen život vydávané osoby v podobě trestu smrti nebo by mohlo dojít k odepření spravedlnosti. Pátá část je spojována s ochranou soukromí, která v souvislosti s terorismem je často narušována, a tak činnost s takovým zásahem je potřeba činit v mezích, které jsou stanoveny zákonem. Poslední část je tvořena právem na vlastnictví, kdy výkon tohoto práva může být omezován rovněž na základě zákona. Specifickou formou zásahu do vlastnických práv je zajišťování účtů a zabavení majetku jako sankce. Směrnice však není k postavení práv kompletní, nezaměřuje se kupříkladu na právo na život, politická práva, práva ekonomická, sociální a kulturní.

[3, str. 171 - 175]

4.3.2 Smlouvy zajišťující bezpečnost civilního letectví a námořní plavby

Legislativní část boje proti terorismu představují univerzální smlouvy. Jedná se o smlouvy zajišťující bezpečnost civilního letectví a námořní plavby, které slouží k potlačování terorismu v souvislosti se zmocněním letadel nebo lodí. Mezi tyto smlouvy lze zařadit Úmluvu o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě civilních letadel, která je označována jako Tokijská úmluva z roku 1963. Úmluva se vztahuje k opatřením k ochraně bezpečnosti letadla, bezpečnosti osob a majetku v letadle a zachování kázně a pořádku na palubě letadla činěná velitelem letadla. K těmto úmluvám se řadí Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel, která je označována jako

Haagská úmluva z roku 1970, která kriminalizuje jednání osoby nebo osob na palubě letadla, které by vedlo ke zmocnění se letadla. Haagskou úmluvu doplňuje Montrealská úmluva z roku 1971, kdy se jedná o Úmluvu o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví. Úmluva se navíc zaměřuje i na bombové teroristické útoky a provoz letadel. Montrealskou úmluvu následně doplňuje Protokol o potlačování protiprávních činů násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví z roku 1988, který se kromě letadel zaměřuje na letištní zařízení nebo na letadla, která nejsou ve vzduchu. V rámci námořní plavby byla vyhotovena Úmluva o potlačení protiprávních činů proti bezpečnosti námořní plavby z roku 1988, která se vztahuje k teroristickým činům na lodích. Danou úmluvu doplňuje Protokol o potlačení nezákonných činů proti bezpečnosti pevně ukotvených plošin v pevninské mělčině z roku 1988. [32, str. 15 - 18]

4.3.3 Smlouvy na ochranu specifické kategorie osob

Další legislativní částí jsou smlouvy, které se vztahují na ochranu specificky chráněné kategorie osob. Mezi tyto smlouvy patří Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám používajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců, která je nazývána jako Newyorská úmluva z roku 1973. Úmluva charakterizuje chráněné osoby a kriminalizuje činy proti nim spáchané, jako jsou například vraždy, únosy nebo jiné útoky proti jejich osobnosti. Mezi novější instrumenty legislativy potom můžeme řadit Úmluvu o bezpečnosti pracovníků OSN a přidruženého personálu, která se vztahuje při jejich plnění nebojové povahy na celém světě. [32, str. 18 - 20]

4.3.4 Smlouvy vztahující se na rukojmí

Dalšími smlouvami jsou smlouvy, které postihují konkrétní projev terorismu, a to braní rukojmí. V rámci OSN byla přijata Mezinárodní úmluva proti braní rukojmí z roku 1979, která definuje pojem braní rukojmí jako trestný čin. Branní rukojmí se považuje za závažné porušení Ženevských úmluv z roku 1949, ale v rámci ozbrojeného konfliktu uvnitř státu se může posuzovat i jako válečný zločin. [32, str. 20 - 21]

4.3.5 Smlouvy na kontrolu a eliminaci zneužívaných prostředků

Mezi další smlouvy považované za efektivní boj proti terorismu jsou považovány smlouvy o kontrole a eliminaci prostředků, které jsou zneužívány při teroristických útocích.

Mezi smlouvy patří Úmluva o fyzické ochraně jaderných materiálů z roku 1979, neboť ze strany teroristů by mohlo dojít ke zneužití jaderného materiálu. Úmluva se tak vztahuje k jadernému materiálu k mírovým účelům, a to konkrétně k jeho přepravě, používání a skladování. Další úmluva se vztahuje ke kontrole a omezení používání neoznačených a neodhalitelných plastických trhavin, stejně také k jejich zničení či spotřebování. Úmluva je označena jako Úmluva o označování plastických trhavin pro účely jejich identifikace z roku 1991. Podstatou úmluvy byl teroristický čin spáchaný v letadle Pan Am 103 nad Lockerbie. [32, str. 22 - 23]

4.3.6 Obecné smlouvy proti terorismu

Mezi poslední část univerzálních smluv patří obecně koncipované smlouvy proti terorismu. Zde hovoříme o smlouvách, které se vztahují k soudobému terorismu a jedná se o Mezinárodní úmluvu o potlačování teroristických bombových útoků z roku 1997 a o Mezinárodní úmluvu o potlačování financování terorismu. V souvislosti s potlačováním teroristických bombových útoků se legislativa zaměřila na mezinárodní spolupráci od vyšetřování přes stíhání a extradici osob takových teroristů a jejich podporovatelů, druhá uvedená úmluva se vztahuje k potírání financování mezinárodního terorismu a definování terorismu jako pojmu. [32, str. 23 - 25]

4.3.7 Regionální právní úmluvy

V rámci regionálních právních úprav, které se vztahují k terorismu, je vhodné se zmínit o Evropské úmluvě o potlačování terorismu z roku 1977, která se sice zaměřila na potlačování terorismu, dále však úmluva přímo teroristické činy nedefinuje. Mezi další úmluvy Rady Evropy patří: Evropská úmluva o extradici z roku 1957, Evropská úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech z roku 1959, Evropská úmluva o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivci z roku 1978, Evropská úmluva o trestných činech namířených proti kulturním statkům z roku 1985 a Evropská úmluva o kybernetické kriminalitě z roku 2001. Takto uvedené úmluvy jsou primárně zaměřeny na potlačování organizovaného zločinu, ale využitelné jsou i v rámci potlačování terorismu, který je spojován také s organizovaným zločinem. [32, str. 29 a 32]

4.3.8 Právní úmluvy řešící odškodnění

Mimo výše uvedené úmluvy se lze zmínit o existenci smlouvy, která řeší odškodnění. Taková smlouva je označena jako Evropská úmluva o odškodnění obětí násilných trestných činů z roku 1983. Identitu osob řeší Evropská úmluva o státním občanství z roku 1997. [32, str. 29 a 33]

4.3.9 Další právní úmluvy v rámci EU

Evropská unie své legislativní zaměření na boj proti terorismu rozdělila na dvě období, a to na období od roku 1992 do roku 2001 a dále od roku 2001, kdy tento rok byly přijaty změny v boji proti terorismu v důsledku teroristických útoků z 11. září 2001. Na základě vzniku Evropské unie došlo mimo jiné k předcházení a potírání organizovaného zločinu a následně také terorismu, kdy takové předcházení a potírání je činěno spoluprací policejních sil, celní správy a dalších orgánů, a to prostřednictvím Europolu (Evropského policejního úřadu z roku 1995). Dále základy Evropské unie tvoří užší spolupráce justice. V rámci EU vznikla další legislativa v boji proti terorismu, a to Úmluva o zjednodušeném extradičním řízení mezi členskými státy Evropské unie z roku 1995 a Úmluva o extradici mezi členskými státy Evropské unie z roku 1996. Po roce 2001 došlo k posílení pravomocí Europolu za účelem zjišťování zdrojů financování terorismu, hodnocení bezpečnostního systému a hrozbu islámského terorismu pro Evropu. Spolupráce justice byla zaměřena na koordinaci vyšetřování a stíhání závažné trestné činnosti, a to prostřednictvím organizace Eurojust. V roce 2002 došlo k vypracování Rámcového rozhodnutí o boji proti terorismu, jako reakce na útoky z 11. září 2001 prostřednictvím opatření, která kriminalizují jednání a stanovují sankce jak pro fyzické, tak i pro právnické osoby za teroristické aktivity.

[32, str. 46 - 50]

4.3.10 Mezinárodní humanitární právo

V rámci mezinárodních nebo vnitrostátních ozbrojených konfliktů se na spáchané teroristické činy pohlíží z pohledu Mezinárodního humanitárního práva, známého také pod názvy Válečné právo nebo Právo ozbrojených konfliktů. Podle práva válečný stav vždy vyvolává teror a je definován vyjádřením: „*Terorismus je ekvivalentem válečných zločinů v době míru.*“ [32, str. 73 a 74]

4.3.11 Trestní zákoník

Česká republika v rámci boje proti terorismu má legislativní oporu primárně v Trestním zákoníku, v Národním akčním plánu v boji proti terorismu a v Bezpečnostní strategii České republiky. V trestním zákoníku z roku 2009 jsou uvedeny skutkové podstaty trestných činů vztahujících se přímo k terorismu, a to: Teroristický útok, Teror, Účast na teroristické skupině, Financování terorismu, Podpora a propagace terorismu, Vyhrožování teroristickým trestným činem.

4.3.12 Bezpečnostní strategie České republiky

Bezpečnostní strategie České republiky obecně doplňuje legislativu v rámci reakce a vývoje bezpečnostních hrozeb, a proto je díky nim obměňována. Strategie deklaruje potírání všech forem terorismu a primárně se zabývá financováním terorismu, radikalizací a rekrutováním, dále také ochranou obyvatelstva a ochranou výše zmiňované kritické infrastruktury.

4.3.13 Strategie České republiky pro boj proti terorismu

Hlavní koncepcí boje proti terorismu je Strategie České republiky pro boj proti terorismu, která v sobě zahrnuje níže uvedené oblasti zájmu. První oblastí je zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty v rámci boje proti terorismu. Oblast zahrnuje spolupráci zpravodajských a policejních složek. Další oblastí je ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů potenciálně zranitelných teroristických útokem. Třetí oblast zahrnuje bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti o boji proti terorismu. Patří sem ochrana člověka za mimořádných událostí a poskytnutí první pomoci. Další oblast je zaměřena na prevenci společnosti před radikalizací a na boj proti rekrutování do teroristických organizací. Pátá poslední oblast je zaměřena na vnitřní legislativu a mezinárodní smlouvy. Česká republika díky svému právnímu řádu umožňuje stíhání terorismu včetně jeho vedlejších aktivit, které jej podporují. Právní řád ČR se dále zabývá odškodněním po obětech terorismu. Na samotnou Bezpečnostní strategii ČR navazují další dokumenty, a to Koncepce boje proti extremismu, Koncepce ochrany obyvatelstva s výhledem do roku 2020, Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení, Komplexní strategie České republiky k řešení problematiky kritické infrastruktury, Národní program

ochrany kritické infrastruktury, Základy koncepce integrace cizinců na území České republiky. [11, str. 113 - 116]

4.3.14 Národní akční plán České republiky

Teroristické útoky po 11. září 2001 daly za vznik Národnímu akčnímu plánu České republiky. Národní akční plán České republiky definuje orgány politické moci, které jsou odpovědné za boj proti terorismu. Těmito orgány jsou: Vláda ČR, Bezpečnostní rada státu, Ústřední krizový štáb, Ministerstvo vnitra a jeho součásti, Zpravodajské služby. Dále Národní akční plán České republiky obecně charakterizuje opatření v boji proti terorismu, kterými jsou: aktivní opatření (politické) v rámci mezinárodní protiteroristické koalice, boj s terorismem v rámci ČR ve spolupráci s evropskými státy, USA a Kanadou. Mezi tato opatření patří zajištění bezpečnosti zastupitelských orgánů ČR a opatření ke zmírnění ekonomických dopadů po teroristických útocích. [24, str. 29 - 31]

Závěrem lze konstatovat, že tvorba legislativní činnosti je náročná zejména vývojem terorismu. Pokud legislativa bude naplňovat svůj účel a bude zachraňovat životy a předcházet teroristickým činům, má smysl legislativu prosazovat a případně navrhopvat její změny.

4.4 Protiteroristická opatření

Protiteroristická opatření minimalizují rizika spáchání teroristických útoků a spočívají v omezení možností působení teroristických organizací. Úhel pohledu na taková opatření je široký a v rámci ideového působení má dvě roviny. V první, negativní rovině jde o přesvědčení muslimů, že v rámci boje proti globálnímu terorismu nejde o protiislámskou kampaň vedenou západní společností. Ve druhé, pozitivní rovině jde o jejich přesvědčení, že jde vlastně o pomoc islámskému společenství za účelem zlepšení jejich každodenního života a vyřešení jejich problémů, což představuje ideová rovina a sociální rovina. Ekonomická rovina se vztahuje na výpomoc v rámci rozvoje, kdy nejvyspělejší státy by měly věnovat 0,7% svého HDP na takovou pomoc. Politickou rovinu zastupuje pochopení veřejné mínění, že demokracii nelze vnutit, a to ani cestou vojenských intervencí. [8, str. 334 a 337]

4.4.1 Fáze boje proti terorismu

Úhlem pohledu je samotný boj proti terorismu, který můžeme rozdělit do třech fází se vztahem k teroristickému útoku. První fáze se vztahuje k preventivnímu působení orgánů před teroristickým útokem, spočívající například v integraci vyloučených osob a skupin, v prevenci kriminality, v kontrole náboženských organizací, v kontrole radikální politické scény, v prevenci ve věznicích a ve vzdělávání chování obyvatelstva před teroristickým útokem, stejně tak ve vzdělávání složek ISZ a vyhodnocování informací od zpravodajských služeb se vztahem k terorismu. Druhá fáze se zaměřuje na bezprostřední působení orgánů v průběhu teroristického útoku. Tato fáze je důležitá pro postup všech složek IZS a dalších orgánů a je tak zapotřebí získat důležité informace, které spočívají ve zjištění místa a času teroristického útoku, zjištění informací o teroristech včetně jejich motivace a požadavků a zjištění informací o obětech jak zraněných, tak i mrtvých. Poslední fází je reakce orgánů po teroristickém útoku, kdy útok je potřeba řádně vyšetřit a vyhodnotit a vyrozumět o něm veřejnost a veřejně reflektovat lítost a solidaritu. Je nutné posílit image země a docílit její obnovení bezpečnosti, a to zejména k nepřímým dopadům teroristického útoku, kterým může být například turismus. [11, str. 116 - 120]

4.4.2 Ochrana kritické infrastruktury

Protiteroristická opatření je nutné provádět za účelem ochrany jak společnosti, tak v zájmu ochrany kritické infrastruktury. Ochrana kritické infrastruktury je úkolem, který spočívá v zajištění funkčnosti kritické infrastruktury, ve snížení její zranitelnosti, respektive ve zvýšení odolnosti vůči teroristickým útokům. Protiteroristická opatření se však odvíjejí od množství finančních prostředků a ochotou je do ochrany investovat. Nelze však zajistit ochranu kritické infrastruktury celoplošně a na stoprocentní úrovni. [30, str. 4 a 44 - 45]

Mezi konkrétní protiteroristická opatření v rámci ochrany kritické infrastruktury lze považovat vytvoření časového odstupu, který spočívá k přístupu k objektu (vytvoření bariér, překážek v podobě přístupových zón, kontrolních míst, vlastní fyzickou a technickou ochranou), dále zapojení vlastních zaměstnanců k ochraně v podobě jejich vnímavosti. [37, str. 100 a 101]

Obr. 1 Hasičské vozidlo jako zábrana v rámci protiteroristického opatření v Brně [31]

Konkrétní protiteroristická opatření mohou spočívat i v dopředu promyšlené výstavbě objektů s vysokou koncentrací osob jako jsou obchodní centra, kdy jejich parkoviště by se neměla nacházet pod takovými budovami nebo by tato parkoviště měla být dostatečně fyzicky a technicky zajištěna. Parkoviště by měla být vhodně situována tak, aby případný výbuch instalované výbušniny směřoval nahoru, nikoliv do prostoru kolem.

[35, str. 101]

4.4.3 Národní poradní systém pro teroristické nebezpečí

Protiteroristická opatření byla nastolena hlavně po teroristických útocích 11. září 2001 a spočívala ve zpřísnění dosavadních bezpečnostních opatření a to zejména v letectví. Výsledkem opatření byla klasifikace teroristického nebezpečí tzv. Národní poradní systém pro teroristické nebezpečí z roku 2002 a jednalo se o barevnou stupnici teroristického ohrožení od zelené po červenou. Pro svou faktickou nepoužitelnost byl však systém přepracován a byl nahrazen současným systémem. Dnešní systém spočívá v informování prostřednictvím komunikačních prostředků (využití zejména sociálních komunikačních sítí). [22, str. 109 - 110]

4.4.4 Dopady protiteroristických opatření

Protiteroristická opatření mají dopady na společnost nejen z materiálního pohledu v podobě vysokých finančních nákladů, ale také na lidská práva ve společnosti. Boj proti terorismu směřuje v přijetí opatření, která mohou právo na život porušit. Proti teroristům je

možno použít prostředky a násilí směřující k jejich usmrcení. Usmrcení však musí být legitimní. Praxe spočívá v tom, že bezpečnostní složky teroristy usmrtí, aniž by se pokusily je zadržet (označováno jako tzv. shoot-to-kill policies). Další formou jsou mimosoudní popravy teroristů bez právního základu. Formou zásahu práva na život je tzv. cílené zabíjení. Cílené zabíjení je praktikou úmyslného a záměrného použití smrtící síly proti jednotlivcům. Protiteroristická opatření představují v rámci zásahu do práva na život také nucená zmizení jako formy zbavení osobní svobody se souhlasem státu a jeho zatajováním informací o zmizelé osobě. Dalším právem, které bývá porušováno, je zákaz mučení a jiného nelidského a ponižujícího zacházení a trestání. Praktiky porušení práva jsou označovány jako přímé porušení, které spočívá v zákazu mučení, které způsobuje zlé zacházení prostřednictvím státních orgánů. Druhým případem je nepřímé porušení zákazu mučení využití důkazů získaných za pomoci mučení nebo vydání do státu, kde existuje hrozba mučení. Dalším porušovaným právem je zákaz diskriminace, který spočívá v profilingu. [3, str. 256 - 264]

Profilagem se rozumí: „*Systematické spojování sady fyzických, behaviorálních či psychologických charakteristik s určitými trestnými činy a využití těchto sad při přijímání rozhodnutí týkajících se vynucování práva.*“ [3, str. 264]

V rámci terorismu je profilung založen na předpokladu, že teroristé mají jednotný profil. Je zde porušováno právo na spravedlivý proces, které spočívá v principu legality a v presumpci nevinu. [3, str. 264 - 269]

Mezi protiteroristická opatření patří i opatření technická, jimiž jsou betonové zátarasy, mající za úkol zamezit vjezdu nekontrolovaného dopravního prostředku do prostor, kde se pohybují lidé. V rámci teroristických útoků, způsobených dopravními prostředky, byly následně na místech k tomu vybraných instalovány bezpečnostní zábrany v podobě právě betonových zátarasů. V souvislosti s tím však byly provedeny testy společnosti DEKRA, kterými bylo zjištěno, že nákladní vozidlo o celkové váze 10 tun a při konstantní rychlosti 50 km/h takové zátarasy prorazilo. Betonové zátarasy tak slouží spíše jako komplikace pro teroristy, která útok zpomaluje a zcela jistě jej neodvrátí. Výsledkem testu bylo zaměřit se na zdokonalení takových zátarasů a přimět politickou moc do takových opatření více investovat. [1]

Obr. 2 Testování zábran používaných v rámci protiteroristických opatření [1]

4.5 Státní instituce v boji proti terorismu

Primárním úkolem státních institucí je účinně předcházet teroristickým útokům, při teroristickém útoku bezprostředně zasáhnout a po teroristickém útoku incident řádně vyšetřit a přijímat opatření. Do boje proti terorismu tak v rámci České republiky řadíme ministerstva, zejména Ministerstvo vnitra, Policii ČR, Armádu ČR, zpravodajské služby (BIS, Úřad pro zahraniční styky a informace nebo Vojenské zpravodajství), složky IZS a nelze také opomenout Národní bezpečnostní úřad. [11, str. 116]

„Za integrovaný záchranný systém se považuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.“

[31, str. 4]

Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje, dále Policie ČR a Zdravotnická záchranná služba. Složky jsou primární zasahující složky i mimo jiné v případě teroristického útoku. Základní složky IZS se dají definovat pro svůj specifický účel, kdy konají nepřetržitou pohotovost, vyhodnocují mimořádné události, provádí neodkladný zásah na místě takové události a jejich síly a prostředky jsou rozmístěné po celém území ČR. [31, str. 26 - 27]

Další obsah práce je speciálně věnován policejním protiteroristickým jednotkám. Činnosti takových speciálních útvarů spočívají v odborných zásazích proti teroristům v místech teroristických útoků tak, aby bylo co nejvíce přítomných osob - rukojmích zachráněno.

Členové těchto speciálních jednotek začínají svou kariéru u takových jednotek kolem třiceti let věku, prochází obtížnými přijímacími testy, které spočívají ve skvělé fyzické kondici, střelbě, paměti a psychologickém projevu osobnosti. Procházejí lékařskou prohlídkou a v poslední části procházejí pohovorem s velícími důstojníky těchto jednotek. Výcvik ve speciální jednotce trvá až jeden rok, přičemž obsahem takového výcviku je učení se strategii, taktice, vytrvalosti, technice, boji a rychlosti. [13, str. 32 a 33]

Mezi nejznámější zbraně, které se v současné době stále používají u policejních protiteroristických jednotek, patří pistole GLOCK, samopaly Heckler & Koch a brokovnice Benelli. Uvedené typy zbraní jsou zobrazeny včetně technických dat v příloze 2.

Historie speciálních protiteroristických jednotek je datována počátky 70. let 20. století, neboť konkrétně v roce 1972 byl proveden teroristický útok během olympijských her konaných v německém Mnichově. Ozbrojení členové palestinské teroristické skupiny Černé září unesli 11 členů izraelských sportovců. Záchraná operace skončila neúspěchem a při zásahu zahynulo 5 teroristů a všichni unesení sportovci. Německá reakce na sebe dlouho nenechala čekat a došlo ke vzniku speciální protiteroristické organizace ve zkratce nazývané GSG-9 a Německo následovaly i další moderní státy. Základy protiteroristických jednotek byly položeny britskou SAS a americkou Delta Force. V aktuální době plné teroristických útoků je nemyslitelné nemít takovou speciální jednotku v rámci bezpečnostních složek. [28, str. 100]

Pro základní přehled o speciálních protiteroristických silách budou níže charakterizovány speciální protiteroristické jednotky Německa, Polska, Slovenska a Rakouska, a to včetně České republiky. Závěrem bude charakterizována síť evropských protiteroristických jednotek zvaná ATLAS a v rámci přílohy 3 jsou zpracovány informace o vybraných protiteroristických zásazích.

4.5.1 Protiteroristická jednotka České republiky

Českou republiku na poli protiteroristických jednotek zastupuje policejní Útvar rychlého nasazení, ve zkratce označovaný jako URNA. Zvláštní jednotka s takovým určením byla známa již před rokem 1989, nicméně po tomto roce byl ustanoven její název i určení, kdy hlavním úkolem byl boj proti terorismu. Jednotka vykonává zásahy také proti pachatelům drogové trestné činnosti a zásahům proti pachatelům organizovaného zločinu. Jejich výcvik je zaměřen na taktiku zásahů na letadla, budovy, vlaky, autobusy a na metro, včetně VIP ochrany a ozbrojených doprovodů. Organizačně se útvar URNA dělí na část rychlého nasazení, které mají tři zásahové skupiny a výcvikovou skupinu. Dále se dělí na část speciálních služeb, do níž spadají vyjednávači, odstřelovači a podpora – řidiči nebo dokumentaristé. Poslední částí útvaru URNA je administrativní a logistická sekce. Mimo útvaru URNA existují v rámci policie také zásahové jednotky, kterými disponují Krajská ředitelství Policie České republiky. [21, str. 33 a 34]

4.5.2 Protiteroristická jednotka Německa

Na západ od České republiky konkrétně v Německu, které bylo díky výše zmiňovanému teroristickému útoku v Mnichově v roce 1972 mezníkem ve vytváření speciálních protiteroristických jednotek, vznikla jednotka s označením Skupina pohraniční stráže 9 neboli Grenzschutzgruppe 9 (ve zkratce GSG-9), která byla budována již tři dny po uvedeném teroristickém útoku v Mnichově. Nejznámějším zásahem GSG-9 byl protiteroristický zákrok v roce 1977 v somálském Mogadišu, kde přistálo unesené letadlo LH 181 německé společnosti Lufthansa. V rámci operace s krycím názvem Zauber Feuer neboli Magický oheň bylo zachráněno 90 rukojmích, v daném případě GSG-9 spolupracovala s britskou SAS. Jednotku GSG-9 organizačně tvoří čtyři jednotky s velitelstvím v St. Augustin. První jednotka je útočná jednotka. Druhá jednotka je zaměřena na protiteroristické zásahy na moři a třetí jednotka je výsadkářská. Poslední čtvrtou jednotku tvoří specialisté. Vedle zmiňované GSG-9 ve spolkových zemích Německa působí celkem 23 zásahových jednotek SEK (Spezialeinsatzkommando), které působí v rámci uniformované policie a MEK (Mobileinsatzkommando), které působí v rámci kriminální policie. [21, str. 94 a 96]

4.5.3 Protiteroristická jednotka Polska

V rámci polských protiteroristických jednotek je patrně nejznámější protiteroristickou jednotkou speciální jednotka ministerstva obrany známá jako JW GROM – Jednotka Wojskowa Grupa Reagowania Operacyjno – Mobilnego. Proč vojenská protiteroristická jednotka? Polsko vytvořilo strukturu protiteroristické jednotky po vzoru Velké Británie a USA, které mají svěřen boj proti terorismu do rukou vojenským jednotkám. Mezi polské protiteroristické jednotky se z policejního hlediska řadí ve zkratce ZOA neboli Zarząd Operacji Antyterrorystycznych a 16 regionálních zásahových jednotek známých jako SPAP neboli Samodzielne Pododdziały Antyterrorystyczne Policji. [21, str. 112 a 114]

4.5.4 Protiteroristická jednotka Rakouska

V Rakousku byla zřízena protiteroristická jednotka z řad četnictva GEK BAD VOISLAU, a to roku 1973 a byla podřízena Generálnímu ředitelství pro veřejnou bezpečnost. V roce 2002 1. července došlo ke sloučení jak policie, tak četnictva a vznikla jednotná protiteroristická jednotka. Její název je znám ve zkratce EKO COBRA neboli Einsatzkommando Cobra, která může působit v rámci EU i mimo ni. [21, str. 127 a 128]

4.5.5 Protiteroristická jednotka Slovenska

Na Slovensku po rozpadu ČSFR vznikla protiteroristická jednotka slovenské policie, která se nazývá Útvar osobitného určenia neboli ve zkratce ÚOU. Od roku 1998 existuje v rámci této jednotky zvláštní protiteroristický oddíl, který chrání atomovou elektrárnu Mohovec. K nejznámějším zákrokům patří zásah proti teroristům IRA v roce 2001 v Piešťanech. [21, str. 156]

4.5.6 Evropské sdružení protiteroristických jednotek - ATLAS

V rámci Evropské unie byl po 11. září 2001 dán podnět s návrhem spolupráce protiteroristických jednotek. V roce 2008 byl v radě EU schválen Atlas, a to mezinárodní sdružení protiteroristických jednotek v rámci EU. V rámci Atlasu se do sdružení zapojilo 27 členských zemí EU a 32 protiteroristických jednotek včetně protiteroristické jednotky URNA. V rámci sdružení Atlas existuje pět pracovních skupin s rozdělenou působností, kdy německá GSG-9 má na starosti zásahy na moři, francouzská GIGN řeší zákroky

v letadlech, autobusy a vlaky má na starosti francouzská RAID, v objektech budov působí rakouská COBRA. [21, str. 451 - 452]

Mezi další významné instituce, které se zabývají zejména vyhodnocováním informací a dalšími specifickými úkony v boji proti terorismu, patří následující státní instituce, ke kterým patří:

4.5.7 Bezpečnostní informační služba

Mezi státní instituce, které bojují proti terorismu tak, že se zaměřují na analytickou činnost a získávání relevantních informací o terorismu, patří například Bezpečnostní informační služba, která vznikla v roce 1994 a je vymezena zákonem o Bezpečnostní informační službě. BIS je ozbrojenou zpravodajskou službou, která zjišťuje a zpracovává informace související s bezpečností České republiky a tvoří mezinárodní spolupráci mezi zahraničními zpravodajskými službami.

4.5.8 Národní kontaktní bod pro terorismus

Významnou institucí je také pracoviště známé jako Národní kontaktní bod pro terorismus, který vznikl v rámci Policie ČR v roce 2009 a je součástí Národní centrály boje proti organizovanému zločinu ve zkratce NCOZ SKPV. Úkolem ve zkratce NKBT je předcházet, odhalovat a vyšetřovat teroristické trestné činy a při tom vést vnitřní a mezinárodní spolupráci v rámci dané problematiky boje proti terorismu.

4.5.9 Národní jednotka pro zpracování údajů jmenné evidence cestujících

V souvislosti s bojem proti terorismu vláda České republiky dne 10. července 2017 schválila vznik Národní jednotky pro zpracování údajů jmenné evidence cestujících. V rámci evidence cestujících v letecké dopravě bude prováděna analýza rezervačního systému leteckých dopravců, a to za účelem odhalování, vyšetřování a stíhání zejména terorismu. Tato jednotka bude také působit v rámci výše uvedené Národní centrály boje proti organizovanému zločinu (NCOZ). [38]

4.6 Postupy a chování osob při teroristickém útoku

V rámci teroristických útoků rozlišujeme doporučené chování pro osoby, které jsou ohroženy teroristickým útokem a doporučené postupy pro osoby, které mají povinnost nebezpečí snášet, kdy se jedná o zasahující bezpečnostní a záchranné složky. Díky tomu může být minimalizováno ohrožení při teroristickém útoku.

Stejně jako stanovit postup chování při teroristickém útoku, je těžké stanovit, jaký druh teroristického útoku nás zasáhne. Příkladem je izraelský přístup k ochraně před teroristy. „*Pokud legálně vlastníte zbraň, potom ji noste u sebe.*“ Důležitým základem obrany je: „*Nechovat se lhostejně k dění kolem nás a být zodpovědný.*“ [17]

4.6.1 Doporučené modely chování

V souvislosti s druhem hrozby nebo provedením teroristického útoku lze využít doporučené modely chování. Obecný model chování je zaměřen na zachování klidu, rozvahy a zejména rychlému a rozhodnému jednání. V případě nálezu podezřelého předmětu nemanipulovat s ním a nepřibližovat se k němu. V případě ohrožení dalších osob je potřeba tyto osoby o situaci informovat. Základem je být všímavý k prostředí kolem sebe. V podezřelé situaci volat na tísňovou linku a tím přivolat odbornou pomoc. V případě potřeby pomáhat lidem a být následně v bezpečné vzdálenosti. Důležité je neřešit situaci sám, nešířit paniku a sám panice nepodléhat. [24, str. 63 - 64]

Pokud se ocitneme v dění teroristického útoku, je důležité takový teroristický útok zvládnout po psychické stránce. Důležité je si uvědomit, že teroristické činy umocňují média, a proto je reálné nebezpečí pro jedince jiné, stejně tak jako míra strachu reálného nebezpečí. Je potřeba neustoupit strachu a vrátit se do normálního stylu života. Po takové události se mohou projevit somatické projevy se spaním, srdcem jako je pocit úzkosti, proto je potřeba vyhledat odbornou pomoc a omezit sledování médií a nevystavovat médiím hlavně děti. Důležitá je bdělost občanů a reakce institucí informovat o takových hrozbách, označit místa teroristických činů a pomine-li hrozba, opatření co nejdříve odvolat. [18]

Výše uvedený základ chování osob v krizové situaci, kterým je teroristický útok, je navíc doplněn o následující instrukce. Po zavolání odborné pomoci více netelefonovat a neblokovat telefonní síť, dále zapamatovat si popis nezvykle chovajících osob a je

zapotřebí uposlechnout pokynů a výzev složek IZS. Stručná charakteristika těchto činností se nachází v příloze 4, která je součástí práce. [16, str. 324 - 325]

4.6.2 Tísňové telefonické linky

Zavolání odborné pomoci spočívá v zavolání na tísňové linky, které obsluhují složky IZS. Jedná se o tísňové volání na linku 150, kterou obsluhuje Hasičský záchranný sbor ČR, dále na linku 155, která je obsluhována Zdravotnickou záchrannou službou. Dále je to tísňové volání na linku 158, která je obsluhována příslušníky Policie České republiky. Specifická tísňová linka je jednotné evropské číslo 112 tísňového volání a linka 156 Městské policie. Specifická tísňová linka 112 je určena zejména pro cizince a pro oznámení mimořádných událostí s vyžadujícím zásahem více složek IZS najednou, tedy typickým případem by mohlo být oznámení o spáchání teroristického útoku. [31, str. 82 - 83]

4.6.3 Obecné postupy bezpečnostních složek

Obecné postupy bezpečnostních složek jsou zaměřeny na záchranu případných rukojmích teroristického útoku. První reakcí z místa teroristického útoku je zajištění místa takového útoku a vymezení prostoru, kde budou teroristé uzavřeni a nezúčastněné osoby nebudou tak moci do tohoto prostoru vstupovat. Důležité je zaujmout postavení, aby místo s teroristy mohlo být dobře pozorovatelné a aby teroristé neměli přístup k dopravním prostředkům. Základní kroky jsou definovány jako uzavření místa, kontrola místa, zajištění komunikace s teroristy včetně zajištění koordinace složek IZS. Je důležité považováno za primární úkol zjistit informace o rukojmích a připravit si varianty případného zásahu proti teroristům. V bezpečném místě je nutné vytvořit velitelské stanoviště a taktické operační centrum. Důležitým prvkem pro získání zásadních informací je vyjednávání s teroristy prostřednictvím policejního vyjednavatele a získání informací od svědků události. Místo s teroristy je potřeba nejen definovat a uzavřít, ale také odpojit dostupné telefonní linky, a to z důvodu přímé komunikace pouze s policií. Mezi konkrétní informace patří kritické informace, mezi které se řadí informace: o osobách teroristů, zjištění jejich identifikace, zjištění jejich mentálního stavu, zjištění informací o rukojmích, o jejich počtu, důvodu jejich zadržení. Dále jsou podstatné informace o důvodech k použití násilí ze strany teroristů, informace o místě držení rukojmích, zjištění informací, jakými zbraněmi či výbušninami teroristé disponují. Po vyhodnocení všech dostupných informací, vyhodnotit přístupové cesty k zásahu, případně možného úniku z místa incidentu. [36, str. 13 - 23]

Doporučené postupy a chování v takových krizových situacích vycházejí obecně z minulosti a eliminují chyby, kterých se v průběhu let dopustily jak osoby obětí, tak i zasahující složky, a to včetně vládních činitelů.

5 Cíl práce a hypotéza

5.1 Stanovení cíle práce

Obecným cílem práce bylo zpracování problematiky spjaté s ochranou obyvatelstva a teroristickým útokem. Na základě tohoto obecného cíle byla práce koncipována do teoretické části a do praktické části. Každá z těchto částí měla svůj vlastní cíl.

Cílem teoretické části bylo čtenáři přiblížit aspekty terorismu, teroristických útoků a dále obsah směřovat k její praktické části prostřednictvím informací o obraně proti terorismu.

Následující praktický obsah práce byl zaměřen, za využití dostupných informací, ke stanovení nejprve širšího počtu měkkých cílů, které se nacházejí na území města Beroun, ve Středočeském kraji. Po následné kvantifikaci měkkých cílů došlo prostřednictvím předem stanovených kritérií k výběru nejpravděpodobnějšího měkkého cíle, který by mohl být cílem potencionálních teroristů. Analýzou informací a následně zejména fyzickou prověrkou místa vybraného měkkého cíle byly zjištěny nedostatky bezpečnostního charakteru. V návaznosti na tyto nedostatky byly navrženy opatření, které by mohly být využity jako prevence před spácháním teroristického útoku. V závěru praktické části byl tento měkký cíl, pomocí softwarového nástroje, podroben simulovanému teroristickému útoku. Výsledky této simulace rovněž přispěly k opětovnému potvrzení, že zvolený měkký cíl je skutečně vhodným cílem pro potencionální spáchání teroristického útoku.

Cíl praktické části byl koncipován tak, aby poukázal na možná kritéria při výběru nejpravděpodobnějšího měkkého cíle, dále na nedostatky bezpečnostního charakteru u měkkého cíle a na možná protiopatření preventivního charakteru. Hlavní myšlenkou však bylo prací poukázat na skutečnost, že v České republice jsou města, která jsou vhodná pro spáchání teroristického útoku a nemusí se jednat pouze o známé metropole.

Výše uvedená myšlenka tak může být náповědou k odpovědi na vzorový příklad hypotézy: *„Předpokládáme, že i mimo známé metropole mohou být v České republice města, z pohledu výběru teroristů, vhodná ke spáchání teroristických útoků.“*

5.2 Stanovené hypotézy

Hypotéza č. 1:

„Předpokládá se, že zvolené město Beroun disponuje minimálně po jednom druhu objektu měkkého cíle, který je stanoven Ministerstvem vnitra v základech ochrany měkkých cílů.“

Hypotéza č. 2:

„Předpokládá se, že nejpravděpodobnějším měkkým cílem v Berouně bude veřejně přístupný prostor.“

Hypotéza č. 3:

„Předpokládá se, že nejpravděpodobnějším způsobem provedení potencionálního teroristického útoku v Berouně bude najetí vozidlem do skupiny osob.“

Hypotéza č. 4:

„Předpokládá se, že nejpravděpodobnější měkký cíl v Berouně bude charakterově shodný alespoň u poloviny dalších okresních měst Středočeského kraje.“

6 Metodika

V předchozí kapitole byly představeny cíle a hypotézy. Efekt práce však spočíval ve využití odborných metod zkoumání. Metody zkoumání jsou obsaženy převážně v jeho praktické části, přesto metoda analýzy poznatků z odborných publikací a jiných zdrojů je principiálně využita v teoretické části práce. Za jiný zdroj lze chápat analýzu informací z internetu za využití metody analýzy vytěžovaných dokumentů, kterými internetové vyhledávače disponují. Z vlastního šetření, které bylo provedeno ve městě Beroun, a kterým byly získány informace o objektech měkkých cílů na jeho území, vyplynulo následné použití komparační metody těchto informací. Informace byly následně kvantifikovány v subjektivně stanovených kritériích, podle kterých byly měkké cíle dále vyhodnocovány za účelem stanovení nejpravděpodobnějšího měkkého cíle.

Po stanovení tohoto měkkého cíle, byla provedena analýza potencionálního teroristického útoku, kdy bylo využito analytické metody zvané Matice rizik a následně analytické metody známé jako SWOT analýza. Matice rizik byla vytvořena pro určení míry rizika teroristického útoku a SWOT analýza za účelem stanovení vhodných protiteroristických opatření. Měkký cíl byl následně podroben simulovanému teroristickému útoku pomocí softwarového modelovacího nástroje TerEx od společnosti T-SOFT a.s..

O výsledcích práce byly nejprve informovány příslušné Městské úřady a následně Krajské ředitelství policie Středočeského kraje. Společně s výsledky práce byla provedena metoda dotázání, kterou měly být získány odpovědi na níže uvedené otázky, za účelem zjištění odpovědi na hypotézu č. 4.

Otázka č. 1:

„Zdali má dotázané město zpracovanou analýzu tzv. měkkých cílů?“

Otázka č. 2:

„Pokud ano, jaký měkký cíl byl určen jako nejpravděpodobnější?“

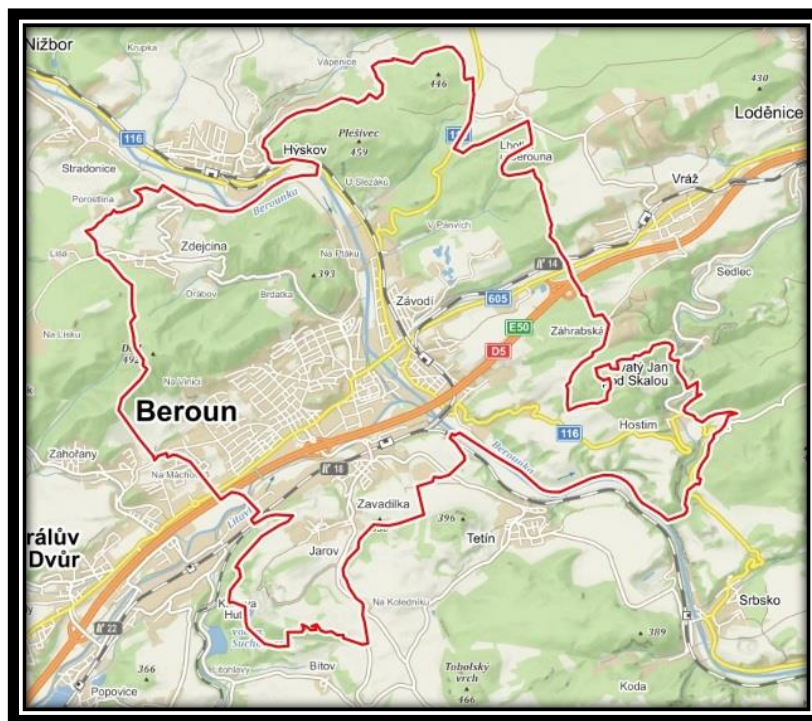
Otázka č. 3:

„Jaké relevantní informace z analýzy tzv. měkkých cílů vyplynuly?“

7 Charakteristika města Beroun

7.1 Město Beroun

Město Beroun se nachází přibližně 30 kilometrů od Prahy, a to na rozhraní chráněných krajinných oblastí Českého krasu a Křivoklátska. Územím města Berouna protékají tři vodní toky - Berounka, Litavka a Vrážský potok. Počet obyvatel tohoto města k roku 2016 činí přibližně 19207 obyvatel. Usídlování obyvatel v dané oblasti má stále rostoucí tendenci, kdy při pohledu do minulosti, konkrétně do roku 2011 bylo v daném městě evidováno 2928 domů při počtu obyvatel 18819. Městem Beroun prochází významná silniční tepna - dálnice D5, která propojuje Prahu s Plzní a následně vede na hranice s Německem. Dopravní infrastruktura v Berouně je značně členitá, a to vzhledem ke své minulosti, kdy město Beroun tvořilo významnou křižovatku obchodu a výroby. Silniční síť mimo zmiňované dálnice D5 dále tvoří silnice II/605 Praha - Beroun - Žebrák - Plzeň, silnice II/116 Lány - Beroun - Řevnice - Mníšek pod Brdy - Nový Knín a II/118 Slaný - Kladno - Beroun - Zdice - Příbram. Berounem prochází železniční síť, a to Trať 170/Trať 171 z Prahy do Plzně a Chebu, dále Trať 174 do Rakovníka a Trať 173 do Prahy přes Rudnou u Prahy. V Berouně se nachází nově zrekonstruovaná nemocnice, která plní v současné době zejména funkci rehabilitační nemocnice a ambulance pro danou oblast. Nemocnice nese název Rehabilitační nemocnice Beroun. V těsné blízkosti berounské nemocnice se nachází výjezdové stanoviště Zdravotnické záchranné služby a ve městě nedaleko centra se nacházejí zdravotnická střediska, z nichž nejznámější nese název Medicentrum Beroun s.r.o.. Město Beroun se skládá z katastrálních území Beroun, Hostim u Berouna, Jarov u Berouna, Zdejcina, přičemž jednotlivá katastrální území jsou rozdělena do místních částí, v případě katastrálního území Beroun se jedná o části Beroun – Centrum, Beroun – Město, Beroun – Zavadilka, Beroun – Závodí. Katastrální území Hostim u Berouna má pojmenovanou svou část jako Beroun – Hostim, dále Jarov u Berouna jako Beroun – Jarov a poslední katastrální území Zdejcina má svou část pojmenovanou jako Beroun – Zdejcina.

Obr. 3 Hranice města Beroun [vlastní]

Z hlediska administrativního členění je město Beroun obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem, do jehož působnosti spadá mimo jiné oblast krizového řízení a civilní obrany. Z pohledu umístění základních složek Integrovaného záchranného systému se v Berouně nacházejí mimo stanoviště Zdravotnické záchranné služby i služebna Policie České republiky, zastoupená zejména Obvodním oddělením Policie České republiky a stanoviště Hasičského záchranného sboru České republiky.

7.2 Společenské akce konané v Berouně

Beroun je významným městem v pořádání sportovních a volnočasových aktivit a společensko-kulturních akcí. Ze sportovních a volnočasových aktivit lze uvést akci Berounský drak, závody dračích lodí na řece Berounce. Volnočasové sportovní aktivity jsou rozloženy téměř v každé části města, kdy mezi relativně nejnavštěvovanější objekty se sportovním zaměřením patří TJ Lokomotiva Beroun, Sportovní centrum EDEN, Aquapark Beroun a nelze opomenout také berounský Golf klub v prostoru bývalého vojenského prostoru nebo zimní stadion v bezprostřední blízkosti zmiňovaného aquaparku. O návštěvnost města Beroun se dále starají kulturně-společenské akce Berounský masopust, Talichův Beroun a Berounské Letorosty. Město Beroun je známé také díky pořádání trhů na zdejším Husově náměstí. Výrazně vyšší návštěvnost v případě pořádání trhů je konkrétně při pořádání hrnčířských a řemeslných trhů, kdy musí být silniční doprava v Berouně

regulována a parkoviště bývají plně obsazena. Přinejmenším ve stejné míře je patrný zvýšený pohyb osob v prostorách autobusového a železničního nádraží v Berouně. Zvýšený výskyt návštěvníků Husova náměstí v Berouně je zejména v období vánočních trhů, které jsou spojeny s hudební produkcí známých interpretů.

7.3 Bezpečnostní problematika v Berouně

Bezpečnost obyvatel a návštěvníků města Beroun je zajišťována, jak bylo výše uvedeno, přítomností základních složek Integrovaného záchranného systému. Pokud se zaměříme konkrétně na fyzickou bezpečnost osob včetně ochrany jejich majetku, tak působí v Berouně příslušníci Policie České republiky na úrovních jak uniformované policie, kterou zastupují příslušníci Obvodního oddělení v Berouně, tak i příslušníci neuniformované policie, služby kriminální policie a vyšetřování. Dále se o bezpečnost starají také strážníci Městské policie v Berouně. Za časové období leden až červen 2017 byla kriminalita v Berouně dle indexu kriminality na hodnotě 96,5, což představovalo 134. místo v rámci celé České republiky. Index kriminality nám představuje počet spáchaných trestných činů za zvolené časové období na daném území, který je přepočten na 10000 obyvatel. Pokud se zaměříme na násilné trestné činy v podobě okruhu fyzických útoků, byl index kriminality na hodnotě 5,2, což představovalo 230. místo. Vyhodnocením údajů z mapy kriminality, společně demografickou polohou a pořadáním výše uvedených společenských akcí v Berouně, směrem k jeho nejbližšímu okolí, se lze domnívat, že právě město Beroun by mohlo přicházet v úvahu jako místo spáchání teroristického útoku.

8 Měkké cíle na území města Beroun

8.1 Stanovení měkkých cílů

Ke stanovení měkkých cílů v Berouně bylo užito obsahu metodické pomůcky Základy ochrany měkkých cílů vydané Ministerstvem vnitra a dále bylo postupováno na základě místní znalosti.

Měkké cíle lze konkretizovat jako:

1. Objekty škol a školská zařízení
2. Objekty a místa náboženského významu
3. Nákupní objekty a prostory určené k obchodu
4. Kulturní objekty
5. Místa pro shromáždění osob
6. Restaurační zařízení včetně zábavních míst
7. Turisticky navštěvovaná místa a veřejnosti přístupná místa
8. Objekty a prostory určené pro sportování
9. Objekty a prostory dopravní infrastruktury vč. dopravních komunikací
10. Zdravotnická zařízení
11. Komunitní centra

K těmto výše uvedeným jedenácti druhům měkkých cílů bylo úkolem přiřadit potencionální objekty nebo prostory nacházející se na území města Beroun. V rámci místní znalosti a čistě subjektivního názoru byly vybrány nejznámější objekty plnící výše uvedený význam.

8.1.1 Objekty škol a školská zařízení

V Berouně se nacházejí jak mateřské školky, tak základní školy prvního a druhého stupně, včetně středních škol a víceletého gymnázia. Maximální kapacitu žáků představují základní školy - Základní škola Beroun, Wágnerovo náměstí 458/7, Beroun-Město a Jungmannova základní škola Beroun, Plzeňská 30/14, Beroun-Město, a to s maximálním počtem 820 žáků. Maximální kapacita berounských středních škol a gymnázia nepřekračuje 600 studentů. Mezi nejznámější školy patří Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Beroun na adrese Okružní 1404, Beroun-Město, dále Obchodní akademie Beroun a Střední pedagogická škola Beroun, kdy obě uvedená školská zařízení se nacházejí na shodné adrese

U Stadionu 486/2, Beroun-Město. V Berouně se nachází prestižní víceleté gymnázium, a to Gymnázium Joachima Barranda Beroun, Talichova 824, Beroun-Město.

8.1.2 Objekty a místa náboženského významu

Mezi nejznámější sídla náboženského významu patří objekty Pravoslavné církevní obce v Berouně, Plzeňská 33, Beroun-Město, dále Římsko-katolická farnost Beroun, Seidlovo nám. 24/5, Beroun-Centrum a objekt Farního sboru Českobratrské církve, Husovo nám. 43/30 Beroun-Centrum. V Berouně se nacházejí dva kostely kostel sv. Jakuba, Seidlovo nám., Beroun-Centrum a kostel Zvěstování Panny Marie, Plzeňská, Beroun-Město.

8.1.3 Nákupní objekty a prostory určené k obchodu

Město Beroun disponuje jedním klasickým obchodním centrem Květ Beroun, na adrese Husovo nám. 36, Beroun-Centrum. Beroun disponuje zejména třemi místy s vysokou koncentrací osob za účelem obchodu. Za prvé v ulici Obchodní, Beroun-Město, se nacházejí obchodní domy Kaufland, Penny Market, Billa a Expert Elektro. Druhým místem je poměrně nově vybudovaná obchodní zóna v ulici Plzeňská, Beroun-Město, kde se nachází několik obchodních domů, rozdělené komunikací (ulice Konečná, Beroun-Město) známé jako Retail Park a A Centrum. Historicky nejznámějším místem obchodu v Berouně je Husovo náměstí, Beroun-Centrum, kde se konají již výše zmíněné Hrnčířské trhy a Vánoční trhy.

8.1.4 Kulturní objekty

Mezi kulturní objekty v Berouně patří Kulturní dům Plzeňka, Plzeňská 83/48, Beroun-Město a Městské kino Beroun, Politických vězňů 445/13, Beroun-Město s kapacitou 294 míst.

8.1.5 Místa pro shromáždění osob

Mezi místa pro shromáždění osob lze opětovně zmínit Husovo náměstí, Beroun-Centrum a dále lze zmínit prostor v bývalém objektu vojenských kasáren současného

parkoviště U kasáren, Beroun-Město. Jako objekt pro shromáždění osob slouží také objekt známého autokempu Na Hrázi, Beroun-Závodí, včetně jeho přilehlého okolí.

8.1.6 Restaurační zařízení včetně zábavních míst

V Berouně se nachází mnoho restauračních zařízení, ale vzhledem k práci byly vybrány dvě restaurace, které se nacházejí v blízkosti místa případného shromáždění více osob. Tyto restaurace mají vlastní zahrádku, která se nachází v dosahu dopravní komunikace. Jedná se o restauraci Alena, Husovo nám. 175, Beroun-Centrum a restaurace a pizzerie Carino, která se nachází na příjezdu na zmíněné Husovo náměstí, na adrese Na Klášteře 75/2, Beroun-Centrum.

8.1.7 Turisticky navštěvovaná místa a veřejnosti přístupná místa

Za turisticky nejatraktivnější místo lze považovat patrně zmíněné Husovo náměstí, Beroun-Centrum. Navštěvovaným místem je také Městská hora v Berouně, kde se nachází lesopark, medvědárium a zdejší rozhledna shodného názvu Městská hora.

8.1.8 Objekty a prostory určené pro sportování

V Berouně se dále nachází několik objektů sportovišť, kdy mezi nejznámější patří Zimní stadion Beroun, Na Ostrově 816, Beroun-Závodí a na něj navazující Aquapark Beroun, Na Ostrově 900, Beroun-Závodí. V Berouně je též atletický stadion, rozšířený o další sportoviště, a to TJ Lokomotiva Beroun, Tyršova 85, Beroun-Město. V sídlištní části města Beroun se dále nachází Sportovní centrum Eden, Pod Homolkou 1482, Beroun-Město.

8.1.9 Objekty a prostory dopravní infrastruktury vč. dopravních komunikací

Veřejná dopravní infrastruktura v Berouně je poměrně nově vybudována. V rámci návaznosti železniční přepravy s autobusovou přepravou došlo v roce 2015 k vybudování nového autobusového nádraží v těsné blízkosti hlavního železničního nádraží v Berouně, U nádraží, Beroun-Město. V souvislosti s pořádáním společenských akcí v Berouně lze předpokládat v daném místě vyšší výskyt pohybu osob. Městem Beroun dále prochází

dálnice D5 (Praha – Rozvadov), která byla ve značném úseku vybudována na mostní konstrukci. Přímo středem města dále prochází silnice č. 605, známá jako stará plzeňská silnice. V budoucnosti je počítáno, že by městem Beroun měla procházet rychlodráha, a to z Prahy do Berouna a dále do Plzně, kdy podstatná část tratě z Prahy do Berouna by měla být vedena pod úrovní terénu.

8.1.10 Zdravotnická zařízení

Mezi velká zdravotnická zařízení v Berouně patří objekt bývalé polikliniky v Berouně, dnes známé jako Medicentrum Beroun, Politických vězňů 40, Beroun-Město a nově rekonstruovaná nemocnice známá jako Rehabilitační nemocnice Beroun, Prof. Veselého 493, Beroun-Závodí.

8.1.11 Komunitní centra

Nejnámějším komunitním centrem v Berouně jsou objekty Farní charity Beroun, kdy největším provozovaným prostorem je objekt na adrese Bezručova 928, Beroun-Město, určený osobám bez přístřeší. V Berouně nacházejí komunitní centra pro seniory, a to Domov seniorů TGM, Pod Studánkou 1884, Beroun-Město a Domov pro seniory Beroun, Na Parkáně 111, Beroun-Město.

Shrnutím výše uvedeného výčtu konkrétních objektů a prostor lze konstatovat, že se zde nacházejí měkké cíle, které mohou více či méně být potencionálním cílem teroristického útoku. Proto je třeba si tedy uvědomit, že ačkoli Beroun není místem zásadního významu, jako například Hlavní město Praha pro Českou republiku, přesto představuje vhodný prostor pro vykonání teroristického útoku, a to zejména z důvodu vyšší koncentrace osob v určitý čas jako potencionálních obětí, blízkost Hlavního města Prahy (srdce Evropy) a zcela jistě vhodnější podmínky pro potencionální teroristy. Příkladem lze uvést menší počet příslušníků bezpečnostních složek na provedení adekvátní protiopatření a případné únikové trasy. Teroristický čin má překvapit veřejnost a orgány státní moci tam, kde by to nečekaly. Pokud dojde k teroristickým činům tam, kde nejsou očekávány, výsledný efekt bude nejspíš neméně shodný jako v místě zásadnějšího významu.

8.2 Kritéria pro určení nejvíce pravděpodobného měkkého cíle jako cíle teroristického útoku v Berouně

Vzhledem k výše uvedenému počtu potencialních měkkých cílů bylo nutné tyto objekty a prostory dále selektovat. Selektováním těchto objektů a prostor bylo možné definovat dále rizika a stanovit prioritní měkké cíle s ohledem na relativně nejhůře možné následky teroristického útoku.

Pro provedení selekce měkkých cílů bylo vhodné si stanovit kritéria měkkého cíle a přiřadit slovní hodnoty k těmto kritériím. Výsledky tak měly určit hodnotu nebezpečí konkrétního kritéria. Za kritéria měkkých cílů byly považovány následující aspekty nazvané jako: Zájmovost měkkého cíle, Obnovitelnost měkkého cíle, Dostupnost informací o měkkém cíli, Kapacita měkkého cíle, Vliv teroristického útoku na jiný měkký cíl, Zabezpečení měkkého cíle – fyzická bezpečnost, Zabezpečení měkkého cíle – Technická ochrana, Přístup k měkkému cíli, Dojezdová vzdálenost složek IZS – PČR, Dojezdová vzdálenost složek IZS – HZS, Dojezdová vzdálenost složek IZS – ZZS.

8.2.1 Zájmovost měkkého cíle

Zájmovost měkkého cíle představuje kritérium významu objektu nebo prostor směrem k určitému geografickému území.

Tab. 4 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Zájmovost měkkého cíle (Kritérium č. 1)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	Objekt a prostor místního významu
2.	Objekt a prostor regionálního významu
3.	Objekt a prostor celostátního významu

8.2.2 Obnovitelnost měkkého cíle

Obnovitelnost měkkého cíle zaujímá druhé kritérium, které navazuje na jeho význam, a to z pozice relativního uvedení do stavu před teroristickým útokem v jeho maximálně možném důsledku.

Tab. 5 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Obnovitelnost měkkého cíle (Kritérium č. 2)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	náročná obnova (do 2 měsíců)
2.	náročná obnova (od 2 měsíců do 1 roka)
3.	náročná obnova (nad 1 rok)

8.2.3 Dostupnost informací o měkkém cíli

Dostupnost informací o měkkém cíli je zaměřena zejména na získání strategicky důležitých informací k provedení teroristického útoku s co možná nejhoršími následky pro společnost.

Tab. 6 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Dostupnost informací o měkkém cíli (Kritérium č. 3)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	získání informací s hodně vynaloženým úsilím
2.	získání informací s málo vynaloženým úsilím
3.	získání informací bez vynaloženého úsilí

8.2.4 Kapacita měkkého cíle

Kapacita měkkého cíle vyjadřuje přibližný počet potenciálních obětí v případě teroristického útoku na konkrétní měkký cíl.

Tab. 7 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Kapacita měkkého cíle (Kritérium č. 4)	
Hodnota nebezpečí	Počet
1.	do 100 osob
2.	od 100 do 500 osob
3.	nad 500 osob

8.2.5 Vliv teroristického útoku na jiný měkký cíl

Vliv teroristického útoku na jiný měkký cíl představuje kritérium, které ve své podstatě představuje možný domino efekt teroristického útoku na více měkkých cílů.

Tab. 8 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Vliv teroristického útoku na jiný měkký cíl (Kritérium č. 5)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	bez vlivu na jiný měkký cíl
2.	vliv na max. jeden jiný měkký cíl
3.	vliv na více než jeden měkký cíl

8.2.6 Zabezpečení měkkého cíle

Zabezpečení měkkého cíle z pohledu provedení fyzické bezpečnosti nebo technické ochrany, kdy takové zajištění snižuje možnost provedení nebo včasného odhalení chystaného teroristického útoku.

Tab. 9 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Zabezpečení měkkého cíle - fyzická bezpečnost (Kritérium č. 6)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	stálá přítomnost ostrahy
2.	přítomnost ostrahy pouze po kontaktování
3.	bez ostrahy
Zabezpečení měkkého cíle - technická ochrana (Kritérium č. 7)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	aktivní (elektronické zabezpečení nebo dokumentace)
2.	pasivní (elektronické zabezpečení nebo dokumentace)
3.	bez technické ochrany

8.2.7 Přístup k měkkému cíli

Přístup k měkkému cíli vyjadřuje možnosti vhodného přístupu k měkkému cíli za účelem provedení teroristického útoku s ohledem na využití přístupu jako únikové trasy pro teroristy.

Tab. 10 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Přístup k měkkému cíli (Kritérium č. 8)	
Hodnota nebezpečí	Popis
1.	nepřístupný
2.	omezený přístup
3.	neomezený přístup

8.2.8 Dojezdová vzdálenost složek IZS

Dojezdová vzdálenost složek IZS je zaměřena na možnou prvotní reakci (za optimálních podmínek a dostupnosti) základních složek IZS po oznámení podezření či po oznámení provedení teroristického útoku na konkrétním měkkém cíli. Vzhledem k omezení měkkých cílů na území města byly v tabulkách uvedeny následující hodnoty.

Tab. 11 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]

Dojezdová vzdálenost PČR (Kritérium č. 9)	
Hodnota nebezpečí	Hodnota
1.	do 1 km
2.	od 1 km do 3 km
3.	od 3 km

Dojezdová vzdálenost HZS ČR (Kritérium č. 10)	
Hodnota nebezpečí	Hodnota
1.	do 1 km
2.	od 1 km do 3 km
3.	od 3 km

Dojezdová vzdálenost ZZS (Kritérium č. 11)	
Hodnota nebezpečí	Hodnota
1.	do 1 km
2.	od 1 km do 3 km
3.	od 3 km

V tabulkách uvedené hodnoty nebezpečí ve svém celkovém součtu představují celkovou hodnotu nebezpečí kritéria u konkrétního měkkého cíle. Čím větší suma těchto hodnot v součtu všech kritérií bude, tím dojde ke stanovení priority (pořadí) konkrétního měkkého cíle.

8.3 Vyhodnocení měkkých cílů

Předmětem hodnocení bylo celkem 34 měkkých cílů, které se nacházejí na území města Beroun. Měkké cíle byly hodnoceny na základě 11 daných kritérií. Bodové hodnocení kritérií měkkých cílů bylo stanoveno pořadím, a to 1 až 3, kdy hodnocení 3 představovalo relativně nejhorší hodnocení. Po bodovém hodnocení všech kategorií u všech jmenovaných měkkých cílů došlo k vyhodnocení těchto měkkých cílů z různých úhlů pohledu. Pro vyhodnocení nejpravděpodobnějšího cíle teroristického útoku byly všechny kategorie hodnoceny společně.

Tab. 12 Hodnocení vybraných měkkých cílů v Berouně [vlastní]

		Hodnota jednotlivých kritérií							
Kritérium		1	2	3	4	5	6	7	8
Měkký cíl - název									
1.	ZŠ, Wágnerovo náměstí	2	2	2	3	1	3	2	2
2.	ZŠ, Jungmannova	2	2	2	3	1	3	2	2
3.	SOŠ a SOU Beroun	2	2	2	2	1	3	2	2
4.	OA Beroun	2	2	2	2	1	3	2	2
5.	SPŠ Beroun	2	2	2	2	1	3	2	2
6.	Gymnázium Beroun	2	2	2	3	1	3	2	2
7.	Pravoslavná církevní obec	2	2	2	1	1	3	2	2
8.	Římsko-katolická farnost	2	2	2	1	1	3	2	2
9.	Farní sbor Českobratrské církve	2	2	2	1	1	3	2	2
10.	Kostel sv. Jakuba	3	3	3	1	2	3	2	2
11.	Kostel Zvěstování Panny Marie	3	3	3	1	1	3	2	2
12.	OD Květ	1	2	3	1	2	3	2	2
13.	OD Kaufland aj.	1	2	3	2	1	1	2	2
14.	Retail Park	1	2	3	2	1	1	2	2
15.	A Centrum	1	2	3	2	1	1	2	2
16.	Husovo nám.	1	1	3	3	3	3	1	3
17.	KD Plzeňka	1	2	2	2	1	1	2	2
18.	Městské kino Beroun	1	2	2	2	1	2	2	2
19.	parkoviště U kasáren	1	1	3	3	1	1	3	3
20.	autokemp Na Hrázi	1	1	3	3	1	2	3	2
21.	restaurace Alena	1	2	3	1	2	3	1	2
22.	restaurace a pizzerie Carino	1	2	3	1	2	3	1	2
23.	Městská hora v Berouně	1	1	3	2	1	3	3	3
24.	Zimní stadion Beroun	1	3	1	3	3	1	2	2
25.	Aquapark Beroun	1	3	1	2	3	1	2	2
26.	TJ Lokomotiva Beroun	1	2	2	3	1	1	2	2
27.	SC Eden	1	2	2	1	1	2	2	2
28.	Autobusové nádraží Beroun	2	1	3	2	2	3	1	3
29.	Hlavní železniční nádraží v Berouně	2	2	2	2	2	1	1	2
30.	Medicentrum Beroun	2	3	2	2	1	1	2	2
31.	Rehabilitační nemocnice Beroun	2	3	2	3	1	1	2	3
32.	Farní charita Beroun	2	2	2	1	1	3	3	2
33.	Domov seniorů TGM	2	2	2	2	1	3	3	2
34.	Domov pro seniory Beroun	2	2	2	2	1	3	3	2
Předmět výpočtu		Výsledky							
1.	Celkový součet hodnoty nebezpečí 3	2x	6x	13x	9x	3x	20x	6x	5x
2.	Celkový součet hodnoty nebezpečí 2	16x	23x	19x	15x	6x	3x	23x	29x
3.	Celkový součet hodnoty nebezpečí 1	16x	5x	2x	10x	25x	11x	5x	0x
4.	Průměr hodnot nebezpečí	Výsledky							
	Hodnota nebezpečí 3	8x							
	Hodnota nebezpečí 2	17x							
	Hodnota nebezpečí 1	9x							

8.3.1 Kritérium s nejčastější hodnotou nebezpečí 3

Ze všech 34 vybraných měkkých cílů bylo hodnoceno celkem 20 měkkých cílů hodnotou nebezpečí 3, a to konkrétně u kritéria č. 6. Kritérium č. 6 představuje zabezpečení měkkého cíle z pohledu fyzické bezpečnosti, ve své podstatě to poukazuje na skutečnost, že tyto měkké cíle nejsou chráněny fyzickou přítomností ostrahy. Hodnota nebezpečí 3 u všech měkkých cílů byla v průměru uvedena 8 krát, přičemž hodnota nebezpečí 3 vykazovala nadprůměr dále u kritérií č. 3 a č. 4. V daném případě se jednalo o kritérium dostupnosti informací o měkkém cíli, kdy toto kritérium v uvedené hodnotě ve své podstatě hovoří o jednoduchém získání důležitých informací o měkkém cíli pro provedení teroristického útoku. Ve druhém případě se jednalo o kritérium, bezprostředně navazující na předchozí kritérium, které spočívá v počtu potencionálních obětí teroristického útoku. V rámci samostatného hodnocení kritérií č. 1 až č. 8 byla hodnota nebezpečí 3 vykazována v rozmezí přibližně od 6% až do 57% u jednotlivých kritérií. Nejméně byla tato hodnota vykazována u kritéria č. 1, které předurčuje význam konkrétního měkkého cíle. Lze tak konstatovat skutečnost, že ve městě Beroun se z celkového počtu vybraných měkkých cílů nachází nejméně měkkých cílů s celostátním významem.

8.3.2 Kritérium s nejčastější hodnotou nebezpečí 2

Ze všech 34 vybraných měkkých cílů bylo hodnoceno celkem 29 měkkých cílů hodnotou nebezpečí 2, a to konkrétně u kritéria č. 8. Kritérium č. 8 spočívá v přístupu k měkkému cíli, a to zejména z časového hlediska. V Berouně se nachází nejvíce měkkých cílů s omezeným přístupem. Hodnota nebezpečí 2 u všech měkkých cílů byla v průměru uvedena 17 krát, přičemž hodnota nebezpečí 2 vykazovala nadprůměr dále u kritérií č. 2, č. 3, č. 7, č. 9, č. 10 a č. 11. V daném případě se konkrétně jednalo o obnovitelnost měkkého cíle do maximálně 1 roku od případného teroristického útoku. Kritérium se vztahem k získání informací o měkkém cíli s vynaložením malého úsilí k získání potřebných informací. Dále se jednalo o kritérium technické ochrany jako zabezpečení měkkých cílů spíše pasivně, které tak představuje sice zabezpečení a dokumentaci, ale bez přítomnosti ostrahy na místě. Kategorie č. 9 až č. 11 představují optimální vzdálenost složek IZS od měkkého cíle, která je v Berouně nejčastěji ve vzdálenosti do 3 km od vybraného měkkého cíle. V rámci samostatného hodnocení kritérií č. 1 až č. 8 byla hodnota nebezpečí 2 vykazována v rozmezí přibližně od 9% až do 83% u jednotlivých kritérií. Nejméně byla

hodnota vykazována u kritéria č. 6, která představuje úroveň fyzického zabezpečení měkkého cíle až po kontaktování ostrahy třetí osobou.

8.3.3 Kritérium s nejčastější hodnotou nebezpečí 1

Ze všech 34 vybraných měkkých cílů bylo hodnoceno celkem 25 měkkých cílů hodnotou nebezpečí 1, a to konkrétně u kritéria č. 5. Kritérium č. 5 spočívá ve vlivu spáchaného teroristického útoku i na další měkký cíl. Vyhodnocením daného kritéria lze konstatovat, že spáchání teroristického útoku by nemělo vliv na většinu ostatních měkkých cílů v Berouně. Hodnota nebezpečí 1 u všech měkkých cílů byla v průměru uvedena 9 krát, přičemž hodnota nebezpečí 1 vykazovala nadprůměr dále u kritérií č. 1, č. 4, č. 6, č. 9. V konkrétním případě se jednalo o kategorii významu měkkého cíle, kdy v Berouně jsou zejména měkké cíle místního významu. Jedná se o kategorii počtu potencionálních obětí teroristického útoku, kdy měkké cíle vykazují potencionální oběti o maximálním počtu do 100 osob. Další kategorií s nadprůměrnou hodnotou nebezpečí 1 je kategorie fyzické bezpečnosti měkkého cíle se stálou přítomností ostrahy. Avšak i s touto nadprůměrnou hodnotou fyzické bezpečnosti převládá skutečnost, že nejvíce měkkých cílů je bez takové ostrahy. Do nadprůměru hodnoty nebezpečí 1 je zařazena i kategorie č. 9, která se vztahuje konkrétně ke vzdálenosti Policie České republiky jako složky IZS, kdy měkké cíle se nacházejí ve vzdálenosti do 1 kilometru od služebny PČR. V rámci samostatného hodnocení kritérií č. 1 až č. 8 byla hodnota nebezpečí 1 vykazována v rozmezí od 0% až do cca. 71% u jednotlivých kritérií. V případě kategorie č. 8, která se zaměřuje na přístup k měkkému cíli, nevykazoval žádný vybraný měkký cíl této hodnoty. Lze tak konstatovat, že měkké cíle v Berouně mají buď omezený přístup, nebo neomezený přístup.

Tab. 13 Výsledky a hodnocení vzdáleností vybraných měkkých cílů v Berouně od IZS [vlastní]

		Hodnota jednotlivých kritérií		
Kritérium		9.	10.	11.
Měkký cíl - název				
1.	ZŠ, Wágnerovo náměstí	1 (892m)	2 (1,5km)	2 (2,6km)
2.	ZŠ, Jungmannova	1 (549m)	1 (1km)	2 (2,9km)
3.	SOŠ a SOU Beroun	2 (1,3km)	1 (507m)	3 (3,1km)
4.	OA Beroun	1 (470m)	2 (1,7km)	3 (3,3km)
5.	SPŠ Beroun	1 (470m)	2 (1,7km)	3 (3,3km)
6.	Gymnázium Beroun	2 (1,3km)	1 (848m)	2 (3km)
7.	Pravoslavná církevní obec	1 (580m)	2 (1,5km)	2 (3km)
8.	Římsko-katolická farnost	2 (1,4km)	2 (1,6km)	2 (2,8km)
9.	Farní sbor Českobratrské církve	2 (1,2km)	2 (1,4km)	2 (2,5km)
10.	Kostel sv. Jakuba	2 (1,3km)	2 (1,6km)	2 (2,7km)
11.	Kostel Zvěstování Panny Marie	1 (578m)	2 (1,5km)	2 (3km)
12.	OD Květ	2 (1,3km)	2 (1,5km)	2 (2,6km)
13.	OD Kaufland aj.	2 (1,3km)	1 (1,5km)	3 (3,8km)
14.	Retail Park	2 (2,6km)	2 (2,8km)	3 (5,5km)
15.	A Centrum	2 (2,6km)	2 (2,8km)	3 (5,1km)
16.	Husovo nám.	2 (1,2km)	2 (1,4km)	2 (2,8km)
17.	KD Plzeňka	1 (747m)	2 (1,2km)	3 (3,2km)
18.	Městské kino Beroun	1 (624m)	2 (1,1km)	2 (2,6km)
19.	parkoviště U kasáren	2 (1,2km)	2 (1,3km)	2 (2,9km)
20.	autokemp Na Hrázi	2 (1,8km)	2 (2,1km)	2 (1,8km)
21.	restaurace Alena	2 (1,1km)	2 (1,3km)	2 (2,8km)
22.	restaurace a pizzerie Carino	1 (823m)	2 (1,7km)	2 (2,9km)
23.	Městská hora v Berouně	2 (1,2km)	1 (744m)	3 (3,1km)
24.	Zimní stadion Beroun	1 (892m)	2 (1,8km)	2 (3km)
25.	Aquapark Beroun	1 (1km)	2 (1,9km)	2 (3km)
26.	TJ Lokomotiva Beroun	1 (135m)	2 (1,7km)	3 (3,1km)
27.	SC Eden	2 (2,8km)	2 (1,8km)	3 (5,3km)
28.	Autobusové nádraží Beroun	2 (2,4km)	2 (2,5km)	3 (4,8km)
29.	Hlavní železniční nádraží v Berouně	2 (2,4km)	2 (2,5km)	3 (4,8km)
30.	Medicentrum Beroun	1 (629m)	2 (1,1km)	2 (2,6km)
31.	Rehabilitační nemocnice Beroun	3 (3,5km)	3 (3,8km)	1 (272m)
32.	Farní charita Beroun	1 (1km)	1 (737m)	2 (2,7km)
33.	Domov seniorů TGM	2 (2,2km)	1 (253m)	3 (3,9km)
34.	Domov pro seniory Beroun	1 (775m)	2 (1,8km)	2 (2,9km)
Předmět výpočtu		Výsledky		
1.	Celkový součet hodnoty nebezpečí 3	1x	1x	13x
2.	Celkový součet hodnoty nebezpečí 2	18x	26x	20x
3.	Celkový součet hodnoty nebezpečí 1	15x	7x	1x
4.	Průměrná vzdálenost složek IZS	1265m	1548m	3076m
5.	Počet měkkých cílů s nadprůměrnou vzdáleností	14x	16x	13x

8.3.4 Kritérium vzdálenosti složek IZS

Město Beroun disponuje základními složkami Integrovaného záchranného systému. Vzdálenost složek IZS od měkkých cílů předurčuje možnou časovou prodlevu mezi spácháním teroristického útoku na konkrétní měkký cíl a příjezdem IZS na místo a zhodnocení situace na místě a provedení dalšího opatření ze strany jednotlivých složek IZS po své linii.

Policie České republiky má služebnu na adrese Tyršova 1635, Beroun-Město a vzdálenost k vybraným měkkým cílům je od služebny v průměru vzdálena 1265 metrů. Nejdelší dojezd příslušníků PČR je k měkkému cíli Rehabilitační nemocnice Beroun, a to přibližně 3,5 kilometru. Naopak nejkratší vzdálenost od PČR je 135 metrů a jedná se o téměř jejich sousedící objekt TJ Lokomotiva Beroun. Ve vzdálenosti nad průměrnou hodnotou 1265 metrů od služebny PČR se nachází celkem 14 z 34 vybraných měkkých cílů. Stanice Hasičského záchranného sboru se nachází na adrese Pod Studánkou 1258/24, Beroun-Město a vzdálenost k vybraným měkkým cílům je od stanice v průměru vzdálena 1548 metrů. Nejdelší dojezd příslušníků HZS je opětovně stejně jako u PČR k měkkému cíli Rehabilitační nemocnice Beroun, a to přibližně 3,8 kilometru. Naopak nejkratší vzdálenost od HZS je 253 metrů a jedná se o objekt Domov seniorů TGM. Ve vzdálenosti nad průměrnou hodnotou 1548 metrů od stanice HZS se nachází celkem 16 z 34 vybraných měkkých cílů. Výjezdové stanoviště Zdravotnické záchranné služby se nachází na adrese Prof. Veselého 461, Beroun-Závodí a vzdálenost k vybraným měkkým cílům je od tohoto výjezdového stanoviště v průměru 3076 metrů. Nejdelší dojezd ZZS je k měkkému cíli obchodního centra Retail Park, a to přibližně 5,5 kilometru. Naopak nejkratší vzdálenost od výjezdového stanoviště je 272 metrů a jedná se o objekt Rehabilitační nemocnice Beroun. Ve vzdálenosti nad průměrnou hodnotou 3076 metrů od výjezdového stanoviště ZZS se nachází celkem 13 z 34 vybraných měkkých cílů.

Tab. 14 Hodnocení vybraných měkkých cílů v Berouně dle kritérií [vlastní]

		Součet kritérií			Pořadí hodnot kritérií			Umístění
		1 až 8	9 až 11	1 až 11	3.	2.	1.	
	Kritérium							
	Měkký cíl - název							
1.	ZŠ, Wágnerovo náměstí	17	5	22				
2.	ZŠ, Jungmannova	17	4	21				
3.	SOŠ a SOU Beroun	16	6	22				
4.	OA Beroun	16	6	22				
5.	SPŠ Beroun	16	6	22				
6.	Gymnázium Beroun	17	5	22				
7.	Pravoslavná církevní obec	15	6	21				
8.	Římsko-katolická farnost	15	6	21				
9.	Farní sbor Českobratrské církve	15	6	21				
10.	Kostel sv. Jakuba	19	5	24	4x	3x	1x	2.
11.	Kostel Zvěstování Panny Marie	18	5	23				
12.	OD Květ	16	6	22				
13.	OD Kaufland aj.	14	6	20				
14.	Retail Park	14	7	21				
15.	A Centrum	14	7	21				
16.	Husovo nám.	18	6	24	5x	0x	3x	1.
17.	KD Plzeňka	13	6	19				
18.	Městské kino Beroun	14	6	20				
19.	parkoviště U kasáren	16	6	22				
20.	autokemp Na Hrázi	16	6	22				
21.	restaurace Alena	15	6	21				
22.	restaurace a pizzerie Carino	15	5	20				
23.	Městská hora v Berouně	17	6	23				
24.	Zimní stadion Beroun	16	5	21				
25.	Aquapark Beroun	15	5	20				
26.	TJ Lokomotiva Beroun	14	6	20				
27.	SC Eden	13	7	20				
28.	Autobusové nádraží Beroun	17	7	24	3x	3x	2x	2.
29.	Hlavní železniční nádraží v Berouně	14	7	21				
31.	Medicentrum Beroun	15	5	20				
32.	Rehabilitační nemocnice Beroun	17	7	24	3x	3x	2x	2.
33.	Farní charita Beroun	16	4	20				
34.	Domov seniorů TGM	17	7	24	2x	5x	1x	3.
35.	Domov pro seniory Beroun	17	5	22				
	Předmět výpočtu	Výsledky						
	Průměrné hodnoty součtu kritérií	15	6	21				
	Počet měkkých cílů nadprůměrem	19x	7x	16x				

8.3.5 Vyhodnocení měkkých cílů podle kritérií č. 1 až č. 8

Hodnoty nebezpečí 1, 2 nebo 3 u kritérií č. 1 až č. 8 nám při jejich součtu odstupňují v první fázi měkké cíle bez vlivu vzdálenosti složek IZS, a to směrem od největšího součtu k nejmenšímu součtu výše uvedených hodnot. Největší součet hodnot nám poukazuje na pravděpodobně nejvhodnější měkký cíl k provedení potencionálního teroristického útoku v Berouně. Bylo zjištěno, že patrně nejvhodnějším cílem by tak mohl být Kostel sv. Jakuba v Berouně s výsledkem součtu hodnot uvedených kritérií 19. Průměrný výsledek součtu hodnot uvedených kritérií je 15. Celkem 19 vybraných měkkých cílů v Berouně tak představuje nadprůměrné hodnoty součtu uvedených kritérií, což je přibližně 54% ze všech vybraných měkkých cílů. A tedy více jak $\frac{1}{2}$ vybraných měkkých cílů se přibližuje k pravděpodobnému nejvhodnějšímu cíli teroristického útoku.

8.3.6 Vyhodnocení měkkých cílů podle kritérií č. 9 až č. 11

Vliv vzdálenosti složek Integrovaného záchranného systému byl výše uveden a součet hodnot nebezpečí u kategorií s určením vzdálenosti složek IZS od měkkého cíle nám udává informaci o pravděpodobně nejméně vhodném měkkém cíli na dojezd těchto složek IZS a tudíž se zvyšuje pravděpodobnost úniku teroristů z místa teroristického útoku nebo se zvyšuje pravděpodobnost dalších obětí teroristického útoku a materiálních škod. Tímto vyhodnocením bylo zjištěno, že patrně nejméně vhodným měkkým cílem by tak z pohledu vzdálenosti všech složek IZS mohlo být více měkkých cílů, které dosáhly bodového hodnocení 7 celkového součtu hodnot uvedených kritérií. Nejméně vhodnými měkkými cíli pro dojezd složek IZS by se tak staly obchodní centra Retail Park a sousedící A Centrum. Dále to byly také měkké cíle Sportovní centrum Eden, autobusové nádraží v Berouně a sousedící hlavní železniční nádraží v Berouně, Rehabilitační nemocnice Beroun a Domov seniorů TGM. Průměrný výsledek součtu hodnot uvedených hodnot kritérií byl 6. Počet měkkých cílů, které byly nad uvedeným průměrem, představovalo 7 výše uvedených měkkých cílů, které by tak byly nejméně vhodné pro dojezd složek IZS. Lze tak konstatovat, že 80% vybraných měkkých cílů v Berouně představuje vhodnou dojezdovou vzdálenost pro složky IZS.

8.3.7 Stanovení měkkého cíle pro další výzkum

Součet hodnot nebezpečí u všech kritérií nám po vyhodnocení nestanovil jediný měkký cíl, ale provedl užší selekci měkkých cílů, které by mohly být tak pravděpodobně nevhodnějším cílem pro provedení teroristického útoku. Výsledkem součtu byla hodnota 24 a hodnotu vykazovalo celkem 5 vybraných měkkých cílů, a to Kostel sv. Jakuba, Husovo náměstí, Autobusové nádraží, Rehabilitační nemocnice Beroun, Domov seniorů TGM. Vyhodnocením bylo zjištěno, že celkem 16 z 34 vybraných měkkých cílů vykazuje nadprůměrné hodnoty, kdy průměrný výsledek součtu hodnot nebezpečí všech kritérií byl 21, a tedy lze konstatovat, že přibližně 46% vybraných měkkých cílů by tak představovalo vhodné cíle teroristického útoku.

Stanovení nejpravděpodobnějšího měkkého cíle k provedení potencionálního teroristického útoku bylo postupováno z výše uvedeného výběru 5 měkkých cílů. Jejich konečné pořadí bylo stanoveno součtem jednotlivých hodnot nebezpečí kategorií č. 1 až č. 8, kdy výběr definitivně stanovil nejvhodnější měkký cíl pro spáchání teroristického útoku, a to Husovo náměstí v Berouně. Husovo náměstí v Berouně mělo z 8 kritérií nejvhodnější výsledky ze všech 5 vybraných měkkých cílů a z původních 34.

Konečný verdikt lze také odůvodnit z čistě subjektivního pohledu na účinky teroristického útoku. Účinky teroristických útoků spočívají v brutalitě a zejména v počtu usmrcených obětí teroristického útoku a převažují nad vlastním smyslem provedení teroristického útoku. Husovo náměstí splňuje smysl, protože počet potencionálních obětí je v daném případě maximalizován zasažením dalších měkkých cílů, které se nalézají v jeho okolí. Proveditelnost teroristického útoku v daném místě lze učinit klasickou formou, zejména v současné době nejčastěji najetím do obětí dopravním prostředkem, například při pořádání berounských hrnčířských nebo vánočních trhů, které jsou pořádány právě na Husově náměstí.

9 Teroristický útok v Berouně

9.1 Popis cíle teroristického útoku

Husovo náměstí tvoří centrum města Beroun. Mezi zajímavosti Husova náměstí v Berouně řadíme Muzeum Českého krasu a další kulturní památky. Patrně největší dominantou Husova náměstí je kostel sv. Jakuba ze 13. století, který se nachází v horní části náměstí a dále objekt berounské radnice, nacházející se naopak v jeho spodní části. V horní a ve spodní části se také nacházejí brány patřící k historickému opevnění města. Horní brána je nazývána jako Plzeňská brána, spodní brána se nazývá Pražská brána. V horní části náměstí se nachází kašna se sochou sv. Jana Nepomuckého. Uprostřed náměstí stojí památník padlým v 1. světové válce. Ve spodní části náměstí je potom socha mistra Jana Husa. Husovo náměstí v Berouně je dále společenským a obchodním centrem, kde dochází ke shromažďování osob zejména za účelem návštěvy vyhlášených berounských trhů spojených s hudební a jinou produkcí. Mezi nejznámější trhy patří berounské hrncířské a řemeslné trhy a vánoční trhy. Tyto akce patří k nejnavštěvovanějším akcím v městě Beroun a po jejich dobu je Husovo náměstí z pohledu návštěvní kapacity většinou zaplněno návštěvníky z různých konců České republiky, včetně návštěvníků ze zahraničí.

9.2 Analýza cíle teroristického útoku

Husovo náměstí jako potenciální cíl teroristického útoku se nachází v centru města Beroun, a to v nadmořské výšce 224 metrů nad mořem a konkrétně na navigačních souřadnicích 49.9635236N, 14.0725225E. Náměstí tvoří rovinná plocha obdélníkového tvaru o celkové rozloze 13959 m². Náměstí je kolem dokola lemováno zástavbou patrových domů (mimo vstupních a výstupních míst z náměstí, které tvoří další ulice). V objektech se nachází zejména obchody a restaurace. Náměstí je lemováno vyvýšenými chodníky, včetně jeho vnitřní části. Vnitřní část je částečně zatravněna a zbylá vnitřní část slouží jako plocha pro dočasně umístěné prodejní stánky. Zdejší dopravní komunikace se lemuje rovněž kolem náměstí. Na Husově náměstí se nachází označená místa, která slouží jako parkoviště pro dopravní prostředky. Náměstí disponuje celkem 9 vstupními/výstupními místy, přičemž pouze tři místa slouží fakticky jako dopravní komunikace pro dopravní prostředky. Z těchto tří míst je pouze jedna dopravní komunikace určena pro vjezd dopravních prostředků a dvě dopravní komunikace jsou určeny pro výjezd dopravních prostředků z náměstí.

V bezprostřední blízkosti Husova náměstí se nachází služebna Městské policie Beroun, a to konkrétně v budově berounské radnice na adrese Husovo nám. 68/1, Beroun-Město, se vstupem do ulice Na Příkopě. Služebna Policie České republiky, konkrétně Obvodní oddělení Beroun je od Husova náměstí vzdálena přibližně 1,2 kilometru a časově přibližně dvě minuty dopravním prostředkem. Husovo náměstí je technicky zabezpečeno kamerovým systémem s přístupem jak zdejší Městské policie, tak i zdejšího Obvodního oddělení Policie České republiky, včetně některých okolních ulic.

Jak bylo zmíněno, Husovo náměstí v Berouně je využíváno zejména ke shromáždění osob za účelem obchodu a návštěvy na něm konaných společenských a kulturních akcí. K těmto patří zejména hrnčířské a řemeslné trhy a dále vánoční trhy. V rámci těchto akcí je doprava v daném místě omezena a příjezd je regulován, již od náměstí M. Poštové při vjezdu do ulice Havlíčkova, která následně pokračuje ulicí Na Klášteře. V případě zmíněných akcí je Husovo náměstí téměř zaplněno lidmi, a to včetně zastupitelů města Beroun. Ti se podílejí i na programu, např. při zahájení vánočních trhů vedou proslov k návštěvníkům a zajišťují rozsvícení vánočního stromu na náměstí. Subjektivně usouzeno, že se na Husově náměstí může v určité době současně nacházet několik tisíc lidí. Celková plocha náměstí je 13959 m² a jeho dočasná zástavba tvoří přibližně 6:9 (součet lidí k součtu dočasné zástavby) celkové plochy náměstí.

Hustota pohybu osob 0,7 m² na osobu je určena v rámci provozu místa – výstaviště.

[12, str. 42]

Výsledkem je **7976** osob, kdy se jedná o odhadovaný maximální počet návštěvníků pořádané akce současně v určitou dobu na přístupné ploše Husova náměstí v Berouně. Pro účel práce vyjadřuje tento výsledek přibližný odhad maximálního počtu potencionálních obětí v případě teroristického útoku.

Analyzování rizika teroristického útoku na Husově náměstí v Berouně bylo rozděleno na dvě fáze. V první fázi byla použita analytická metoda, která je nazývána Matice rizik. Výhodou analytické metody je zejména její jednoduchost. K určení výsledku vycházíme z hodnoty míry rizika. K určení míry rizika je potřeba stanovení dvou hodnot, a to stanovení stupně následků a stupně pravděpodobnosti. Dvě hodnoty se mezi sebou vynásobí a výsledkem je hodnota míry rizika.

Tab. 15 Stupně následků a jejich popis [vlastní]

Stupeň následků (A)	Popis konstatování následků
1	žádné
2	zanedbatelné materiální škody, lehké ublížení na zdraví spíše jednotlivce
3	malé poškození majetku a ublížení na zdraví
4	střední poškození majetku a ublížení na zdraví
5	velké poškození majetku a ublížení na zdraví
6	poškození majetku a těžké ublížení na zdraví nebo smrt jednotlivce
7	poškození majetku a těžké ublížení na zdraví nebo smrt více osob postupně
8	poškození majetku, těžké ublížení na zdraví a smrt více osob v jeden okamžik

Tab. 16 Stupně pravděpodobnosti a jejich popis [vlastní]

Stupeň pravděpodobnosti (B)	Popis konstatování pravděpodobnosti
1	žádná
2	velmi malá
3	malá
4	střední
5	vysoká
6	velmi vysoká
7	extrémní
8	zcela jistá

Hodnota míry rizika se přiřazuje k potenciálním typům teroristického útoku, které jsou dále specifikovány prostředkem jejich provedení.

Tab. 17 Hodnocení míry rizika [vlastní]

Typ teroristického útoku	Způsob provedení	A	B	Míra rizika
útok psychicky narušeným jedincem	bez zbraně	2	6	12
	se zbraní - nůž	5	4	20
	se zbraní - vozidlo	7	5	35
	se zbraní - střelná zbraň	8	3	24
	se zbraní - výbušnina	8	2	16
útok teroristickou skupinou	bez zbraně	4	2	8
	se zbraní - nůž	6	4	24
	se zbraní - vozidlo	7	5	35
	se zbraní - střelná zbraň	7	6	42
	se zbraní - výbušnina	8	7	56

Výsledek této analytické metody je zobrazen v jednoduché tabulce, která obsahuje hodnoty rizik.

Tab. 18 Tabulka hodnot rizik [vlastní]

	8	8	16	24	32	40	48	56	64
	7	7	14	21	28	35	42	49	56
	6	6	12	18	24	30	36	42	48
	5	5	10	15	20	25	30	35	40
	4	4	8	12	16	20	24	28	32
	3	3	6	9	12	15	18	21	24
	2	2	4	6	8	10	12	14	16
	1	1	2	3	4	5	6	7	8
	0	1	2	3	4	5	6	7	8

← Stupeň pravděpodobnosti →

Tuto tabulku tvoří celkový počet násobků stupňů následků a stupňů pravděpodobnosti, které byly rozděleny do osy X a osy Y. Jednotlivé hodnoty této tabulky byly následovně rozděleny do tří hraničních stupňů rizik. Jejich hodnoty byly subjektivně stanoveny malým počtem hodnot rizika (od 1 do 4) přístupného rizika, středním počtem hodnot rizika (od 32 do 64) nepřijatelného rizika, velkým počtem hodnot rizika (od 6 do 30) jako přiměřeně přístupného rizika.

Tab. 19 Stupňování rizik [vlastní]

Nepřijatelné riziko
Přiměřeně přístupné riziko
Přijatelné riziko

Výsledkem této analýzy bylo zcela logické zjištění, že uvedené typy teroristických útoků nejsou přijatelné. Nepřijatelným rizikem jsou zejména teroristické útoky spáchané psychicky narušeným jedincem nebo teroristickou skupinou se zbraní typu vozidlo a v případě teroristické skupiny dále také střelná zbraň nebo výbušnina.

Ve druhé fázi byla použita analytická metoda známá pod názvem SWOT analýza, která v tomto případě poukazuje na vybraný měkký cíl z pohledu provedení teroristického útoku

k určení silných a slabých stránek, příležitostí či případných hrozeb za účelem jejich vyhodnocení a stanovení vhodných protiteroristických opatření.

Tab. 20 SWOT analýza měkkého cíle [vlastní]

SWOT analýza - Husovo náměstí, Beroun	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> x pouze jeden faktický vjezd dopravních prostředků x celkem 9 únikových tras x možnost ukrytí ve zdejších obchodech x dostupnost zdejší Městské policie 	<ul style="list-style-type: none"> x omezené možnosti a kvalita kamerového systému x parkování vozidel x neomezený vstup osob x využití některých pěších komunikací pro faktický vjezd dopravního prostředku x zajištění fyzické bezpečnosti x vzdálenost okolních složek IZS x možnosti nepozorovaného úniku teroristů po útoku x omezená kapacita složek IZS
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> x modifikace technické ochrany x vytvoření metodiky pro pořádání konkrétní akce x zvýšení bezpečnosti osob zvýšeným počtem příslušníků IZS x omezení při vstupu na akci (kontrola věcí, případně osob) 	<ul style="list-style-type: none"> x široké možnosti provedení teroristického útoku x finanční náročnost změn x neochota k provedení změn ze strany zastupitelstva města x zmenšení atraktivity pořádané akce

Výsledkem výše provedené SWOT analýzy bylo docíleno zjištění relevantních informací, které v následující kapitole budou předmětem ke stanovení opatření, která by měla mít vliv na odrazení potencionálních teroristů od spáchání teroristického útoku.

9.3 Protiteroristická opatření

Prostor na Husově náměstí v Berouně představuje široké možnosti pořádání akcí, na kterých by mohlo docházet ke shromáždění velkého počtu osob, které mohou být v daném místě vhodným cílem teroristického útoku. Bezpečnostní opatření tedy musí ve své podobě zahrnovat jak prevenční opatření, tak i zejména možnosti okamžité protireakce na takový útok, a to ve svém výsledku zejména na záchranu života obětí a snížení majetkových škod.

Musí být činěna taková opatření, která povedou k zadržení všech osob podílejících se na teroristickém útoku, včetně vyšetření události v co nejkratší době.

9.3.1 Stupně ohrožení terorismem v České republice

Pro vytváření protiteroristických opatření je důležité být seznámen s mírou ohrožení, kterou terorismus představuje. V České republice byl pro tyto případy vládou schválen systém vyhlášení ohrožení terorismem, kdy byly stanoveny tři stupně ohrožení terorismem. Nulový stav těmto stupňům předchází, ale samostatně se nevyhlašuje. V nulovém stavu není známa žádná konkrétní či obecná hrozba teroristického útoku. První stupeň ohrožení terorismem poukazuje na obecné ohrožení terorismem i přes skutečnost, že není známa konkrétní hrozba v České republice. V rámci prvního stupně ohrožení terorismem platí dlouhodobě vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření. Druhý stupeň ohrožení terorismem zvyšuje pravděpodobnost ohrožení terorismem, a to v návaznosti na informace o hrozbě projevů terorismu. Třetí stupeň a tedy nejvyšší stupeň ohrožení terorismem je vysokým stupněm pohotovosti, neboť teroristický útok je v daném případě očekáván. Tento stupeň tak představuje přijímání opatření k zamezení jak pokračování, tak i k případnému opakování teroristického útoku včetně zamezení škod. Jednotlivé vyhlášení stupňů ohrožení terorismem provádí vláda České republiky na návrh Bezpečnostní rady státu. [29]

V rámci práce byly subjektivně vybrány tři nejrelevantnější slabé stránky potencionálního měkkého cíle. Slabé stránky byly blíže definovány za účelem stanovení vhodného opatření pro případ hrozby nebo spáchání teroristického útoku. Nutno dodat, že jakákoliv úprava těchto opatření by závisela jak na zdejší míře hrozby teroristického útoku, tak na vývoji bezpečnostní situace na celém území České republiky. Individuální posouzení navrhovaných opatření bylo provedeno dne 10. září 2017 v době od 09:20 hod. do 10:20 hod. osobní účastí na Hrnčířských trzích, které se tradičně konaly na Husově náměstí v Berouně. I přes nepříznivé počasí se této akce účastnilo zcela jistě několik tisíc návštěvníků, mezi nimiž byla i mediálně známá osoba bývalého ministra financí.

9.3.2 Infrastruktura (pěší a dopravní komunikace)

V rámci Husova náměstí jako potencionálního cíle teroristického útoku jsou dle provedení analýzy SWOT důležitá zejména opatření technického rázu, neboť přístup na

toto náměstí je fakticky chráněn pouze dopravními značeními, ocelovými sloupky a betonovými květníky. Takové zábrany patrně nebudou teroristy respektovány při spáchání teroristického útoku. Z tohoto důvodu je zapotřebí v daných místech vstupu či vjezdu provést trvalá nebo dočasná opatření, která mohou ovlivnit spáchání teroristického útoku.

Tab. 21 Vyhodnocení komunikací měkkého cíle [vlastní]

Vstupní a výstupní komunikace na Husovo náměstí v Berouně				
	název ulice/místa	druh	využití	Bezpečnostní opatření
1.	Seydlovo náměstí (1)	pěší a dopravní	výjezd	v ulici Kostelní směr Politických vězňů se nachází betonové květníky
2.	Seydlovo náměstí (2)	pěší a dopravní	zpětný vjezd	v ulici Kostelní směr Politických vězňů se nachází betonové květníky
3.	Palackého	pěší a dopravní	faktický výjezd	v pěším průchodu Plzeňské brány instalován ocelový sloupek, jinak bez pevného technického zajištění
4.	Slapská	pěší	vhodná i jako vjezd	na křížení této ulice s Husovým náměstím se nachází ocelový sloupek
5.	Pivovarská	pěší	vhodná i jako vjezd	na křížení této ulice s Husovým náměstím se nacházejí dva ocelové sloupky
6.	Na Klášteře	pěší a dopravní	faktický vjezd	bez pevného technického zajištění
7.	V Pražské bráně	pěší	vhodná i jako vjezd	v pěším průchodu Pražské brány instalován ocelový sloupek
8.	Česká	pěší a dopravní	faktický výjezd	bez pevného technického zajištění
9.	Bířická	pěší	vhodná i jako vjezd	na křížení této ulice s Husovým náměstím se nachází ocelový sloupek

Dopravní značení, kterým je značeno Husovo náměstí a jeho okolí, zjevně není zapotřebí měnit nebo doplňovat o nové. V případě ocelových sloupků by bylo vhodné, aby jejich spodní část, která se nachází ukryta pod povrchem komunikace, byla plošně rozložena a dostatečně pod povrchem umístěna, jinak by v případě nárazu dopravním prostředkem došlo patrně k vylomení a k poškození vozidla, které by nemuselo vozidlo zastavit. Vzhledem k tomu, že není předmětem práce zkoumání technického provedení těchto sloupků, lze se domnívat, že by minimálně z pohledu prevence mohly být rovněž dostatečné.

Obr. 4 Pohled na zábrany vjezdu dopravních prostředků ulice Pivovarská [vlastní]

Ačkoli křížení komunikací Politických vězňů a Kostelní není průjezdné, dle subjektivního názoru není dostatečně zajištěno pro vjezd dopravním prostředkem, neboť rozmístění květníků v daném místě tento průjezd umožňuje. Vhodným řešením by v případě zanechání květníků bylo instalování jednoho podélného květníku, který by ohraničoval tyto ulice a byla by tak zachována i pěší komunikace mezi těmito ulicemi, která by se proti průjezdu dopravních prostředků zajistila ocelovými sloupky.

Obr. 5 Pohled na zábrany vjezdu dopravních prostředků ulice Kostelní [vlastní]

V rámci ulic, jejichž primární a faktické využití spočívá ve vjezdu nebo výjezdu dopravních prostředků na Husovo náměstí, bylo zjištěno, že nejsou pevně technicky zajištěny v případě pořádání akcí s výskytem většího počtu osob. Jedná se o ulici Na Klášteře, kdy tato ulice

slouží zejména jako vjezd dopravních prostředků na náměstí. Dále to jsou ulice Palackého směr ulice Hornohradební a ulice Česká směr Politických vězňů, které slouží zejména k výjezdu dopravních prostředků z náměstí. Z bezpečnostního hlediska by bylo vhodné na určených místech těchto ulic vybudovat preventivně závory na čipovou kartu umožňující vjezd a výjezd dopravních prostředků. Čipová karta by tak umožňovala kontrolovaný vjezd a výjezd dopravních prostředků a mohla by být určena zejména pro trhovce a vystavovatele v případě pořádání uvedených akcí. Tímto by mohla být minimalizována chyba lidského faktoru, která by spočívala v puštění nepovoleného vozidla do vymezeného prostoru konané akce. Taková závora by v ostatních případech mohla být mimo provoz. Náklady na pořízení těchto závor by z časového hlediska nemusely být v nepoměru s vynaložením jiného druhu prevence a její potencionální účinnosti, která je vyobrazena níže na fotografiích.

Obr. 6 Pohled na zajištění dopravního omezení na Husovo náměstí z ulice Havlíčkova [vlastní]

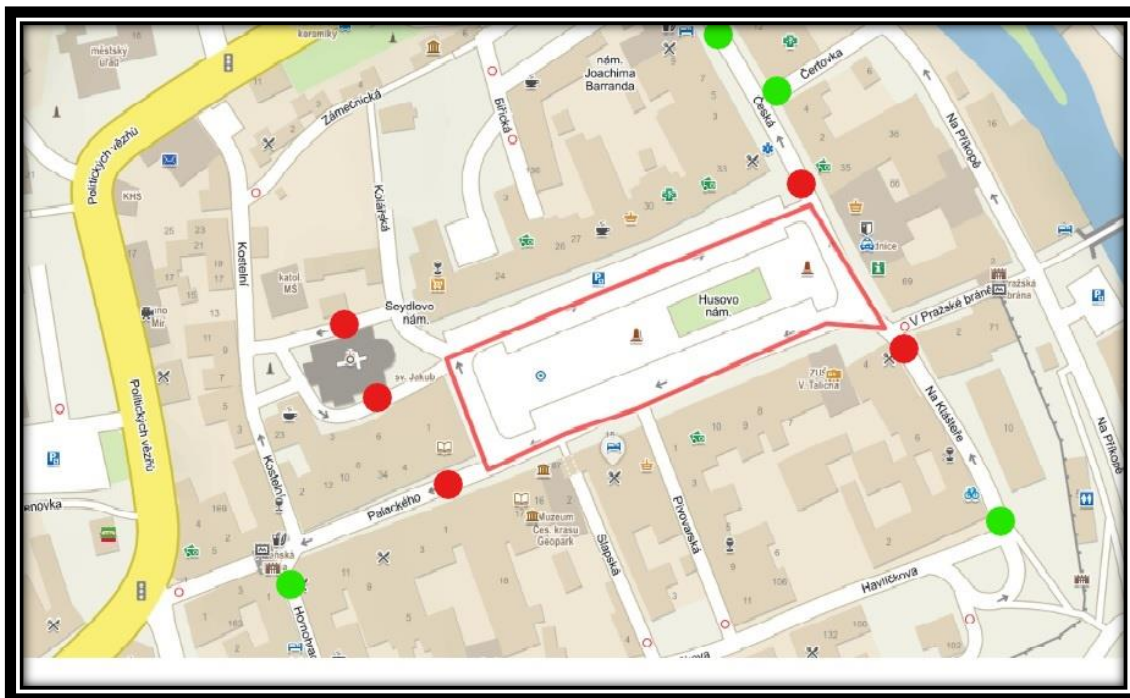

Obr. 7 Pohled na zajištění dopravního omezení na Husovo náměstí z ulice Na Klášteře [vlastní]

Obr. 8 Pohled na zajištění dopravního omezení na Husovo náměstí z ulice Česká [vlastní]

Závory jako bezpečnostní opatření by navíc mohly být doplněny o hydraulicky výsuvné bezpečnostní sloupky. Bezpečnostní sloupky by mohly být aktivovány v případě násilného poškození závor. Jejich aktivace a deaktivace by byla automatizovaná a dálkově ovládána Městskou policií nebo Policií České republiky. Na obrázku č. 9 jsou červenými body zobrazena místa s navrženými hydraulickými bezpečnostními sloupky, zelenými body jsou zobrazena místa s automatizovanými závorami.

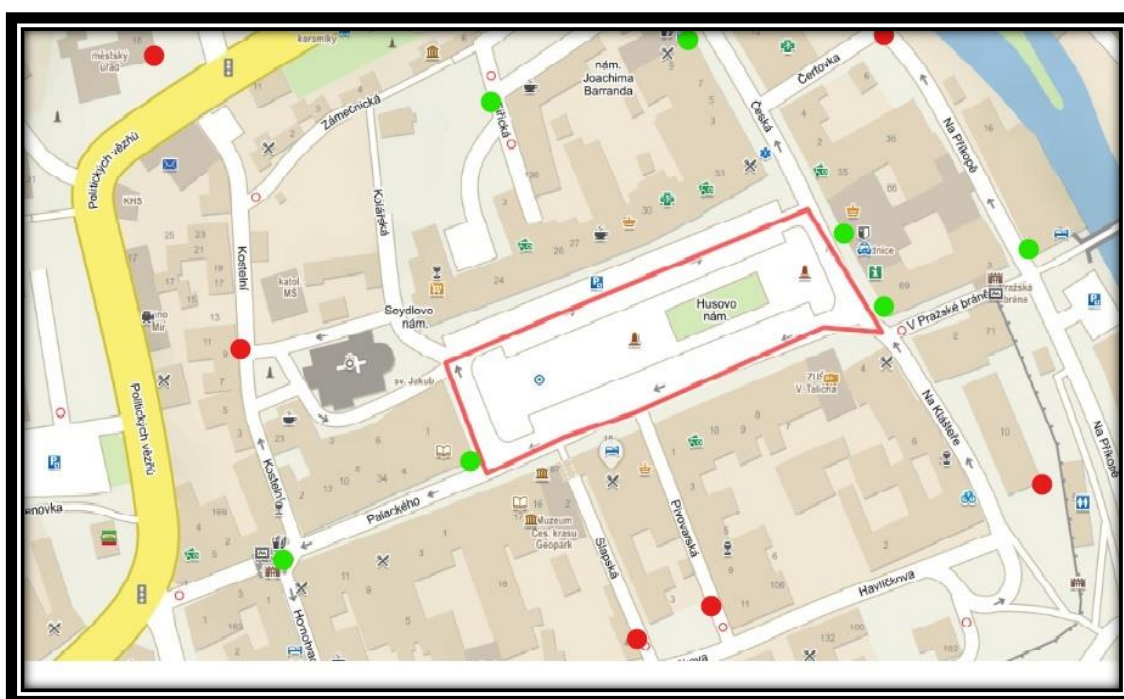

Obr. 9 Pohled na místa možného zajištění Husova náměstí [vlastní]

9.3.3 Městský kamerový systém

Bezpečnostní technický prvek může ve velké míře přispět k odhalování podezřelého chování lidí. Jeho technické dispozice jsou pro další vyhodnocování nesmírně důležité. Příkladem může být technická funkce kamerového systému spočívající v detekci osob, která umožňuje sledovat osobu tzv. z kamery na kameru. Příkladem je označení osoby, která v případě přechodu z dosahu jedné kamery je následně automaticky zachycována na další kameře, pokud se objeví v jejím dosahu. V současné době dochází ve Spolkové republice Německo k testování bezpečnostního kamerového systému, který bude propojen s bezpečnostními databázemi a bude schopen automaticky dle obličeje identifikovat osoby zařazené do těchto databází s primárním cílem pátrání po pohřešovaných nebo hledaných osobách. Kamerový systém by tak mohl v budoucnu identifikovat zájmové osoby i v rámci boje proti terorismu. Kamerové systémy obecně představují veliký zásah do života lidí ve společnosti, na druhou stranu jsou nenahraditelné v rámci bezpečnosti, neboť fyzická bezpečnost má své limity. Kvalita kamerového systému a finanční náročnost na jeho pořízení by tak měla být vždy vyvážena směrem k běžným potřebám zdejších bezpečnostních složek. V žádném případě by však nízké pořizovací náklady neměly být hlavním kritériem výběru. To platí zejména v případě teroristického útoku, kdy kvalita záznamu a s tím spojené další funkce jsou důležité k identifikaci podezřelých osob nebo dokonce osob pachatelů. Práce z hlediska problematiky kamerového systému v Berouně

byla blíže zaměřena na aktuální dostupnost systému na Husově náměstí a jeho případného rozšíření. V Berouně městský kamerový systém je zabezpečován Městskou policií Beroun, neomezený přístup má i Obvodní Oddělení Policie České republiky v Berouně. Kamerový systém využívá jak analogové kamery, tak nově i digitální kamery, přičemž záznam je digitalizovaný v obou případech. Záznam ke zpětnému vytěžení tohoto kamerového systému je limitován rozlišením pořizovaného záznamu a kapacitou diskového zařízení, na který se záznam ukládá. Při osobní kontrole kamerového systému bylo zjištěno, že kamerový systém je v rámci samotného náměstí koncipován správně a zajišťuje pohled téměř na celou plochu náměstí, přesto by se určitě našla některá tzv. slepá místa.

Obr. 10 Pohled na místa stávajících kamer zdejšího kamerového systému a na místa navrhovaná pro další umístění kamer pro zajištění Husova náměstí [vlastní]

Na výše uvedeném obrázku č. 10 znázorňující mapu Husova náměstí včetně jeho okolí je zeleně vyobrazený stávající kamerový systém. Takto znázorněný kamerový systém zleva doprava zabírá u Plzeňské brány zejména ulici Hornohradební a Palackého. V ulici Palackého je zabírána jak samotná ulice, tak zejména předmětné Husovo náměstí. Kamerový systém v ulici Biřická zabírá plochu ulice a dále část ulice Zámečnická, Dolnohradební a také část ulice Kolářská. Další znázorněnou kamerou je kamera v ulici Česká, která zabírá prostor této ulice směrem ke spodní části Husova náměstí. Kamera zabírá pohyb na hlavní silnici v ulici Politických vězňů. Další kamery se nachází přímo na Husově náměstí, přičemž kromě záběrů náměstí levá kamera zabírá také ulici Česká a pravá

kamera zabírá ulici Na Klášteře. Poslední kamerou v pravé části je kamera v ulici Na Příkopě, která zabírá tuto ulici a omezeně ulici V Pražské bráně. Na fotografii není znázorněna kamera, která se nachází v ulici Havlíčkova u náměstí M. Poštové, ale kamera díky svému umístění (vysoko nad místní zástavbou) má přehled v ulici, a to až směrem k ulici Na Klášteře, kde se nachází jediný faktický vjezd na náměstí. Navýšení počtu kamer v rámci bezpečnostního opatření by přicházelo za stávajícího počtu v úvahu v následujících místech, které jsou na výše uvedené fotografii znázorněny červeně. Kamera by měla být umístěna na budově Městského úřadu Beroun tak, aby mimo jiné zabírala ulici Kostelní, která může být dle subjektivního názoru za současného stavu využita jako vjezd / výjezd minimálně osobního vozidla. Samotná ulice Kostelní je tzv. slepým místem. Vhodným místem pro kameru by tak byla ulice Kostelní za kostelem sv. Jakuba. Bylo by vhodné umístit kamery do ulic Slapská a Pivovarská. Místem jejich instalace by měly být rohy z ulic Havlíčkova, neboť například ulice Slapská dále pokračuje směrem do ulic Karly Machové a Na Parkáně, kde by bylo rovněž výhodné, aby byly kamery instalovány, protože ulice byly vyhodnoceny jako zájmové. Patrně by se jednalo o příjezd podezřelého vozidla v případě teroristického útoku. Dalším červeně zobrazeným místem pro umístění kamery by bylo v ulici Na Příkopě, kde se ulice kříží s ulicí Čertovka. V tomto místě se ulice stáčí a stávající kamera v ulici Na Příkopě není schopna mít další část pod kontrolou. Na konci ulice se nacházejí schody a pěší vstup/výstup na ulici Politických vězňů a opačně. Poslední vhodnou kamerou by byla kamera, která by zabírala plochu v ulici Na Klášteře, a to zejména zadní část starobylého opevnění, které je průchozí a zjevně i průjezdné osobním vozidlem do křížení ulic Na Parkáně a Na Příkopě.

9.3.4 Integrovaný záchranný systém

Město Beroun disponuje všemi základními složkami IZS. Lze konstatovat, že jejich možnosti jsou už z pohledu běžného výkonu služby omezeny kapacitou sil a prostředků a rozsáhlou místní příslušností. V případě pořádání společenských akcí na Husově náměstí v Berouně probíhá spolupráce v oblasti bezpečnosti zaměstnanců Městské policie Beroun a zdejších základních složek IZS. Pokud by však došlo k mimořádné události, která by spočívala ve spáchání teroristického útoku, tak i v nejmenší možné míře by bylo nutné vyzádnání součinnosti okolních složek IZS, neboť lze konstatovat, že kapacitní možnosti zdejších složek IZS mohou být nedostačující i v případě individuálního posílení. V souvislosti s tímto kapacitním nedostatkem byla rozpracována dostupnost jednotlivých

hlavních složek IZS, které by patrně vykonávaly v místě teroristického útoku potřebnou součinnost. Součinnost těchto složek IZS může být prevencí, která je vykonávána z důvodu zvýšeného bezpečnostního opatření. Kapacitně bude primárně složena ze složek IZS Středočeského kraje. Naproti tomu bude součinnost v širším pojetí vyžadována ihned po bezprostředním spáchání teroristického činu, prostřednictvím jednotlivých operačních středisek, kdy doslova „každý bude potřeba“. Znalost časové dostupnosti jednotlivých hlavních složek IZS by tak v případě spáchání teroristického útoku v Berouně hrála důležitou roli pro jejich efektivní nasazení na místě. Příprava složek IZS je každoročně prověřována preventivním cvičením známým jako AMOK, která se metodicky zaměřuje na situaci tzv. šíleného střelce a níže je uveden součinnostní model jednotlivých hlavních složek IZS.

9.3.5 Zdravotnická záchranná služba

Spácháním teroristického útoku v Berouně na Husově náměstí a v době přítomnosti velkého počtu osob lze předpokládat, že vysoký počet osob bude ohrožených na životě v podobě různých stádií zranění. Součinnost by tak v rámci Zdravotnické záchranné služby probíhala zejména cestou Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje, a to konkrétně výjezdových stanovišť ZZS Beroun, Zdice a Hořovice. Mohlo by dojít k využití výjezdových stanovišť ZZS Roztoky u Křivokláta, Hostivice popřípadě výjezdového stanoviště Kladno. Součinnost by mohla být doplněna dále Zdravotnickou záchrannou službou hl. m. Prahy, a to zejména zajištěním letecké podpory, kterou by mohla zajistit Letecká záchranná služba z letiště Václava Havla a dále pozemní výjezdová stanoviště ZZS Stodůlky, Jinonice a patrně i Petřiny. V rámci letecké podpory by mohla být využita i Letecká záchranná služba AČR v rámci Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje.

Tab. 22 Orientační dojezdové časy ZZS na Husovo náměstí [vlastní]

Zdravotnická záchranná služba			
Územní působnost	Výjezdové stanoviště	Čas dopravy	Dopravní prostředek
ZZS Středočeského kraje	Beroun	do 7 minut	automobil
	Zdice	do 13 minut	automobil
	Hořovice	do 19 minut	automobil
	Roztoky u Křivoklátu	do 32 minut	automobil
	Hostivice	do 22 minut	automobil
	Kladno	do 32 minut	automobil
ZZS hl. m. Prahy	Praha - Ruzyně	do 25 minut	vrtulník
	Praha - Stodůlky	do 20 minut	automobil
	Praha - Jinonice	do 23 minut	automobil
	Praha - Petřiny	do 27 minut	automobil
ZZS Plzeňského kraje	Plzeň - Líně	do 40 minut	vrtulník

9.3.6 Hasičský záchranný sbor České republiky

Teroristický útok v podobě nastražené výbušniny nebo sebevražedného atentátníka může s sebou přinést domino efekt v podobě požáru, zřícení konstrukcí, domů apod., proto lze předpokládat mimo ostatních hlavních složek IZS zejména přítomnost Hasičského záchranného sboru České republiky. V konkrétním případě se bude jednat o Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje, Územní odbor Beroun a Územní odbor Kladno. V případě Územního odboru Beroun bude výjezd zajištěn stanicí HZS Beroun a stanicí HZS Hořovice. Podle potřeby se bude události účastnit jmenovaný Územní odbor Kladno, a to výjezdem ze stanic HZS Kladno a Rakovník. Mohlo by dojít k vyžádání výjezdu Sboru dobrovolných hasičů. V tomto případě by to mohl být výjezd zejména SDH Králův Dvůr.

Tab. 23 Orientační dojezdové časy HZS na Husovo náměstí [vlastní]

Hasičský záchranný sbor České republiky			
Územní působnost	Stanice HZS	Čas dopravy	Dopravní prostředek
Územní odbor Beroun	Beroun	do 6 minut	automobil
	Hořovice	do 19 minut	automobil
Územní odbor Kladno	Kladno	do 32 minut	automobil
	Rakovník	do 50 minut	automobil

9.3.7 Policie České republiky

V případě vykonání teroristického útoku na Husově náměstí v Berouně bude nutné, aby místo bylo v co nejkratší době zajištěno. Zajištění místa teroristického útoku má více důvodů, kdy v neposlední řadě se jedná o zajištění bezpečnosti všech osob jak uvnitř, tak i vně místa spáchání, zajištění přístupu pro další složky IZS zasahující na místě. Zejména však musí dojít k eliminaci zdroje teroristického útoku, v nejlepším případě zadržení samotných teroristů. Při konání větší společenské akce zdejší policejní orgán Územní odbor Beroun zajišťuje takovou akci bezpečnostním opatřením, kterého se účastní uniformovaná policie v podobě dotace hlídky Obvodního oddělení Beroun a Pořádkové jednotky Policie České republiky ze Středočeského kraje, přičemž hlídka Obvodního oddělení Beroun primárně zpracovává tzv. nápad trestné činnosti. Vnější perimetr akce z pohledu dopravy zajišťuje hlídka zdejší služby dopravní policie. Dále se na bezpečnostní akci podílí neuniformovaná policie, a to zdejší příslušníci služby kriminální policie a vyšetřování, kteří vykonávají v místě operativně pátrací činnost. Takové jsou dispozice zdejšího Územního odboru Beroun.

V případě mimořádné události, kterou by byl teroristický útok, lze předpokládat, že v první fázi (bezprostředně po bezpečnostním incidentu) by se do součinnosti mimo výše uvedených zapojili příslušníci uniformované policie ze zdejšího Územního odboru Beroun, a to Obvodní oddělení PČR Zdice, Karlštejn a Hořovice, přičemž by tak činili do doby, než by se na místo dostavili další složky PČR. Součinnost dalších složek PČR by mohla být rozdělena na vnitřní část Husova náměstí, za účelem zadržení případných pachatelů nebo osob podezřelých (pokud by byl znám jejich výskyt), vnější část by ohraničovala Husovo náměstí a sloužila by k zajištění bezpečnosti všech přítomných osob a zajištění plynulého vjezdu a výjezdu dalších složek IZS. V první fázi by na místě patrně zasahovaly přítomné síly Policie České republiky, zejména pořádková jednotka Policie České republiky ze Středočeského kraje. Následně příslušníci protiteroristické jednotky Útvaru rychlého nasazení Policie České republiky, které by patrně v případě potřeby eliminace pachatelů řídili koordinaci se Zásahovou jednotkou Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy a Zásahovou jednotkou Krajského ředitelství policie Středočeského kraje. Na zajištění vnější části a zajištění perimetru celého města Beroun by mohli být povoláni příslušníci Stálé pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. Leteckou podporu k monitorování bezpečnostní situace by zcela jistě zajišťovala Letecká služba Policie České

republiky. Vyšetřováním události by byla pověřena Služba kriminální policie a vyšetřování, konkrétně Národní centrála proti organizovanému zločinu.

Tab. 24 Orientační dojezdové časy PČR na Husovo náměstí [vlastní]

Policie České republiky				
Územní působnost	Organizační složka policie	Čas dopravy	Dopravní prostředek	Poznámka
Krajské ředitelství policie Středočeského kraje Územní odbor Beroun	Obvodní oddělení Hořovice	do 19 minut	automobil	
	Obvodní oddělení Karlštejn	do 22 minut	automobil	
	Obvodní oddělení Zdice	do 13 minut	automobil	
Krajské ředitelství policie Středočeského kraje	Zásahová jednotka	do 47 minut	automobil	
Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy	Zásahová jednotka	do 32 minut	automobil	
	Stálá pořádková jednotka	do 30 minut	automobil	
Policie České republiky Útvary s celorepublikovou působností	Útvar rychlého nasazení	do 21 minut	vrtulník	II. zásahová skupina
	Útvar rychlého nasazení	do 23 minut	automobil	I. zásahová skupina
	Pyrotechnická služba	do 28 minut	automobil	
	Letecká služba	do 25 minut	vrtulník	monitorování situace

9.3.8 Metodický postup k ochraně měkkého cíle

Spáchání teroristického útoku je mimořádnou událostí, která vyžaduje ze strany zasahujících složek IZS potřebnou koordinaci sil a prostředků. Podle metodiky k ochraně měkkých cílů, která byla zpracována Ministerstvem vnitra, jsou jednotlivé řídicí úkoly rozděleny do čtyř fází. Jednotlivé fáze jsou určeny časovým rozmezím počínaje v první fázi spácháním bezpečnostního incidentu. V daném případě by incidentem byl teroristický útok na Husově náměstí, kdy opatření by byla přijímána podle informací z místa události a podle informací by se vyžadovaly síly a prostředky jednotlivých složek IZS. Podle metodiky a výše uvedených dojezdových časů jednotlivých složek IZS by síly a prostředky v první fázi byly značně omezené. Metodika určuje čas 0 až 15 minut řídicích činností pro první fázi. V daném časovém rozmezí by velitel zásahu (pokud by byl do té doby na místě) mohl fakticky počítat v rámci ZZS pouze s příjezdem ZZS Středočeského kraje, výjezdové stanoviště Beroun a Zdice. Za HZS by mohlo být dostupné pouze HZS ČR Středočeského kraje, Územní odbor Beroun, Stanice HZS Beroun. Policie České republiky by na místě byla patrně už v okamžiku provedení teroristického útoku a do doby 15 minut by současné síly a prostředky mohly být navýšeny patrně pouze o příslušníky PČR zdejšího Územního

odboru Beroun, Obvodního oddělení Zdice. Z časového rozmezí 15 minut až 3 hodiny druhé fáze je patrné, že v čas by již měly být dostupné všechny ostatní výše uvedené síly a prostředky hlavních složek IZS. Subjektivním srovnáním dostupnosti jednotlivých složek IZS by měla být v daném případě doba první fáze z 0 až 15 minut individuálně posunuta na 0 až 30 minut, aby úkoly, stanovené ve fázi mimo aktivace štábu, probíhaly v časovém rozmezí pokud možno efektivněji a velitel zásahu mohl díky tomu disponovat širším okruhem sil a prostředků jednotlivých složek IZS. Samozřejmě čas pod a do 30 minut bude určitě také výsledkem odvedení kvalifikovaného zásahu příslušníků zasahujících na místě a následně okamžité reakce operačních důstojníků jednotlivých složek IZS, kteří budou vyhodnocovat dostupné informace z místa bezpečnostního incidentu a postupně vyžadovat jednotlivé síly a prostředky na místo.

9.4 Simulace teroristického útoku

Předmětem závěrečné části práce je simulování teroristického útoku na určeném měkkém cíli, kterým je prostor Husova náměstí v Berouně, a to v době konání vánočních trhů.

9.4.1 Scénář teroristického útoku

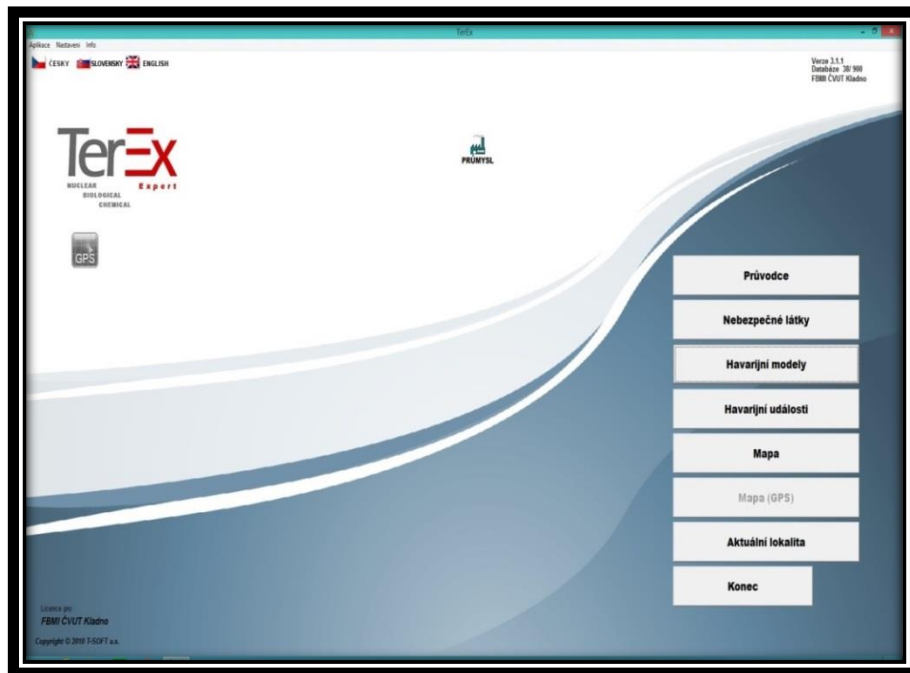
Na vánoční trhy, zejména v den, kdy dochází k rozsvícení vánočního stromu na zmiňovaném náměstí a pořádání hudební a jiné produkce, zavítá vždy mnoho návštěvníků. V době proslovu zastupitelů města Beroun, po kterém následuje zmíněné rozsvícení vánočního stromu na náměstí, je náměstí zaplněno přibližně z padesáti procent celkové kapacity. Lze tedy předpokládat, že v dané době se na náměstí nachází okolo 4000 návštěvníků, které tvoří převážně rodiny s malými dětmi, mladé páry a lidé středního věku. Návštěvníci tvoří na náměstí početné skupiny bez ohraničení. Na bezpečnost dohlíží celkem 25 příslušníků Policie České republiky (z Pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, z Obvodního oddělení policie Beroun, Dopravního inspektorátu Beroun a ze Služby kriminální policie a vyšetřování), dále Městská policie Beroun v počtu celkem 10 strážníků. Společenská akce probíhá, až na drobné incidenty podnapilých osob, bez problémů. Policie České republiky ani Městská policie Beroun nezaznamenala žádné vážné prohřešky a návštěvníci jsou za doprovodu hudební produkce a zdejšího vánočního zázemí dobře naladěni. Blíží se konec proslovu zastupitelů města Beroun, když od ulice Tyršova do ulice Karly Machové odbočuje osobní motorové vozidlo

typu kombi. Toto vozidlo bez kontroly projíždí zmiňovanou ulici Karly Machové, dále projíždí ulicí Na Parkáně, kde odbočuje do ulice Na Příkopě. V ulici Na Příkopě projíždí nekontrolovaně okolo služebny Městské policie Beroun a následně odbočuje do ulice Čertovka, kde na jejím konci řidič vozidla nerespektuje příkázaný směr jízdy vpravo a odbočuje s vozidlem vlevo směrem na Husovo náměstí. Zde překonává zábranu v podobě volně postaveného ocelového hrazení se značkou zákazu vjezdu a následně dochází ke střetu vozidla s početnou skupinou stojících lidí. Vozidlo tímto způsobem rozráží další skupiny lidí, až se zastavuje přibližně ve druhé třetině pravé části náměstí (popisováno od spodní části Husova náměstí v Berouně). Na vozidlo směřuje několik výstřelů ze služebních zbraní přítomných příslušníků Policie České republiky, i přes to řidič aktivuje nálož s výbušninou SEMTEX ve vozidle a dochází k výbuchu.

9.4.2 Simulace výbuchu nálože s výbušninou SEMTEX

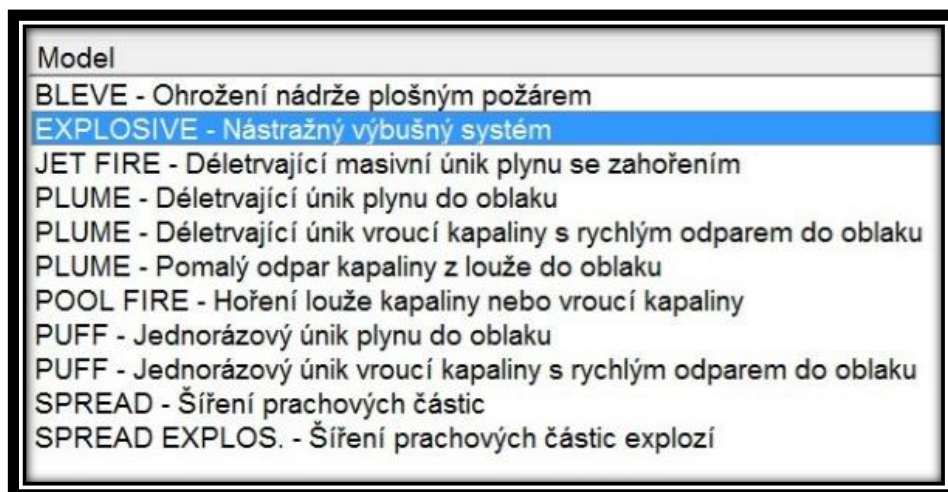
Semtex je plastická trhavina, která byla vynalezena v polovině 20. století v Československu, za účelem použití při demolicích a k vojenským účelům. Plastičnost trhaviny se projevuje v rozmezí od -40°C do $+60^{\circ}\text{C}$ a jako plastická trhavina je semtex voděodolný. Semtex se skládá složením látek pentritu, hexogenu, styren-butadienového kaučuku (pojivo), butilcitrátu (změkčovač), N-fenyl-2-naftylaminu (antioxidant), sudanu (barvivo). Semtex má pověst efektivní a ničivé trhaviny, a proto byl vybrán do simulace teroristického útoku.

Následky výbuchu nálože s výbušninou semtex byly analyzovány prostřednictvím softwarového nástroje TerEx, známého také jako Teroristický expert. TerEx byl vyvinut českou společností T-SOFT a.s. a vyznačuje se zejména jednoduchou aplikací na scénáře typu úniku nebezpečné chemické látky, úniku nebezpečné otravné látky a použití výbušného systému, který je předmětem modelování situace teroristického útoku v rámci diplomové práce.

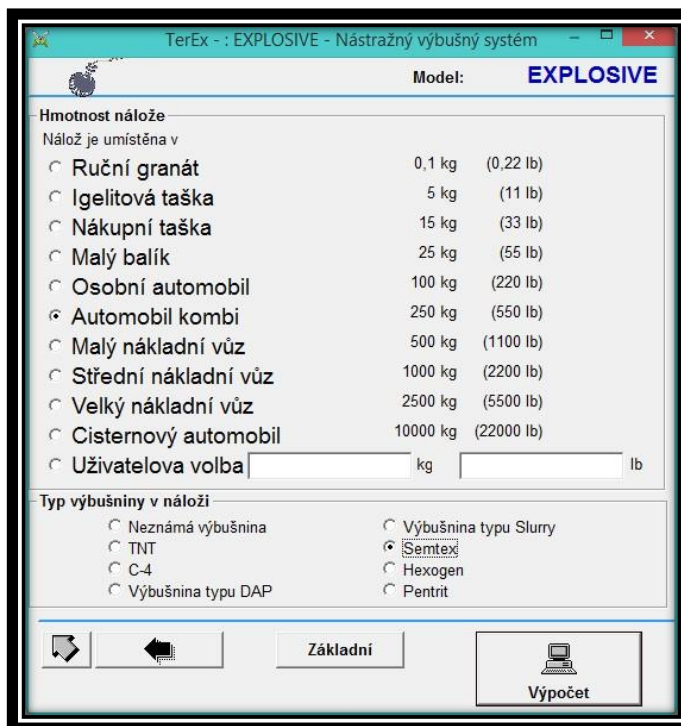
Obr. 11 Úvodní pracovní plocha programu TerEx [vlastní]

Jak bylo uvedeno výše, práce s tímto prognostickým nástrojem je intuitivní. Pro další postup je potřeba vybrat konkrétní havarijní model.

Obr. 12 Možnosti výběru havarijního modelu v programu TerEx [vlastní]

Následuje výběr umístění nálože, který vyjadřuje i maximální odhadovanou hmotnost nálože. Po tomto výběru se zvolí typ výbušniny v náloži a provede se výpočet.

Obr. 13 Výběr umístění a typ výbušnin v náloži NVS v programu TerEx [vlastní]

Výsledkem výpočtu na základě uvedených vstupních informací je prognostický odhad stanovené bezpečnostní vzdálenosti pro evakuaci osob včetně dalších doplňujících vzdáleností a možného ohrožení včetně poškození budov v okolí exploze nálože.

Obr. 14 Informace o bezpečnostní vzdálenosti v programu TerEx [vlastní]

Z výsledků výpočtu jednotlivých vzdáleností, které určují konkrétní ohrožení osob, je patrné, že explozí budou ohroženy i osoby, nacházející se mimo místo bezprostřední exploze. Skutečnost potvrzuje že, převedení jednotlivých vzdáleností do mapového podkladu, který nám červeným podbarvením vymezuje nebezpečnou zónu.

Obr. 15 Znáznornění nebezpečné zóny v mapovém podkladu programu TerEx [vlastní]

Ze znázornění je rovněž patrné, že budovy tvořící obvod Husova náměstí v Berouně, budou explozí patrně zásadně poškozeny a ačkoliv pohltí většinu kinetické energie exploze, následky v podobě obětí budou patrně tragické. Usmrcení člověka může nastat při přetlaku rázové vlny 200 kPa a tedy v okruhu přibližně 17 metrů a méně směrem ke středu exploze, lze konstatovat, že úmrtí osob bude téměř sto procentní. Následky v přepočtu na oběti mohou být v daném případě následující: náměstí před výbuchem bylo zaplněno přibližně z 50% maximální kapacity, odhadem 3988 osob, z toho vyplývá pohyb jedné osoby na $1,4\text{m}^2$. Smrtící rázová vlna působila na ploše 908m^2 z toho přibližně 364m^2 zaujímala plocha, kde se mohli pohybovat návštěvníci akce. Z toho vyplývá, že přetlakem rázové vlny by mohlo být bezprostředně usmrceno až **260 osob**.

Na základě hodnot nad 200 kPa přetlaku na čele rázové vlny lze předpokládat, že u osob dojde k poranění nitrohručních orgánů (plic a srdce), dále patrně dojde k poranění nitrobřišních orgánů (performace střev) a dojde k poranění končetin (traumatická amputace končetin). [16, str. 240 a 241]

Počet 260 usmrcených osob je alarmujícím, orientačním výsledkem výpočtu, který nezahrnuje přesnou polohu výbuchu a konkrétní postavení osob a dočasné zástavby během exploze a nezahrnuje také následná úmrtí osob. Pevně věřím, že hodnota lidského života nelze přepočítávat na zvýšené náklady na případná protiteroristická opatření.

10 Diskuze

Česká republika je brána jako bezpečná země. Bezpečnou zemí však Česká republika není, protože provádí bezpečnostní opatření v souvislosti s vývojem bezpečnostní situace ve světě. Česká republika není státem, který by ovlivňoval globální situaci ve světě, a proto patrně nebude hlavním cílem teroristických útoků za účelem ovlivnění samotné globalizace. S vyjádřením pojmu globálního terorismu v publikaci „*Terorismus a války v době globalizace*“, autora Jana Eichlera se mohu zcela ztotožnit, neboť se domnívám, že cílem teroristického útoku může být i Česká republika, a to především z důvodu narušení statutu bezpečné země nebo z důvodu, že cíle globálního terorismu mohou zasáhnout, kteroukoliv zemi, která vyjadřuje podporu boje proti terorismu.

Prostor Husova náměstí v Berouně v době konání společenské akce skýtá možnosti typické pro nepřímou strategii spáchání teroristického útoku, která byla uvedena v první kapitole teoretické části diplomové práce, a proto se lze opětovně ztotožnit s vyjádřením Jana Eichlera v publikaci „*Terorismus a války v době globalizace*“. Husovo náměstí je typicky předpokládaným místem pro spáchání teroristického útoku, neboť splňuje ze všech posuzovaných míst v Berouně, zejména přítomnost potenciačního cíle = vysoká koncentrace osob na konkrétním místě a v daném čase. Tak jak obecně definuje v publikaci „*Současný terorismus: řešení krizových situací*“ její auto J. Otakar Mika. Důvodem pro spáchání teroristického útoku mohou být také skutečnosti, že Husovo náměstí v Berouně není dostatečně zabezpečeno proti vjetí dopravních prostředků a ozbrojené bezpečnostní složky zjevně nejsou v dostatečném počtu dimenzovány na průběh konání společenské akce, a to například v místech vstupů na uvedené náměstí.

Praktická část diplomové práce se zabývala také způsobem provedení teroristického útoku. Výběr metody teroristického útoku byl orientován na klasickou formu terorismu, kterou popisuje J. Otakar Mika, autor publikace „*Současný terorismus: řešení krizových situací*“. V současné době považuji formu jako nejefektivnější a nejjednodušší, a proto jsem zvolil způsob provedení v kombinaci dvou nejčastějších způsobů provedení teroristického útoku, a to najetí dopravním prostředkem do skupiny lidí a provedení sebevražedného útoku explozí výbušniny.

Ve velké míře se ve světě, jako protiteroristická opatření technického rázu, zajišťuje instalace betonových zábran proti vjetí dopravního prostředku na konkrétní místo. Jak bylo zjištěno, tak po technické stránce je nutno takové zábrany zdokonalovat, což popisuje článek iROZHLASU s názvem „*Betonové zábrany teroristu v nákladáku nezastaví, ukázaly testy v Německu*“. Husovo náměstí v Berouně bylo podrobena zkoumání i z pohledu s výsledkem, že jeho prostory nejsou při společenských akcích zajištěny betonovými zábranami a vjezdy jsou dle mého názoru nedostatečně zajištěny proti vjetí dopravního prostředku. Osobně považuji za důležité provedení instalace takových betonových zábran, avšak takové zábrany nesmí být v rozporu s možností omezeného zásahu složek IZS v jiných neméně důležitých situacích např. požár objektu nebo náhlého ohrožení života a zdraví člověka.

Při zpracování práce se také vyskytl problém, který byl spjat s potvrzením či vyvrácením hypotézy č. 4, neboť po elektronickém oslovení 10 příslušných Městských úřadů, byla získána odpověď pouze od 7 Městských úřadů, kdy však pouze jedna odpověď nepřímo potvrdovala jako možný cíl veřejně přístupný prostor, přesto všechny odpovědi odkazovaly na zpracování problematiky Policií České republiky a pouze 2 Městské úřady potvrdily, že mají takovou analýzu zpracovanou. Vzhledem k tomu, že by hypotéza č. 4 nemohla být objektivně posouzena z dostupných odpovědí Městských úřadů, bylo kontaktováno Krajské ředitelství policie Středočeského kraje. Poskytnutá odpověď potvrdila, že územní odbory Krajského ředitelství policie Středočeského kraje se zabývají vypracováním prvotního seznamu tzv. měkkých cílů ve spolupráci s Policejním prezidiem České republiky. Otázka nejrizikovějšího měkkého cíle jednotlivého územního odboru však zodpovězena nebyla, pouze bylo zjištěno, že měkké cíle se dále rozdělují na tzv. dočasné, které jsou spjaté s konkrétním datem, a které se neopakují, nebo se opakují na jiném místě a dále na tzv. trvalé, které neprocházejí změnami vůbec, nebo jen v omezené míře.

Z profesionálního hlediska lze pochopit, že na některé otázky nelze získat jednoznačnou odpověď, neboť odhalením postupů a výsledků by mohl být zmařen účel samotného vypracování, zejména získání důležitých informací. Proto lze pochopit, že hypotézu č. 4 nelze potvrdit a vlastně nelze ani vyvrátit.

11 Závěr

Základem pro praktickou část diplomové práce byla její teoretická část. Tato část se zaměřila na všeobecné informace spojené s fenoménem terorismu. Následně pokračovala ve vysvětlení problematiky ohledně teroristických útoků a závěr teoretické části diplomové práce byl věnován obraně před teroristickým útokem. Praktická část cílila na popis a výběr měkkých cílů ve městě Beroun, který se nachází ve Středočeském kraji. Město Beroun bylo zvoleno, protože problematika bezpečnosti města a jeho okolí je blízká a také, protože zde autor práce v minulosti působil v rámci služebního zařazení u bezpečnostní složky Policie České republiky. Na základě vyhodnocení vybraných kritérií došlo ke stanovení nejpravděpodobnější cíl teroristického útoku.

Pro praktickou část byly stanoveny celkem 4 hypotézy, jejichž potvrzení nebo vyvrácení bylo předmětem uvedené části. Hypotéza č. 1 byla jednoznačně potvrzena, neboť jen subjektivně bylo v Berouně stanoveno celkem 34 objektů měkkých cílů, které by splňovaly metodiku vydanou Ministerstvem vnitra. Hypotéza č. 2 byla potvrzena, kdy za nejpravděpodobnější měkký cíl v Berouně lze podle této práce považovat Husovo náměstí, které představuje veřejně přístupný prostor. Hypotéza č. 3 nemá jednoznačnou odpověď, kdy v případě teroristického útoku ze strany psychicky narušeného jedince lze za největší riziko považovat najetí vozidlem do skupiny osob, a tedy stanovenou hypotézu č. 3 lze v tomto případě potvrdit. Hypotézu č. 3 v případě útoku teroristickou skupinou potvrdit nelze, neboť v tomto případě největší míru rizika představuje podle této práce útok na skupinu osob výbušninou. Výsledek hypotézy č. 4 byl poodhalen už v předchozí části práce, vzhledem k tomu, že nebyly získány relevantní informace, které by byly potřebné pro danou hypotézu, lze konstatovat, že tato hypotéza nebyla ani potvrzena ani vyvrácena.

Závěrem doporučuji věnovat pozornost právě městům, které nepovažujeme za metropole. Z pohledu spáchání teroristického útoku by právě tato města mohla být pro teroristy výhodnější, a to zejména koncentrací osob na jednom místě v určitém čase v návaznosti na nedostatečná bezpečnostní zajištění. Následky takového teroristického útoku mohou být totiž také závažné a za cenu vynaložení menšího úsilí teroristů, což potvrzují výsledky této práce.

12 Seznam použitých symbolů a zkratek

OSN – Organizace spojených národů

USA – Spojené státy americké

EU – Evropská unie

IZS – Integrovaný záchranný systém

NVS – Nástražný výbušný systém

ZHN – Zbraně hromadného ničení

CWC – Úmluva o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich ničení

VX – bojová chemická látka

BZ – bojová chemická látka

LSD – Diethylamid kyseliny lysergové (halucinogen)

ČR – Česká republika

HDP – Hrubý Domácí Produkt

GSG – 9 - Grenzschutzgruppe 9 (německá protiteroristická jednotka)

SAS – Special Air Servis (britské speciální jednotky)

URNA – Útvar rychlého nasazení Policie České republiky

SEK – Spezialeinsatzkommando (policejní zásahové jednotky v Německu)

MEK – Mobileinsatzkommando (policejní zásahové jednotky v Německu)

JW GROM – Jednotka Wojskowa Grupa Reagowania Operacyjno – Mobilnego (polská armádní protiteroristická jednotka)

ZOA – Zarząd Operacji Antyterrorystycznych (polská policejní protiteroristická jednotka)

SPAP - Samodzielne Pododdziały Antyterrorystyczne Policji (polská regionální zásahová jednotka)

EKO – Einsatzkommando (např. ve spojení EKO COBRA – rakouská protiteroristická jednotka)

ÚOU - Útvar osobitného určenia (slovenská protiteroristická jednotka)

GIGN – Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale (francouzská protiteroristická jednotka)

RAID – Recherche Assistance Intervention Dissuasion (francouzská speciální jednotka)

NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

NKBT – Národní kontaktní bod pro terorismus

DFLP – Demokratická fronta za osvobození Palestiny

CRAP – speciální komando cizinecké legie

VZJ - Vrije Zuidmolukse Jongeren (teroristická skupina)

BBE - Bijzondere Bistands Eenheid (nizozemská protiteroristická jednotka)

USP - Unité Spéciale de la Police (lucemburská protiteroristická jednotka)

13 Seznam použité literatury

- [1] Betonové zátarasy teroristu v nákladáku nezastaví, ukázaly testy v Německu | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/betonove-zatarasy-teroristu-v-nakladaku-nezastavi-ukazaly-testy-v-nemecku_201704112156_pjadrny
- [2] Bezpečnostní informační služba České republiky. Bezpečnostní informační služba České republiky [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/clanekd255.html?ArticleID=41>
- [3] BÍLKOVÁ, Veronika. Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-513-5.
- [4] BONANATE, Luigi. Mezinárodní terorismus. Přeložil Josef HAJNÝ. Praha: Columbus, 1997. Edice XX. století. ISBN 80-85928-45-0.
- [5] ČEJKA, Marek. Encyklopedie blízkovýchodního terorismu. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0.
- [6] DANĚŠ, Luděk. Bioterorismus. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0693-3.
- [7] Definice pojmu terorismus - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
- [8] EICHLER, Jan. Terorismus a války v době globalizace. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9.
- [9] Evropa neřeší příčiny terorismu, jen následky, říká generál Petr Pavel | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/evropa-neresi-priciny-terorismu-jen-nasledky-rika-general-petr-pavel_201603231444_sbartosova

[10] Evropa se pouští do společné obrany. Jednotky by zasáhly proti teroristům i pašerákům migrantů - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/boj-proti-paserakum-migrantu-i-teroristum-evropane-se-pouste/r~462aba104ab911e7983b002590604f2e/>

[11] FILIPEC, Ondřej. Fenomén terorismus: česká perspektiva. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7.

[12] FOLWARCZNY, Libor. a Jiří. POKORNÝ. Evakuace osob. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. ISBN 978-80-8663-492-0.

[13] GROHMANN, Judith. Tajné mise: co zažívají speciální policejní jednotky v boji proti zločinu a teroru. Přeložil Vladimír ČADSKÝ. Praha: Knižní klub, 2017. ISBN 978-80-242-5535-4.

[14] HARTINK, A. E. Encyklopedie pistolí a revolverů. 4. vyd. Dobřejovice: Rebo Productions CZ, 2001. ISBN 80-7234-173-1.

[15] HARTINK, A. E. Encyklopedie vojenských zbraní. Praha: Rebo Productions, c2000. ISBN 80-7234-123-5.

[16] HORÁK, Rudolf, Lenka DANIELOVÁ, Ludvík JURÍČEK a Ladislav ŠIMÁK. Zásady ochrany společnosti. Ostrava: Key Publishing, 2015. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-807418-236-5.

[17] Jak přežít teroristický útok? Profesionálové radí jak postupovat při bombovém útoku | SECURITY MAGAZÍN. SECURITY MAGAZÍN [online]. Copyright © 2014 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/survival/jak-prezit-teroristicky-utok-doporuceni-pri-bombovem-utoku-1404052907.html>

[18] Jak zvládnout teroristický útok? Záleží hlavně na psychice | Globe24.cz. Globe24.cz - Aktuální zpravodajství, zprávy 24 hodin [online]. Copyright © 2017 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <https://globe24.cz/svet/35285-jak-zvladnout-teroristicky-utok-zalezi-hlavne-na-psychice>

[19] Kdy se ve světě poprvé objevil terorismus? | Globe24.cz. Globe24.cz - Aktuální zpravodajství, zprávy 24 hodin [online]. Copyright © 2017 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <https://globe24.cz/svet/35472-kdy-se-ve-svete-poprve-objevil-terorismus>

[20] KOVÁŘ, Milan. Protiteroristické operace na záchranu rukojmích: třicet nejvýznamnějších protiteroristických akcí 20. a 21. století. Praha: Mladá fronta, 2009. Tajný archiv. ISBN 978-80-204-1878-4.

[21] KOVÁŘ, Milan. Zvláštní jednotky celého světa. Praha: Naše vojsko, 2014. ISBN 978-80-206-1486-5.

[22] KOVERDYNSKÝ, Bohdan. Letecká security: historie, organizace, standardy a postupy. Cheb: Svět křídel, 2014. Svět křídel. ISBN 978-80-87567-51-7.

[23] Mezinárodní terorismus není pro Evropu hrozbou | On War | On Peace. | On War | On Peace [online]. Copyright © 2009 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://www.onwar.eu/2017/03/06/mezinarodni-terorismus-neni-pro-evropu-hrozbou/>

[24] MIKA, Otakar J. Současný terorismus: řešení krizových situací. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-409-8.

[25] Naše reakce na teroristické útoky posilují Islámský stát a inspirují atentátníky, říká odborník | info.cz. Info.cz - Česko, svět, politika, zpravodajství, analýzy, události, byznys [online]. Copyright © 2001 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://www.info.cz/svet/nase-reakce-na-teroristicke-utoky-posiluji-islamsky-stat-a-inspiruji-atentatniky-rika-odbornik-11654.html>

[26] Nejprve 7, další rok 77 milionů korun. Náklady na protiteroristická opatření rostou | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nejprve-7-dalsi-rok-77-milionu-korun-naklady-na-protiteroristicka-opatreni_1705270630_pj

[27] Protiteroristická opatření: vjezd do centra blokuje hasičská cisterna, provoz vánoční šaliny se ruší | Společnost | Zprávy | Brněnská Drbna - zprávy z Brna a Jihomoravského kraje. Brněnská Drbna - zprávy z Brna a Jihomoravského kraje [online]. Dostupné

z: <http://www.brnskadrba.cz/zpravy/spolecnost/6729-protiteroristicka-opatreni-vjezd-do-centra-blokuje-hasicska-cisterna-provoz-vanocni-saliny-se-rusi.html>

[28] RYAN, Mike, Chris MANN a Alexander STILWELL. Encyklopedie speciálních jednotek: taktika, historie, strategie, zbraně. Praha: Svojtka & Co, 2004. ISBN 80-7237-868-6.

[29] Stupně ohrožení terorismem - Terorismus a měkké cíle. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 16.09.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

[30] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Pavel ŠENOVSKÝ. Ochrana kritické infrastruktury. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-025-8.

[31] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. Integrovaný záchranný systém. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4.

[32] ŠTURMA, Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1.

[33] Teroristická hnutí a jejich ideové základy | E15.cz. The Student Times - studentský zpravodajský web | E15.cz [online]. Copyright © 2001 [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://student.e15.cz/agora/teroristicka-hnuti-a-jejich-ideove-zaklady-1333091>

[34] The Threat Is Already Inside | Foreign Policy. Foreign Policy | the Global Magazine of News and Ideas [online]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2015/11/20/the-threat-is-already-inside-uncomfortable-truths-terrorism-isis/>

[35] THOMPSON, Leroy. Manuál bodyguarda: profesionální techniky ochrany osob. Frýdek-Místek: Alpress, 2005. ISBN 80-7362-078-2.

[36] THOMPSON, Leroy. Záchrana rukojmích: přehled zbraní a taktik. Frýdek-Místek: Alpress, 2003. Klokan (Alpress). ISBN 80-7218-825-9.

[37] Typologie terorismu - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

[38] Vznikne Národní jednotka pro zpracování údajů ze jmenné evidence cestujících - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 26.08.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vznikne-narodni-jednotka-pro-zpracovani-udaju-ze-jmenne-evidence-cestujicich.aspx>

14 Seznam použitých obrázků

Obr. 1 Hasičské vozidlo jako zábrana v rámci protiteroristického opatření v Brně [27]	55
Obr. 2 Testování zábran používaných v rámci protiteroristických opatření [1]	57
Obr. 3 Hranice města Beroun [vlastní]	69
Obr. 4 Pohled na zábrany vjezdu dopravních prostředků ulice Pivovarská [vlastní]	95
Obr. 5 Pohled na zábrany vjezdu dopravních prostředků ulice Kostelní [vlastní]	95
Obr. 6 Pohled na zajištění dopravního omezení na Husovo náměstí z ulice Havlíčkova [vlastní]	96
Obr. 7 Pohled na zajištění dopravního omezení na Husovo náměstí z ulice Na Klášteře [vlastní]	97
Obr. 8 Pohled na zajištění dopravního omezení na Husovo náměstí z ulice Česká [vlastní]	97
Obr. 9 Pohled na místa možného zajištění Husova náměstí [vlastní]	98
Obr. 10 Pohled na místa stávajících kamer zdejšího kamerového systému a na místa navrhovaná pro další umístění kamer pro zajištění Husova náměstí [vlastní]	99
Obr. 11 Úvodní pracovní plocha programu TerEx [vlastní]	107
Obr. 12 Možnosti výběru havarijního modelu v programu TerEx [vlastní]	107
Obr. 13 Výběr umístění a typ výbušniny v náloži NVS v programu TerEx [vlastní]	108
Obr. 14 Informace o bezpečnostní vzdálenosti v programu TerEx [vlastní]	108

Obr. 15 Znáznornění nebezpečné zóny

v mapovém podkladu programu TerEx [vlastní]

109

15 Seznam použitých tabulek

Tab. 1 Příklady bojových chemických látek [16, str. 183]	39
Tab. 2 Příklady nástražných výbušných systémů [16, str. 201]	41
Tab. 3 Příklady biologických látek [16, str. 210]	42
Tab. 4 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	75
Tab. 5 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	76
Tab. 6 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	76
Tab. 7 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	76
Tab. 8 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	77
Tab. 9 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	77
Tab. 10 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	78
Tab. 11 Kritérium hodnocení měkkého cíle [vlastní]	78
Tab. 12 Hodnocení vybraných měkkých cílů v Berouně [vlastní]	80
Tab. 13 Výsledky a hodnocení vzdáleností vybraných měkkých cílů v Berouně od IZS [vlastní]	83
Tab. 14 Hodnocení vybraných měkkých cílů v Berouně dle kritérií [vlastní]	85
Tab. 15 Stupně následků a jejich popis [vlastní]	90
Tab. 16 Stupně pravděpodobnosti a jejich popis [vlastní]	90
Tab. 17 Hodnocení míry rizika [vlastní]	90

Tab. 18 Tabulka hodnot rizik [vlastní]	91
Tab. 19 Stupňování rizik [vlastní]	91
Tab. 20 SWOT analýza měkkého cíle [vlastní]	92
Tab. 21 Vyhodnocení komunikací měkkého cíle [vlastní]	94
Tab. 22 Orientační dojezdové časy ZZS na Husovo náměstí [vlastní]	102
Tab. 23 Orientační dojezdové časy HZS na Husovo náměstí [vlastní]	102
Tab. 24 Orientační dojezdové časy PČR na Husovo náměstí [vlastní]	104

17 Seznam příloh

Příloha 1 – Vymezení terorismu

Příloha 2 – Fotografie a technická data zbraní policejních protiteroristických jednotek

Příloha 3 – Výběr protiteroristických operací

Příloha 4 – Přehled chování ohrožených (zasazených) osob

Příloha 1

	Konvenční válka	Guerilla	Terorismus
Bojové jednotky	Velké, na úrovni armád, sborů, divizí, brigád	Střední, na úrovni čet, rot a praporů	Malé, na úrovni osob, často méně než deset lidí
Zbraně	Plný rozsah (letectvo, obrněná technika, dělostřelectvo)	Spíše lehké zbraně, ale někdy i mobilní těžká technika, nástražné výbušné systémy	Lehké zbraně, nástražné, výbušné a improvizované systémy
Taktika	Kombinované vševojskové operace	Přepadové skupiny, nástraha léčky	Speciální taktika: únosy, atentáty, exploze, rukojmí
Cíle	Vojenské jednotky, průmyslová a dopravní infrastruktura	Vojenský, policejní a administrativní personál, političtí oponenti a nesympatizující skupiny obyvatel	Symbolické objekty, političtí představitelé, veřejnost
Účinek	Fyzické zničení vojenských sil protivníka a jeho potenciálu	Oslabení vojenských a bezpečnostních sil protivníka	Psychický nátlak
Kontrola teritoria	Ano	Ano	Zpravidla ne
Uniformy a rozlišovací symbolika	Ano, stanovené mezinárodním právem	Časté nošení symbolů a uniforem	Ne, působení je skryté
Rozeznatelnost bojových zón	Geograficky rozeznatelné	Geograficky rozeznatelné	Geograficky nerozeznatelné
Mezinárodní legalita	Ano, pokud je boj v souladu s mezinárodními normami	Ano, pokud je boj v souladu s mezinárodními normami	Ne
Domácí legalita	Ne	Ne	Ne

Příloha 2

Fotografie a technická data část první pistole GLOCK 17 [14, str. 132]

Mřídla	: pevná nebo seříditelná
Délka záměrné	: 165 mm
Vnější pojistka	: žádná
Vnitřní pojistka	: závěrová, spoušťová, automatická úderníková a pojistka spoušťového táhla (bez stisknutí spouště je stále zablokována)
Vnější znaky:	
• záchyt závěru	: na levé straně rámu
• záchyt zásobníku	: vlevo na rámu za lučíkem
• materiál	: závěr z oceli, rám z plastu zesíleného ocelovými vložkami
• povrch. úprava	: černý matný povlak hmotou Tenifer
• střenky rukojeti	: integrovaná plastová rukojeť

Technická data část druhá pistole GLOCK 17 [14, str. 133]

Heckler & Koch HK MP5-A2/A4 – samopal

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Ráže	: 9 mm Luger (MP5-A2/A4); .40 S & W (MP5 40A2)
Zásobník	: schránkový, odnímatelný
Kapacita	: 15 nebo 30 nábojů
Záchyt zásobníku	: v přední části lučíku
Typ zbraně	: automatická, s využitím zpětného rázu
Režim střelby	: jednotlivými ranami a dávkami (MP5-A2) nebo jednotlivými ranami, salvová a dávkami (MP5-A4)
Uzamčení závěru	: uzamykacími válečky
Celková délka	: 680 mm
Délka hlavně	: 225 mm
Hmotnost	: 2,7 kg
Mířidla	: stavitelné dioptrické hledí
Manuální pojistka	: na levé straně nad lučíkem, v kombinaci s přeřadovačem (MP5-A2) nebo oboustranná nad lučíkem, v kombinaci s přeřadovačem (MP5-A4)
Pažba	: pevná plastová

Heckler & Koch HK MP5-A2/A4

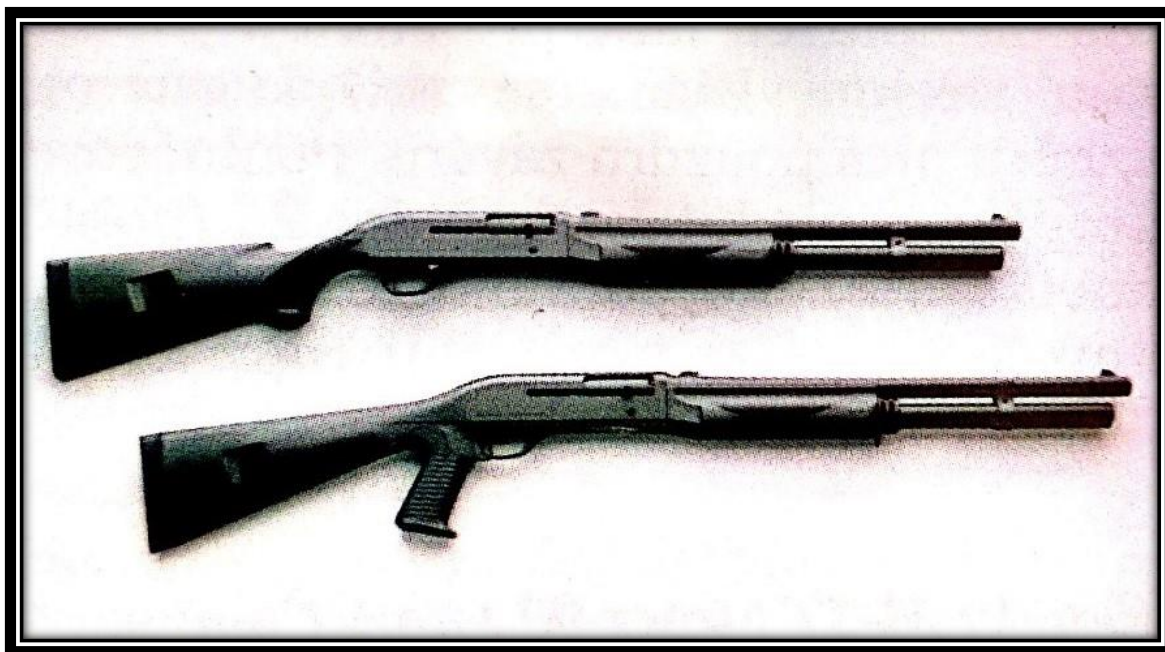

Benelli M-3 Super 90 Tactical

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Ráže : 12/76
Zásobník : trubicová nábojová schránka pod hlavní
Kapacita : 7 nábojů
Záchyt zásobníku : nemá
Typ zbraně : samonabíjecí, s využitím zpětného rázu
Režim střelby : jednotlivými ranami
Uzamčení závěru : rotační hlavou závorníku
Celková délka : 1015 mm
Délka hlavně : 470 mm; bez zahrdlení
Hmotnost : 3,1 kg
Mířidla : hledí a muška
Manuální pojistka : tlačítková v zadní části lučičku
Vnitřní pojistka : výstražník natažené zbraně vpravo nad lučíkem
Pažba : s pistolovou rukojetí, plast s laminátovou výztuží

Technická data brokovnice Benelli M3 [15, str. 101]

Fotografie brokovnic Benelli M3 [15, str. 101]

Příloha 3

Výběr protiteroristických operací

Vzhledem k velkému množství více či méně medializovaných teroristických útoků a protiteroristických akcí byly, z pohledu zaměření na další, a to vědeckou část práce, vybrány následující akty terorismu. Důvodem výběru bylo také věnování pozornosti i těm teroristickým činům, které svou medializací nepatří právě k těm nejvyhledávanějším, i přesto si však určitě zaslouží svou pozornost z pohledu čtenáře práce stejně tak jako teroristické útoky 11. září 2001.

Ma'alot 1974

Jednalo se o teroristický útok, na jehož konci bylo 21 zavražděných studentů a selhání izraelských protiteroristických sil. Tři členové palestinské teroristické organizace na výročí vzniku státu Izraele měli za úkol provedení teroristického útoku. Ve vesnici Ma'alot teroristé obsadili školské zařízení, přičemž vzali jako rukojmí 105 studentů a 20 učitelů a v objektu školní budovy rozmístili výbušniny. Cílem teroristů bylo propuštění 26 vězňů. Plán protiakce však selhal, protiteroristická jednotka při souhře neúspěchu jednotlivých dílčích útoků na teroristy nevyšla a teroristé zabili výše uvedených 21 rukojmích, následně byli teroristé zabiti. Výsledkem akce byla tedy smrt 21 rukojmích smrt, jednoho z izraelských vojáků a třicet raněných studentů. Po vyšetření celé události došlo k vytvoření nové protiteroristické jednotky YA'MA'M, ve své podstatě došlo k přenesení kompetencí na policii. [21, str. 14 - 16]

Uvedený teroristický útok je připisován teroristické organizaci Demokratická fronta pro osvobození Palestiny, známá také pod zkratkou DFLP. Jednalo se o palestinskou radikální organizaci, levicově orientovanou. Teroristická organizace působila hlavně v Sýrii, Libanonu. K teroristickému činu jsou připisovány další oběti, které stouply na celkový počet 27. Mezi známé pokusy teroristické organizace patří pokus o atentát na ministra obchodu a průmyslu Ariela Šarona. [5, str. 49]

Džibuti 1976

Jednalo se o teroristický útok, který byl proveden na školní autobus. Autobus převážel 30 dětí z francouzské letecké základny do školy v Džibuti. K teroristickému útoku

se přihlásila teroristická organizace Somálská pobřežní osvobozená fronta. Požadavkem teroristů bylo vyhlášení nezávislosti teritoriím Afarsu a Issasu. Za účelem protiteroristické operace byla do Džibuti vyslána francouzská protiteroristická jednotka GIGN a na místě byly přítomny i jednotky cizinecké legie CRAP. Po deseti hodinách od rozkazu k útoku byl samotný útok zahájen prostřednictvím odstřelovačů příslušníků GIGN, kteří zabili 5 teroristů. Šestý terorista, bohužel než byl zastřelen, usmrtil jednoho z rukojmích.

[21, str. 17 - 19]

De Punt 1977

Jednalo se o teroristický útok teroristické skupiny VZJ neboli Vrije Zuidmolukse Jongeren, v jejich zájmu byla samostatnost Moluckých ostrovů od Nizozemí. Teroristický útok směřoval proti dvěma objektům. V prvním případě se jednalo o únos vlaku a 51 rukojmích. Ve druhém případě to bylo obsazení školského zařízení a zajetí 105 dětí a 5 učitelů. Požadavkem bylo propuštění 21 teroristů výše uvedené teroristické organizace. Protiteroristická akce byla vedena nizozemskou protiteroristickou vojenskou jednotkou BBE známou jako Bijzondere Bistands Eenheid. Operace na záchranu rukojmích trvala celkem tři týdny, než bylo přistoupeno k násilné akci proti teroristům. Při protiteroristické akci byly použity stíhačky, které vyvolaly nesnesitelný hluk, při následné přestřelce došlo k zastřelení šesti teroristů a tři byli zajati. Při akci na vlak obsazený teroristy byli zabiti dva rukojmí. Současně došlo k osvobozovací akci v základní škole v Bevensmildu, kde hrál moment překvapení hlavní roli a spící teroristé byli zadrženi jednotkou příslušníků BBE.

[21, str. 25 - 30]

Mekka 1979

Jednalo se o teroristický útok na nejposvátnějším místě muslimů, několik teroristů převlečených za poutníky obsadilo posvátné místo, přičemž došlo k ušlapání několika poutníků a bylo zajato na 6000 rukojmích v podzemí Velké mešity. Protiútok národní gardy byl neúspěšný, a to v několika případech, proto byla o pomoc požádána francouzská strana a do Mekky dorazil velitel Barril z GIGN a dva jeho podřízení. Naplánovaná násilná akce spočívala v útoku na teroristy za použití slzného plynu, byla sice úspěšná, zabito bylo 75 teroristů. Následkem akce bylo však také 100 mrtvých zasahujících vojáků a 60 poutníků. V rámci dalších poutních cest do Mekky došlo vytvoření a k pohotovosti zvláštní jednotky Airborne Brigade, která byla vycvičena právě GIGN. [21, str. 37 - 41]

GROM 1988

Operace GROM 1988 byla protiteroristická operace proti čtyřem únoscům školního autobusu s celkem 33 rukojmími. Požadavkem únosců byly zbraně, finanční hotovost v dolarech a nákladní letadlo, dále požadovali propuštění svých kamarádů z vězení. Protiteroristické akce se zúčastnilo 20 příslušníků protiteroristické jednotky ALFA. Teroristé po vyjednávání následně odletěli do Izraele, kde však byli označeni za teroristy a zatčeni. Po provedení extradice byli prostřednictvím příslušníků jednotky ALFA přepraveni zpět do Sovětského svazu, kde proběhl s nimi soud. Vůdce únosců Jakšijanc dostal trest odnětí svobody na 15 let a ostatní únosci dostali také tresty odnětí svobody, ale kratšího trvání. [21, str. 85 - 90]

Neuilly 1993

Jednalo se obsazení mateřské školky s 24 dětskými rukojmími a jednou učitelkou, a to jedním únoscem, který disponoval výbušninami. Požadavkem únosce bylo finanční hotovost, pas a vozidlo. Do protiteroristické akce byla zapojena francouzská policejní protiteroristická jednotka RAID. Po vyjednávání došlo k výměně učitelky za kapitánku hasičů Lambertovou, která dokázala zařídit propuštění dalších tří rukojmích. Hrdinou byla jmenovaná kapitánka hasičů, která získala podstatné informace pro protiteroristickou jednotku. Provedla útok a únosce při něm zastřelila. Celá operace trvala 48 hodin a všichni rukojmí byli zachráněni a únosce byl mrtev. [21, str. 104 - 107]

Wasserbillig 2000

Celkem 47 dětí a 5 vychovatelů v mateřské školce ve Wasserbilligu se v roce 2000 stalo rukojmími únosce Neiji Bejaouiho, kdy se jednalo o Tunisana, který byl duševně chorý, a který v minulosti ohrožoval svou rodinu. Při vyjednávání došlo k propuštění několika rukojmích. V další době únosce dával najevo strach před policejní akcí, policejní akce se zhostila lucemburská protiteroristická jednotka USP neboli Unité Spéciale de la Police. Únosce požadoval přítomnost médií, při druhém pokusu o jejich příchod byl použit odstřelovač, který těžce zranil únosce a ten byl následně zadržen. Soudní proces s tímto únoscem byl ukončen rozsudkem, který zněl 22 let odnětí svobody. [13, str. 89 - 95]

Každá protiteroristická akce musí mít odůvodněný základ a dostatek operativních informací, neboť v negativním případě je označována za neúspěšnou a v horším případě za masakr nebo krveprolití.

Příloha 4

Zásada správného chování	Stručná charakteristika nebo vysvětlení chování ohrožených, zasažených osob
Nepřibližovat se k místu havárie nebo teroristického útoku	V místě havárie nebo teroristického útoku se mohou také vyskytovat nebezpečné látky ve formě plynů, par, kapalin nebo pevných látek. Tyto látky ohrožují člověka svojí toxicitou, výbušností nebo hořlavostí. Kromě toho se zde může vyskytovat i ještě nevybuchlá výbušnina, případně to může být radioaktivní nebo biologická látka.
Rychle vyhledat vhodný úkryt v nejbližší budově	<ul style="list-style-type: none"> • Pokud jsme venku, nejlépe je rychle vyhledat nejbližší budovu, ve které se ukryjeme a přesuneme se do vyšších nadzemních podlaží budovy (ne však nejvyšších). • Obdobně reagujeme na vzniklou situaci při jízdě autem. Ihned zastavit na vhodném místě a vyhledat nejbližší budovu, ve které se ukryjeme ve vyšších nadzemních podlažích budovy. • Pokud jsme doma, zůstaneme v budově, přesuneme se do vyšších nadzemních podlaží budovy. <p>V budově zavřeme všechna okna a dveře, uhasíme otevřený oheň a vypneme ventilaci. Okna, dveře a další otvory utěsníme dostupným těsnícím materiálem. Nezdržujeme se u oken, abychom neutrpěli úraz při následném výbuchu.</p> <p>Upozornění: Sklepy a podzemní prostory, využíváme výjimečně za předpokladu, že bezpečně víme, že nás ohrožují plyny a páry lehčí jak vzduch (kyanovodík, čpavek).</p>
Použít (je-li to nutné) improvizované prostředky ochrany	Nejvýznamnější je rychlá ochrana dýchacích cest (ústa a nos) a ochrana očí, eventuálně ochrana povrchu těla. Improvizované prostředky ochrany osob jsou podrobně popsány výše. Použijí se zpravidla na přesun z místa ohrožení (zasažení) do místa úkrytu nebo do evakuačního shromaždiště.
Sledovat vysílání televize nebo poslouchat rozhlas	Vtelevizi a rozhlas (eventuálně v místním rozhlasu, nebo prostřednictvím rozhlasových vozů) jsou vysílány důležité informační relace s pokyny pro doporučenou činnost osob.
Připravit (dobalit) evakuační zavazadlo	Občané mohou být vyzváni k evakuaci, proto je vhodné mít připraveno evakuační zavazadlo, při vyhlášení evakuace nutno dobalit evakuační zavazadlo.
Opustit byt na základě výzvy kompetentních orgánů státní správy	Občané mohou být vyzváni k evakuaci. Následně musí opustit svoje obydlí. Řídit se pokyny orgánů provádějících evakuaci. Před opuštěním bytu vypnout elektrospotřebiče, uzavřít přívod plynu a hlavní uzávěr vody. Zapnuty necháme jen ledničky a mrazničky, kde jsou uloženy potraviny. Obydlí uzamknout a zabezpečit proti možné krádeži. O evakuaci uvědomit také sousedy. Dostavit sedlo místa shromaždiště osob.
Pomoc ostatním	Pokud máme možnost, poskytneme pomoc ostatním lidem (staršího věku, nemocným, nemohoucím, rodičům s dětmi apod.